

RAPORT

PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ

PE ANUL 2025

ȘI PROIECȚIA ACESTEIA PE ANII

2026-2028

IANUARIE

2025

Capitolul 1	Cadrul macroeconomic extern și intern
Capitolul 2	Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2025 2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2025-2028 2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu
Capitolul 3	Evoluții macroeconomice și bugetare 3.1. Execuția bugetului general consolidat pe perioada 1.01-31.12.2024 3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2024-2028 3.3. Cheltuieli fiscale
Capitolul 4	Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală 4.1. Realizări estimate în anul 2024 față de măsurile asumate prin Raportul anterior 4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2025-2028, principalele obiective pe termen mediu 4.3. Politica de cheltuieli 4.4. Politica de administrare fiscală
Capitolul 5	Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2025 5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale 5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate
Capitolul 6	Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții
Capitolul 7	Perspective bugetare pentru perioada 2026-2028 7.1. Bugetul general consolidat pe termen mediu 7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană 7.3. Contribuția României la bugetul Uniunii Europene

1. CADRUL MACROECONOMIC EXTERN ȘI INTERN

Previziuni ale diverselor instituții

În prognozele de toamnă publicate în octombrie-decembrie 2024, principalele instituții internaționale au subliniat complexitatea realizării proiecțiilor macroeconomice, într-un context geopolitic complicat, marcat de incertitudini privind evoluțiile viitoare din Ucraina și din Orientul Mijlociu, dar și de provocări pentru economiile europene

Conform celor mai recente date publicate de **Banca Mondială în ianuarie 2025, creșterea economică la nivel global se va situa la 2,7% în perioada 2025-2026.** În acest an, avansul economic este susținut de economiile emergente (4,1%), în timp ce în cazul economiilor dezvoltate, creșterea economică se așteaptă să atingă 1,7%, sub ritmurile pre-pandemice. Scenariul nu ia în calcul schimbări pronunțate ale politicilor fiscale sau comerciale. Pentru perioada 2025-2026, se estimează o creștere a zonei euro de aproximativ 1,1%, consolidând procesul de redresare.

În ceea ce privește evoluția economiei românești, prognoza națională pentru orizontul 2025-2026 este convergentă cu proiecțiile principalelor instituții internaționale.

În viziunea experților FMI din luna octombrie, creșterea economică pentru anul curent este estimată la 3,3%, cu o continuare a procesului dezinflaționist, fiind prognozată o rată medie a inflației de 3,6%. Se așteaptă, totodată, îmbunătățirea deficitului de cont curent până la 7% în 2025, în timp ce rata șomajului se poate diminua marginal, până la 5,4%.

Celelalte două instituții internaționale, Comisia Europeană (COM) și OCDE, indică un avans economic de 2,5% (ce coincide cu cel al CNSP), respectiv 2,6% în 2025. Pentru anul 2026 ambele instituții estimează o accelerare a dinamicii PIB în jurul nivelului de 3%. Avansul este susținut de redresarea treptată a cererii externe, relaxarea condițiilor financiare și o creștere robustă a investițiilor, determinată de proiectele de infrastructură finanțate de UE, dar și de redresarea treptată a investițiilor private.

Pe termen mediu, revenirea exporturilor și moderarea importurilor, sprijinită de încetinirea creșterii salariilor, de câștigurile de competitivitate din investițiile în curs și din implementarea reformelor structurale, se așteaptă să așeze deficitul de cont curent pe o traiectorie descendentă. Deși va urma un proces de ajustare, deficitul de cont curent va rămâne totuși ridicat pe toată perioada de proiecție.

Inflația este prognozată să scadă în continuare și să se plaseze în intervalul țintă al BNR începând cu 2026, OCDE indicând chiar sfârșitul acestui an pentru încadrarea în marje. Pe piața muncii, proiecțiile COM și OCDE privind evoluția șomajului indică o ușoară îmbunătățire pe orizontul de prognoză până la 5,4% în 2026.

Banca Mondială indică pentru România o creștere economică de 2,1% în acest an (cu o ajustare în jos de 1,7 p.p. față de prognoza din luna iunie și de 0,6 p.p. față de prognoza din octombrie), urmată de o accelerare până la 2,6% în 2026 (-1,2 p.p. față de prognoza din vară și -0,9 p.p. față de prognoza din octombrie 2024). Experții Băncii Mondiale se așteaptă

la o revigorare a investițiilor pentru realizarea reformelor structurale și a celor întârziate din PNRR.

Riscuri pentru România

- ✓ **Perspectivile economiei europene rămân în continuare incerte.** Mediul extern este complex, fiind marcat de provocări care vulnerabilizează securitatea energetică în Europa și poate duce la reînnoirea creșterii prețurilor materiilor prime.
- ✓ **O intensificare a politicilor protecționiste ar putea accentua tensiunile comerciale, ar distorsiona fluxurile comerciale,** conducând la perturbări pe lanțurile de aprovizionare, afectând astfel investițiile.
- ✓ **Riscul reînnoirii presiunilor inflaționiste ar putea determina băncile centrale să majoreze ratele dobânzii de politică monetară.** Rate ale dobânzilor mai mari pentru perioade chiar mai lungi pot agrava riscurile fiscale, financiare și externe.
- ✓ **Incertitudinile externe și instabilitatea regională pot afecta investițiile și consumul, influențând încrederea consumatorilor și a mediului de afaceri în Europa.** Este posibil ca gospodăriile să acumuleze în continuare economii în defavoarea consumului. Mediul de afaceri poate amâna decizia de investiții, afectând creșterea de productivitate și inovare într-o perioadă în care economia europeană se confruntă cu provocări de competitivitate.
- ✓ Provocările structurale în industria prelucrătoare europeană, în special în industria auto, sunt mari, cu un efect de contagiune ridicat, și se datorează tranziției energetice, avansului tehnologic rapid, modificării preferințelor consumatorilor și competiției globale.
- ✓ **Întârzierile în implementarea reformelor și investițiilor din Fondul de Redresare și Reziliență limitează impulsul asupra creșterii economice.** Mai mult, o politică fiscal restrictivă în special în statele cu rate ridicate ale datoriei poate limita avansul economic.
- ✓ **Principalele riscuri interne și incertitudini legate de inflație sunt generate de condițiile climaterice care pot afecta prețurile produselor agroalimentare.** De asemenea, un factor de risc îl reprezintă posibila eliminare a plafonării prețurilor energiei electrice și gazelor naturale, reglementare care are aplicabilitate până la finalul lunii martie 2025.
- ✓ **Factorii externi pot amplifica riscurile privind evoluția prețurilor de consum pe termen mediu, precum și evoluția cererii externe în economiile europene.** De asemenea, creșterea prețului barilului de petrol, alimentată de incertitudinile geopolitice, poate încetini ritmul economiei globale, influențând direct inflația, în timp ce fragmentarea geo-economică crescută poate restricționa fluxurile de mărfuri, generând o volatilitate suplimentară a prețurilor.
- ✓ **Politicile protecționiste adoptate de economiile mari și volatilitatea piețelor reprezintă riscuri asociate evoluției comerțului exterior, având potențialul de a afecta competitivitatea produselor românești.** În plus, perturbările lanțurilor de aprovizionare și crizele de resurse, precum energie și materii prime, pot duce la

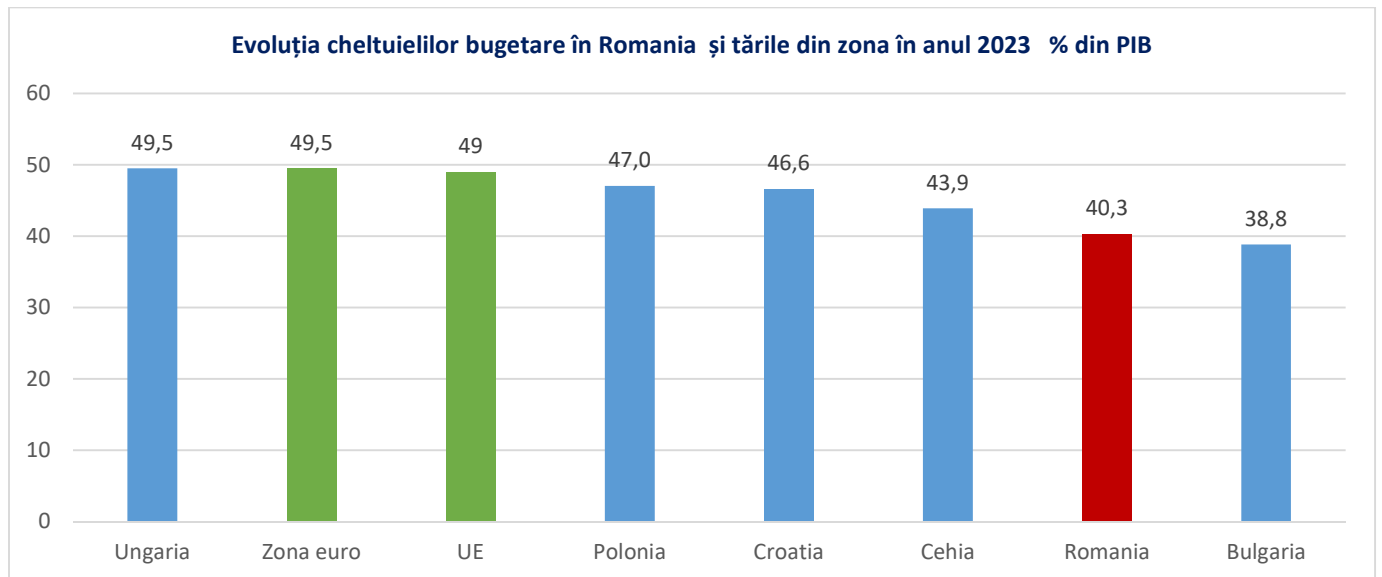
creșterea costurilor de producție, afectând negativ exporturile și echilibrul balanței comerciale.

România în context european

În 2023, toate statele membre, cu excepția Danemarcei (+3,3%), Ciprului (+2,0%), Irlandei (+1,5%) și Portugaliei (+1,2%), au raportat un deficit. Cele mai mari deficite au fost înregistrate în Italia (-7,2%), Ungaria (-6,7%) și România (-6,5%). Zece state membre au avut deficite mai mari de 3% din PIB.

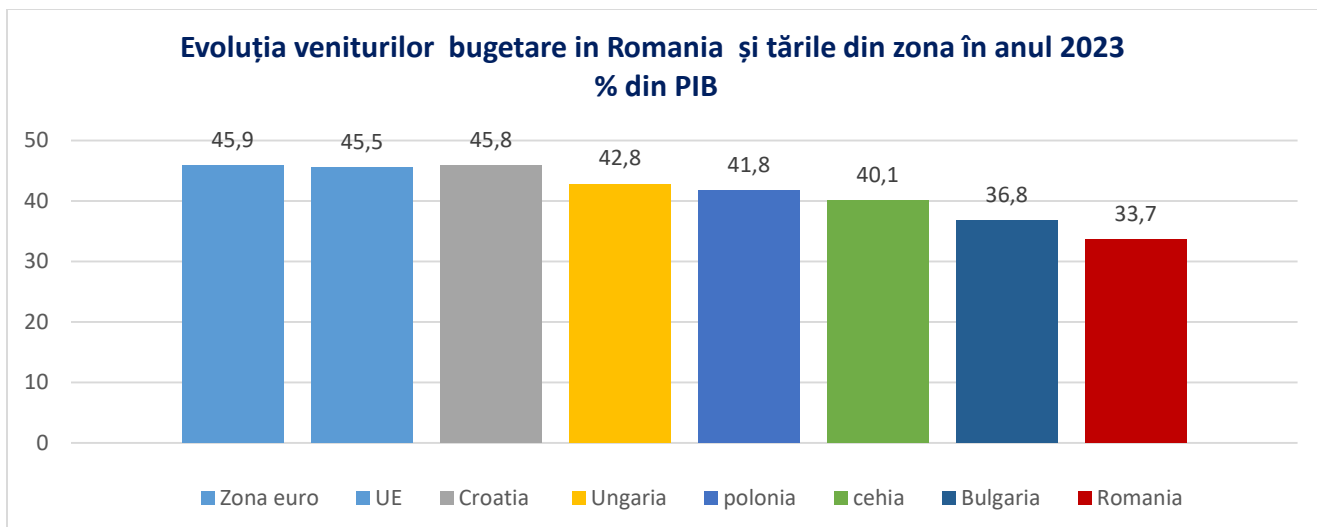
La sfârșitul anului 2023, cele mai scăzute rate dintre datoria publică și PIB au fost înregistrate în Estonia (20,2%), Bulgaria (22,9%), Luxemburg (25,5%), Suedia (31,5%), Danemarca (33,6%) și Lituania (37,3%). Treisprezece state membre aveau rate ale datoriei publice mai mari decât 60% din PIB, cele mai mari fiind înregistrate în Grecia (163,9%), Italia (134,8%), Franța (109,9%), Spania (105,1%) și Belgia (103,1%).

În 2023, cheltuielile guvernamentale în zona euro au fost echivalente cu 49,5% din PIB, iar veniturile guvernamentale cu 45,9%. Cifrele pentru UE au fost de 49,0%, respectiv 45,5%. Ratele cheltuielilor și veniturilor guvernamentale au scăzut în ambele zone.

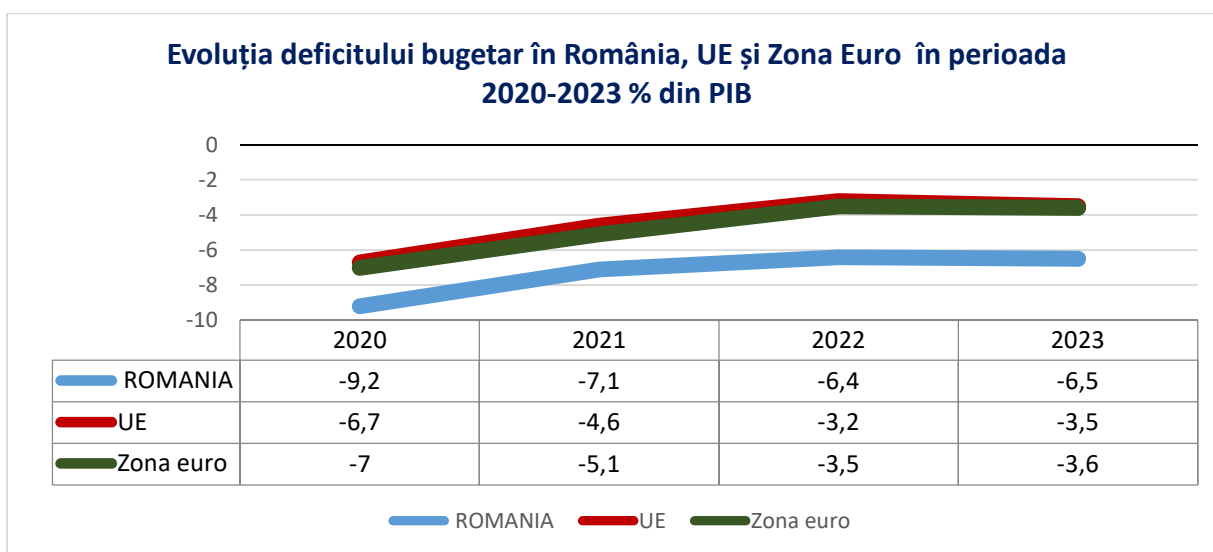
Eurostat - Notificarea fiscală CE - octombrie 2024

România înregistrează cel mai mic al doilea procent al cheltuielilor guvernamentale printre țările din zonă, în jur de 40,3% din PIB, după Bulgaria cu 38,8% din PIB.

Eurostat - Notificarea fiscală CE - octombrie 2024

România înregistrează cel mai mic procent al veniturilor guvernamentale printre țările din zonă de 33,7 % din PIB, cu mult sub media la nivelul Uniunii Europene și a Zonei Euro.

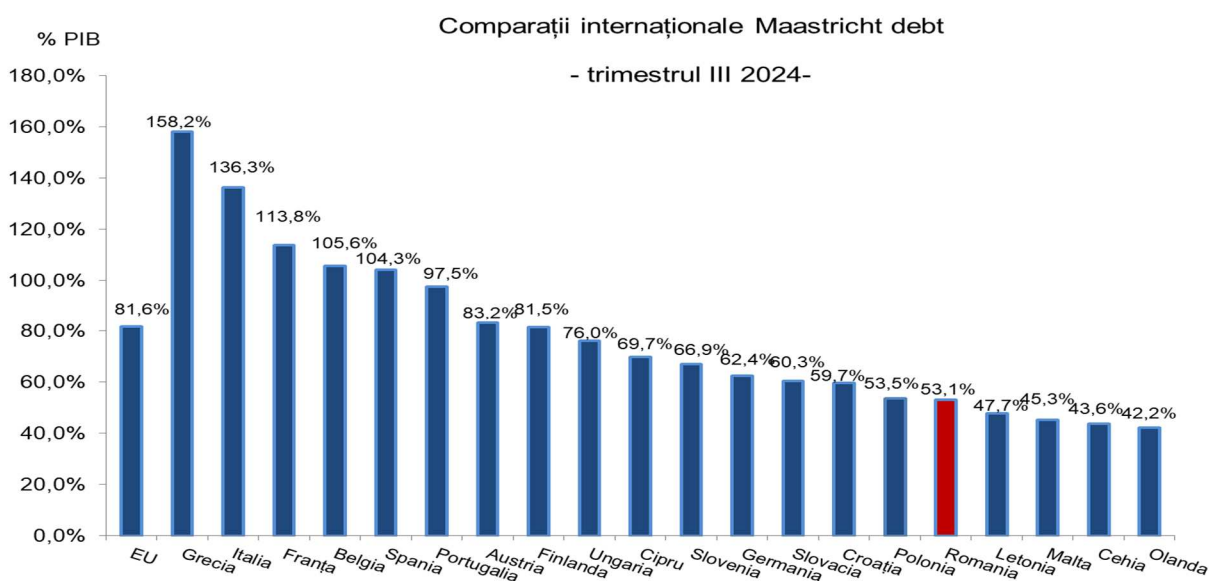

Eurostat - Notificarea fiscală CE - octombrie 2024

Deficitul bugetar al României devansează deficitul bugetar al UE și al Zonei Euro, dar depășirea deficitului se constată chiar și la UE și zona Euro pe toată perioada de referință, față de valoarea prevăzută de Tratatul de la Maastricht.

În anul 2023, datoria publică a României s-a situat la un nivel de 48,9%¹ din PIB, net inferior plafonului de 60% din PIB stabilit prin Tratatul de la Maastricht.

- ✓ Potrivit Comunicatului Eurostat din 22 ianuarie 2025, la sfârșitul trim. III 2024, România s-a situat pe locul 16 între statele membre UE ca nivel de îndatorare, de 53,1% din PIB, media datoriei guvernamentale pentru zona euro (EA 20) fiind de 88,2% din PIB, iar cea pentru UE fiind de 81,6% din PIB.

Criza climatică, creșterea volatilității politice și creșterea amenințărilor de securitate, evoluțiile din interiorul Europei, diviziunile și polarizarea în cadrul societăților, deteriorarea ecosistemului natural și riscul aferent de crize de sănătate ulterioare, constituie o „meta-provocare” globală care se desfășoară în timpul unei perioade de extindere a divergenței socio-economice în interiorul și între țări și între regiunile lumii. Noile provocări complexe și mediul geopolitic și geoeconomic din ce în ce mai conflictual au consecințe de anvergură asupra procesului de elaborare a politicilor UE și a statelor sale membre, care vor trebui să se gândească la modul de concepere și încadrare a priorităților politice pentru a proteja interesele UE și naționale.

¹ Conform Notificării Fiscale Octombrie 2024

Privire generală

privind acțiunea mediului extern și intern asupra României, vulnerabilități, oportunități, provocări

Cadrul internațional

- Economiiile lumii sunt marcate de un amalgam de crize, contextul geostrategic, care pot genera reverberații și către sistemele financiare, dobânzi ridicate, inflație ridicată, o stare globală de incertitudine, deteriorări ale percepției investitorilor, implicații asupra costurilor de finanțare.
- Previziunile de toamnă 2024 ale Comisiei Europene estimează că activitatea economică se va accelera la 1,5 % în UE și la 1,3 % în zona euro în 2025 și la 1,8 % în UE și la 1,6 % în zona euro în 2026.
- *Necesar un echilibru adecvat între trecerea la o orientare bugetară mai prudentă și protejarea celor mai vulnerabili*
- Economia UE a rămas stabilă în contextul provocărilor excepționale din ultimii ani, prioritară fiind rezolvarea problemelor ce țin de reziliență și redresare post-pandemică.

- Deficit bugetar cash 8.7 % din PIB în anul 2024
- Ajustare de aprox. 2,0 pp în anul 2028 față de anul 2025
- Venituri bugetare 34,9 % din PIB în anul 2025 cu tendință de creștere în valoare absolută.
- Cheltuieli bugetare de 41,9 % din PIB în anul 2025 cu tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință care să susțină deficitul bugetar.

- Cadrul intern
- Cadrul intern influențat de tensiunile internaționale.
- Creștere economică de 2,5 % în anul 2025 mai mare decât în anul 2024 de 1,0 % .
- **Spatiu de manevră limitat** în condițiile deficitelor gemene, necesității adoptării de măsuri pentru susținerea categoriilor vulnerabile, ale înăsprii condițiilor de finanțare a datoriei publice, dar și de necesitatea ajustării fiscale graduale asumată prin Planul bugetar-structural național pe termen mediu transmis CE.

Vulnerabilități

- **România este în procedură de deficit excesiv din anul 2020.**
- Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, România se confruntă cu vulnerabilități legate de situația conturilor externe, cauzate în principal de deficitele publice ridicate și în creștere, care persistă, precum și de faptul că presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică întreprinse au fost slabe.
- Ponderea mică a veniturilor bugetare în PIB și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală.

Provocări

Consolidare bugetară graduală asumată prin planul bugetar-structural național pe termen mediu transmis C.E., o alocare mai bună a resurselor în economie care să susțină producția de bunuri cu valoare adăugată ridicată, atragere masivă de resurse europene. Reforme serioase trebuie întreprinse în economie pentru a favoriza creșterea, o economică robustă, sprijinirea digitalizării, reforma regimului fiscal, cheltuieli publice mai eficiente prin îndeplinirea jaloanelor și țintelor prevăzute în PNRR, prioritizare de investiții, control riguros al realizării acestora, salarizare și sistem de pensii echitabile, alocare de resurse suplimentare pentru educație și sănătate, îmbunătățirea planificării bugetare prin promovarea alocării fondurilor bugetare pe bază de programe.

Oportunitati

- **Apartenența la NATO** este o garanție a integrității teritoriale și crește sentimentul de încredere al investitorilor interni și străini.
- România are o oportunitate istorică, **beneficiază de sume din PNRR și cadrul financiar 2021-2027** care vor transforma în mod sustenabil economia.
- **Are un vârf de investiții în anul 2025 de 7,8% din PIB** ceea ce va contribui la creșterea sustenabilă pe termen lung.
- **Eficiența alocărilor bugetare în cadrul investițiilor prin creșterea ponderii fondurilor europene și PNRR în total surse de finanțare în anii 2025 și 2026.**
- Economiiile europene inclusiv cea românească, au reușit să evite recesiunea în 2022 și 2023, ceea ce atestă un grad de reziliență surprinzător în unele cazuri; România a rămas în teritoriu pozitiv cu dinamica PIB și pentru că beneficiază de resurse europene substanțiale.

CONTEXT GENERAL

Șocul generat de pandemie a fost urmat de un amalgam de crize a căror amplitudine continuă să depindă de contextul geopolitic și geoeconomic internațional.

- Vulnerabilitățile existente sunt amplificate de un grad ridicat al îndatorării publice, ce limitează spațiul fiscal pentru a adresa eventuale noi șocuri în actualul context geopolitic.
- Temerea că se poate instala o stare permanentă de incertitudine este resimțită la nivel de economii, piețe și, mai ales, de populație, context care poate fi complicat atunci când apar efecte negative ale schimbărilor climatice și, mai nou, ale dezvoltării inteligenței artificiale, sau ale unor evenimente politice neașteptate.
- Economia UE a rămas stabilă în contextul provocărilor excepționale din ultimii ani, prioritară fiind rezolvarea problemelor ce țin de reziliență și redresare post-pandemică, urmând ca statele membre să se concentreze pe obiective de politici economice europene, respectiv politica industrială și creșterea competitivității economice pe termen lung, politicile energetice, de tranziție verde și digitală, politica agricolă comună, politicile sociale și migrația și până la reconstrucția Ucrainei.
- Deși provocările structurale se mențin, realizările recente arată că Europa funcționează cel mai bine într-un context al colaborării de unde necesitatea ca UE să își consolideze în continuare autonomia strategică deschisă și să rămână competitivă pe piața mondială, asigurându-se, în același timp, că nimeni nu este lăsat în urmă.
- Caracteristic pentru anul 2024, aspect care va influența și anii următori, este faptul că ciclul din 2024 al semestrului european face un bilanț al punerii în aplicare în curs a PNRR-urilor și a programelor politicii de coeziune, analizând modul în care acestea, în fiecare stat membru se completează reciproc în ceea ce privește atingerea obiectivelor de politică comună. În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a politicii de coeziune, statele membre au posibilitatea de a revizui programele de coeziune care alocă fonduri pentru a aborda acele domenii în care există nevoi urgente și provocări emergente, maximizând în același timp sinergiile.

În acest context, al marilor provocări cu care se confruntă societatea, ale particularităților semestrului european pe anul 2024, al efortului comun pentru o Europă puternică și sănătoasă, în contextul unui mediu internațional dificil și tensionat, România stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pe anul 2025 și orizontul 2026-2028:

SINTEZA OBIECTIVELOR

✚ **Asigurarea stabilității macroeconomice, menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și incluzivă** care să asigure o economie axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare, eliminarea dezechilibrelor și a riscurilor emergente și asigurarea unui nivel de trai decent;

✚ **Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României** pentru perioada 2025-2028 și perioada următoare cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe orizontul de referință; asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar având ca punct de pornire un deficit bugetar ESA estimat de 7 % pentru anul 2025, de 5 % în anul 2028 și ca punct de sfârșit anul 2031 un deficit bugetar de 2,5% din PIB, când acesta se va încadra în valoarea deficitului prevăzută de TFUE pentru a diminua riscurile la adresa stabilității macroeconomice;

✚ **Asigurarea unui ritm anual de investiții publice susținut** pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență cel mai mare pachet de stimulare din resursele europene alocate României precum și implementarea proiectelor de investiții într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

✚ **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal** prin creșterea veniturilor curente ale bugetului general consolidat ca urmare a implementării jaloanelor din PNRR, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de suita de crize cu care se confruntă societatea, pentru a crea premisa unei creșteri economice sănătoase și durabile;

✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**

✚ **Măsuri pentru consolidarea finanțelor publice, prin finanțarea unor reforme în domeniul muncii și salarizării, al pensiilor, măsuri active pentru sprijinirea grupurilor celor mai vulnerabile, eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice, disciplina operatorilor economici, dirijarea țintită a alocărilor bugetare către priorități bine definite, îmbunătățirea programării bugetare.**

O serie de coordonate ale cadrului european general dar și ale cadrului românesc vor influența construcția bugetară pe anul 2025 și orizontul următor, motiv pentru care le prezentăm pe scurt, în cele ce urmează:

Clauza derogatorie generală din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere a expirat la sfârșitul anului 2023;

În acest context, politica bugetară trebuie să sprijine politica monetară în reducerea inflației și protejarea sustenabilității finanțelor publice, oferind, în același timp, suficient spațiu pentru investiții suplimentare și sprijinind creșterea pe termen lung.

- ✓ Statele membre trebuie să adopte politici bugetare coordonate și prudente pentru a menține datoria la niveluri prudente sau pentru a înscrie ratele datoriei pe o traiectorie descendentă credibilă.
- ✓ Acestea ar trebui să elimine cât mai curând posibil măsurile de sprijin energetic legate de criză și să utilizeze economiile rezultate pentru a reduce deficitele.
- ✓ Obținerea unei orientări bugetare contracționiste, va contribui la refacerea rezervelor bugetare în timp și, prin urmare, la îmbunătățirea sustenabilității datoriei publice în unele state membre.
- ✓ Statele membre trebuie să susțină un nivel ridicat de investiții publice pentru a sprijini tranziția verde și digitală, pentru a consolida productivitatea și reziliența.
- ✓ De asemenea, va fi esențial să se accelereze punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență și să se utilizeze pe deplin programele politicii de coeziune.

Măsurile de urgență fiscală luate pentru a răspunde șocului prețurilor la energie ar trebui să fie eliminate cât mai curând posibil;

Sprijinul bugetar nespecific prelungit acordat gospodăriilor și întreprinderilor nu este instrumentul potrivit în situația actuală, deoarece sporește presiunile inflaționiste și contribuie la o politică monetară restrictivă prelungită. De asemenea, limitează marja bugetară pentru cheltuielile productive, de exemplu pentru investițiile verzi și digitale. Sprijinul pentru gospodăriile **vulnerabile ar trebui să fie acordat în mod specific prin intermediul sistemelor de protecție socială și al plaselor de siguranță socială instituite.**

Politica fiscal bugetară va fi concepută într-un cadru bugetar European reformat²

Viitorul cadrul fiscal european deschide perspectiva ca, începând cu anul 2025, autoritățile naționale să adopte o politică fiscală care să genereze măsuri sustenabile

² A se vedea caseta 1 „Noul cadru de guvernare economică al UE”

pe termen lung și o micșorare graduală a poverii fiscale anuale sub limita de 3 la sută, pe un orizont de 4-7 ani.

- ✓ Fiecare stat membru va avea limitări certe privind ritmul anual de scădere a deficitului **bugetar și a gradului de îndatorare.**
- ✓ Fiecare stat membru va exercita un control mai ferm al cheltuielilor **guvernamentale nete.**³

Deteriorarea soldului contului curent pentru toate statele după anul 2016

Se remarcă o deteriorare a soldului contului curent pentru toate statele după anul 2016, tendință care s-a accentuat în perioada 2021-2022. În România s-a consemnat o creștere a deficitului contului curent în decursul perioadei 2016-2022. În plus, corecția deficitului extern depinde și de revenirea activității economice a partenerilor comerciali din UE. În acest context, absorbția fondurilor europene devine și mai importantă, dat fiind potențialul de restrângere a deficitului de cont curent prin intermediul intrărilor în balanța veniturilor.

Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, România **se confruntă cu vulnerabilități legate de situația conturilor externe, cauzate în principal de deficitele publice ridicate și în creștere, care persistă, precum și de faptul că presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică întreprinse au fost slabe. Situația deficitului de cont curent s-a îmbunătățit într-o oarecare măsură în 2023⁴, dar acesta rămâne în mod clar mare și nu se preconizează că va cunoaște o îmbunătățire în cursul anului următor.**⁵ Astfel în 2024 se preconizează un deficit al contului curent de 7,9%, iar pentru anul 2025 un deficit de 7,4 %.

- ✚ **Persistența deficitelor publice ridicate poate amplifica gradul de îndatorare externă și poate împinge România către o mai mare dependență de sursele de finanțare externă, accentuând astfel vulnerabilitatea țării la schimbările de percepție ale investitorilor și la șocurile externe.**
- ✚ ***O traiectorie credibilă de consolidare bugetară este esențială pentru a se atenua riscurile la adresa stabilității economiei. Pentru aceasta este nevoie să se respecte recomandările formulate în contextul procedurii aplicabile deficitelor excesive și să se pună în aplicare integral reformele bugetar-structurale incluse în planul de redresare și reziliență, în special cele care vizează creșterea structurală a veniturilor publice, precum și un control al cheltuielilor mult mai strict decât în anii precedenți. Punerea în aplicare și a altor reforme și investiții incluse în PNRR decât cele bugetar-structurale ar susține, de asemenea, competitivitatea.***

³ **cheltuieli nete**” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare;

⁴ 7% prevazut pentru anul 2023 potrivit Prognozei de toamnă 2024 a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză

⁵ RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României {SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 623 final}

Incertitudini și riscuri viitoare

Incertitudini și riscuri crescute decurg din conduita viitoare a politicii fiscale și a celei de venituri, având în vedere, pe de o parte, *dinamica salariilor din sectorul public și impactul integral al noii legi a pensiilor*, iar, pe de altă parte, *măsurile fiscal-bugetare ce vor fi implementate în contextul procedurii de deficit excesiv și al condiționalităților atașate altor acorduri încheiate cu CE*.

Este de remarcat că totuși cele mai multe economii europene, **inclusiv cea românească, au reușit să evite recesiunea în 2022 și 2023, ceea ce atestă un grad de reziliență surprinzător în unele cazuri**; România a rămas în teritoriu pozitiv cu dinamica PIB și pentru că beneficiază de resurse europene substanțiale; Asistența europeană este un mare beneficiu al apartenenței la UE, așa cum NATO este o centură de securitate pentru România. Bani europeni susțin reforme necesare, contribuie la dezvoltarea infrastructurii de bază, la susținerea educației și sănătății publice, etc. Aceste resurse ajută România să nu sufere o deteriorare a riscului suveran.

Situația bugetară a României este una complicată. Pe de o parte, context geostrategic dificil, provocările ce derivă din tranziția energetică și schimbările climatice, creșterea salariilor în numeroase sectoare din sistemul public și costul reformei pensiilor pun presiuni suplimentare asupra bugetului, iar, pe de altă parte, **este absolut necesar ca România să continue procesul de consolidare bugetară, din rațiuni de stabilizare a nivelului datoriei publice, de reducere a vulnerabilităților interne și externe, de stabilitate a monedei naționale și de apărare a echilibrelor macroeconomice.**

Aspectele de mai sus relevă necesitatea prudenței și cumpătării în formularea politicilor fiscal bugetare viitoare, prin acumularea de spațiu fiscal, protejarea echilibrelor macroeconomice, direcționarea țintită a resurselor bugetare spre priorități stringente.

Spațiul fiscal este vital în economii emergente, de care este nevoie mai ales în vremuri cu incertitudini mari și piețe financiare ușor schimbătoare. Politicile trebuie să țină cont de interesele pe termen mediu și lung ale economiei românești, să evite măsuri ad-hoc, nefundamentate analitic, ce sunt contraproductive. Politicile trebuie să fie sustenabile.

Problema armonizării politicilor economice este cu atât mai acută cu cât reperatele de atins nu se limitează la managementul situației curente, ci au de urmărit un obiectiv foarte ambițios - acela al adoptării monedei euro (și, în prealabil, de intrare în Mecanismul Cursurilor de Schimb - ERM2).

Toate aspectele evidențiate mai sus determină necesitatea unei abordări responsabile, chibzuite și vizionare a problemelor economice și sociale cu care se confruntă omenirea, și astfel au adus transformări și realinieri asupra tuturor economiilor lumii cu influențe semnificative în privința viitorului lor, și nu în

ultimul rând al României. Economia viitorului va fi o economie verde și a digitalizării care trebuie să fie rezilientă la șocuri adverse și neprevăzute.

Înainte de a prezenta construcția bugetară a anului 2025 și având în vedere obligația Guvernului de a conduce politica fiscal-bugetară în mod prudent care să asigure sustenabilitatea poziției fiscale pe termen mediu și lung, redăm mai jos câteva din măsurile întreprinse de autorități pentru eficientizarea cheltuielilor, care evidențiază preocuparea acestuia de a gestiona deficitul bugetar.

Toate aceste măsuri reflectă preocuparea autorităților române în evitarea risipei banului public, eficientizarea cheltuielilor bugetare și restructurarea alocațiilor bugetare, aceasta fiind o coordonată de bază a construcției bugetare pe anul 2025.

- ✚ **Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung** a reprezentat un prim pas prin care statul român și unitățile sale administrativ-teritoriale să poată susține din fonduri publice finanțarea tuturor categoriilor de servicii publice destinate cetățenilor la un nivel calitativ și competitiv impus de standardele europene.
- ✚ În perioada septembrie-octombrie 2023, Guvernul a adoptat o serie de acte normative care au vizat măsuri bugetare, respectiv: **OUG nr.73/2023 privind unele măsuri bugetare**; **OUG nr.74/2023** pentru modificarea alineatului (4) al articolului 4 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal; **OUG nr.78/2023 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.73/2023** privind unele măsuri bugetare, precum și unele măsuri pentru îmbunătățirea absorbției fondurilor europene și **OUG nr.90/2023 pentru aprobarea unor măsuri de reducere a cheltuielilor bugetare pe anul 2023 în vederea încadrării în ținta de deficit bugetar asumată prin Programul de convergență**, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.
- ✚ Anul 2024 a marcat continuarea elaborării de acte normative prin care s-au întreprins măsuri fiscal bugetare pentru controlul cheltuielilor bugetare; **Ordonanța de urgență nr.46/2024** privind unele măsuri bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, **Ordonanța de urgență nr.107/2024** pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare în domeniul gestionării creanțelor bugetare și a deficitului bugetar pentru bugetul general consolidat al României în anul 2024, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, **Ordonanța de urgență nr.112/2024** privind modificarea și completarea unor acte normative precum și **Ordonanță de urgență nr.156/2024** privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

Prezentarea pe scurt a obiectivelor:

✚ **Asigurarea stabilității macroeconomice, menținerea și susținerea unui nou cadru de dezvoltare durabilă, justă și incluzivă** care să asigure o economie axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare, eliminarea dezechilibrelor și a riscurilor emergente și asigurarea unui nivel de trai decent;

Măsurile întreprinse pentru anul 2025 care stau la baza construcției bugetare

Cadrul macroeconomic pe care se bazează previziunile bugetare pentru perioada 2025-2028 a avut în vedere următoarele aspecte:

- ✓ evoluțiile economice din anul 2024 care evidențiază faptul că majoritatea sectoarelor economice se confruntă cu o încetinire a activității;
- ✓ o creștere economică susținută în principal de investiții, alături de consum, într-un mediu intern favorizat de stabilitatea și predictibilitatea politicilor macroeconomice;
- ✓ o absorbție optimă și un randament ridicat al utilizării fondurilor UE pe cele două axe: cadrul financiar multi-anual și mecanismul de redresare și reziliență și utilizarea eficientă a acestora în domeniile prioritare ale economiei;
- ✓ contextul european și global anticipat de prognozele instituțiilor internaționale. Pentru perioada 2025-2026, Banca Mondială estimează o creștere a zonei euro până la aproximativ 1,1%, consolidând procesul de redresare. Cu toate acestea, proiecția este mai redusă decât în previziunile anterioare, în mare parte din cauza creșterii incertitudinii politice interne, în special în unele economii majore. Perspectivele zonei euro rămân incerte și se bazează pe o îmbunătățire a investițiilor și o creștere a comerțului. La nivel sectorial, avansul zonei euro se așteaptă să fie alimentat de o expansiune a sectorului serviciilor, sprijinit de cheltuieli solide ale consumatorilor, în condițiile în care veniturile reale continuă să se redreseze după eroziunea anterioară cauzată de inflația ridicată. Economia globală se așteaptă să își mențină ritmul de creștere la 2,7% pe același orizont de timp.

Luând în considerare Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 3 aprilie 2020 în vederea încetării situației de deficit public excesiv din România (2020/C 116/01), potrivit căreia România trebuie să pună în aplicare în mod riguros măsurile necesare pentru corectarea deficitului bugetar excesiv, dar și faptul că România potrivit Planului bugetar-structural național pe termen mediu și-a asumat o **traiectorie de reducere a deficitului bugetar la sub 3% în anul 2031** pe baza unor ipoteze care iau în considerație evoluția cheltuielilor publice în perioada 2025–2031, sunt necesare o serie de măsuri pentru reducerea ponderii cheltuielilor publice în PIB.

Totodată, s-a avut în vedere și **necesitatea creării unui spațiu bugetar pentru alocarea de sume pentru susținerea investițiilor publice și implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene**, într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix,

precum și necesitatea implementării de măsuri urgente și viabile care să asigure respectarea de către România a termenelor și jaloanelor stabilite prin Planul național de redresare și reziliență (PNRR) în domeniul reformei fiscale.

Astfel:

- **La estimarea veniturilor bugetare pentru perioada 2025-2028 s-a avut în vedere** menținerea repartizării anuale a unei cote de minimum 90% din profitul net realizat sub formă de dividende/vărsăminte la bugetul de stat pentru societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital integral sau majoritar de stat, precum și regiile autonome precum și influența măsurilor legislative introduse prin OUG nr.156/2024:
- Reducerea plafonului de încadrare în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor la echivalentul în lei a 250.000 euro începând cu 1 ianuarie 2025 respectiv la 100.000 euro, începând cu 1 ianuarie 2026 și eliminarea condiției privind ponderea veniturilor din consultanță și/sau management în veniturile totale, pentru încadrarea în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor;
- Majorarea cotei de impozitare a impozitului pe dividende de la 8% la 10%, pentru dividendele distribuite începând cu data de 1 ianuarie 2025;
- Eliminarea facilităților fiscale acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, ca urmare a desfășurării activității de creare pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcției, agricol și industria alimentară în condițiile stabilite prin Codul fiscal, începând cu veniturile aferente lunii ianuarie 2025;
- Menținerea măsurii potrivit căreia, pentru suma de 300 lei/lună reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor nu se datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii, până la 31 decembrie 2025, în anumite condiții, prin derogare de la prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare;
- Reinstituirea impozitului pe construcții, care se calculează prin aplicarea unei cote de 1% asupra valorii construcțiilor existente în patrimoniul contribuabililor la data de 31 decembrie a anului anterior, inclusiv în situația în care sunt închiriate, luate în administrare/concesiune sau în folosință, inclusiv pentru cele care aparțin domeniului public.

 Măsuri adoptate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene:

- Menținerea în plată a cuantumului brut al salariilor de bază/soldelor de funcție/salariilor de funcție/indemnizațiilor de încadrare lunară la nivelul lunii noiembrie 2024;
- Prorogarea aplicării prevederilor legale pentru acordarea de pensii speciale primarilor și președinților de consilii județene;

- Menținerea în plată a pensiilor din sistemul public de pensii precum și a celor din sistemul special de pensii la nivelul lunii noiembrie 2024;
- Menținerea cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, solda lunară la nivelul cuantumului acordat pentru luna noiembrie 2024;
- Neacordarea în anul 2025 de premii/ore suplimentare/bonusuri, bilete de valoare cu excepția tichetelor de creșă;
- Cuantumul voucherului de vacanță pentru sectorul public (instituții publice și operatori economici cu capital integral/majoritar de stat) este de 800 de lei, cu condiția ca beneficiarul să asigure o coplată de cel puțin 800 de lei;
- Menținerea normei de hrană/indemnizației de hrană pentru sectorul public inclusiv apărare națională, ordine publică, siguranță națională la nivelul lunii decembrie 2024;
- Menținerea în plată a normei de echipamente la nivelul lunii noiembrie 2024 pentru sectorul de apărare națională, ordine publică, siguranță națională;
- Menținerea în plată la nivelul lunii noiembrie 2024 a tuturor categoriilor de indemnizații acordate potrivit legii pentru: veteranii și văduvele de război, academicieni, rente viagere pentru sportivi și altele asemenea;
- Menținerea în plată la nivelul lunii noiembrie 2024 a alocațiilor pentru copii;
- Menținerea la nivelul valabil în trimestrul IV 2024 a valorilor garantate ale punctelor pentru serviciile medicale acordate în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;
- Interzicerea achiziționării de mobilier, clădiri necesare pentru desfășurarea de activități ale autorităților/instituțiilor publice, mijloace auto, aparatură, obiecte de inventar;
- Plata în tranșe pentru sentințele judecătorești devenite executorii în cursul anului 2025;
- Prorogarea intrării în vigoare a unor prevederi din noile legi ale educației, inclusiv a celor care prevăd alocarea unui procent de 15% din totalul cheltuielilor bugetului de stat;
- Prorogarea intrării în vigoare a prevederilor din O.G. nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, referitoare la alocarea a 1% din produsul intern brut pentru cercetare;
- Limitarea numărului de călătorii gratuite pentru transportul public feroviar de călători pentru anumite categorii sociale și modificarea procedurii de acordare a facilităților de călătorie pentru studenți;

În aceste condiții, indicatorii bugetari se prezintă astfel:

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2022- 2028

% din PIB

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Venituri buget general consolidat (cash)	33,1	32,4	32,6	34,9	33,0	31,8	31,5
Cheltuieli buget general consolidat (cash)	38,9	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5	36,5
Sold buget general consolidat (cash)	-5,8	-5,6	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0
Sold buget general consolidat (ESA)	-6,4	-6,5	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0
Sold buget (structural)	-6,2	-6,2	-8,2	-6,4	-6,0	-5,5	-5,0

Deficitele ESA 2022 si 2023 sunt preluate din Notificarea fiscala a CE octombrie 2024

Deficitul structural 2022 este preluat din Prognoza de toamnă a CE 2024

Deficitele cash reprezintă calcule proprii ale MF

Veniturile bugetare proiectate pentru anul 2025 reprezintă 34,9% din PIB, acestea scad la 31,8 % din PIB în anul 2027, pentru ca în anul 2028 să înregistreze 31,5 % din PIB, evoluție determinată de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referință, de măsurile/prevederile adoptate până la acest moment prin acte normative, care fac ca acestea să își mărească valoarea nominală, iar cheltuielile bugetare proiectate pentru anul 2025 reprezintă 41,9 % din PIB, ajungând la 36,5 % în 2028, în scădere ca procent în PIB pentru a reduce deficitul bugetar în mod treptat.

Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României pentru perioada 2025- 2027 și perioada următoare cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe orizontul de referință; asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar având ca punct de pornire un deficit bugetar ESA estimat la 7% din PIB pentru anul 2025, de 5,0% în anul 2028 și ca punct de sfârșit anul 2031 un deficit bugetar de 2,5% din PIB, când acesta se va încadra în valoarea deficitului de 3% prevăzută de TFUE pentru a diminua riscurile la adresa stabilității macroeconomice.

România face obiectul unei proceduri aplicabile deficitelor excesive din anul 2020.

La 3 aprilie 2020, Consiliul a adoptat, în temeiul articolului 126 alineatul (6) din TFUE, Decizia (UE) 2020/509 privind existența unui deficit excesiv în România ca urmare a unei nerespectări planificate, în 2019, a criteriului deficitului prevăzut în TFUE și a emis o recomandare, în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, cu scopul de a pune capăt situației de deficit public excesiv până cel târziu în 2022. Având în vedere contracția profundă a activității economice ca urmare a pandemiei de COVID-19, Consiliul a adoptat, în iunie 2021, în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, o

recomandare revizuită adresată României de a pune capăt situației de deficit excesiv până cel târziu în 2024.

Dacă în anii 2021 și 2022 România a reușit să se încadreze în nivelurile stabilite pentru deficitul bugetar prin calendarul de consolidare fiscală, **în anul 2023 s-a înregistrat un deficit ESA de 6,5% din PIB.**

Această deviere se explică în primul rând prin creșterea susținută și puternică a cheltuielilor publice, impulsionată în principal de transferurile sociale, de cheltuielile cu bunurile și serviciile și de cheltuielile de capital. Nivelul deficitului total înregistrat în 2023 a fost afectat și de plățile aferente drepturilor salariale câștigate de unii funcționari din sectorul public în urma unor hotărâri judecătorești.⁶

În iunie 2024, Consiliul UE a concluzionat în mod oficial că acțiunile întreprinse de România ca urmare a recomandărilor făcute în iunie 2021 **nu au fost suficiente pentru a se încadra în traiectoria stabilită pentru reducerea deficitului bugetar până în 2024, efortul fiscal fiind mult mai redus în 2023**, când cheltuielile publice au înregistrat o creștere foarte mare, în special pentru componentele asistență socială, dobânzi, bunuri și servicii, cheltuieli de capital, dar și mărimi salariale în sectorul public urmare a hotărârilor judecătorești. Evoluția peste așteptări a PIB a alimentat o creștere semnificativă a veniturilor publice, creștere care însă a fost în cea mai mare parte direcționată către susținerea cheltuielilor publice crescute, și nu către consolidarea bugetară, cum ar fi fost normal și în concordanță cu recomandările CE.

Comisia a concluzionat că România se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, România se confruntă cu vulnerabilități legate de situația conturilor externe, cauzate în principal de deficitele publice ridicate și în creștere, care persistă, precum și de faptul că presiunile semnificative asupra prețurilor și a costurilor au crescut, iar măsurile de politică întreprinse au fost slabe.

Inflația totală a scăzut, dar inflația de bază rămâne foarte ridicată, dinamica salariilor și a costurilor forței de muncă a continuat să fie puternică în 2024, pe fundalul unei piețe a forței de muncă tensionate. **Persistența deficitelor publice ridicate poate amplifica gradul de îndatorare externă și poate împinge România către o mai mare dependență de sursele de finanțare externă, accentuând astfel vulnerabilitatea țării la schimbările de percepție ale investitorilor și la șocurile externe.**

O politică bugetară prudentă va contribui, de asemenea, la reducerea inflației de bază, care este cu mult peste media UE și ar putea duce la pierderi de competitivitate dacă va persista, precum și la consolidarea poziției externe.

Angajamentul fiscal al României asumat prin Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu

Noul cadru de guvernanță economică al UE Caseta 1

La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al UE. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al

⁶ RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României {SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 623 final}

Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1466/97 al Consiliului. Cadrul include și Regulamentul (CE) nr. 1467/97 privind punerea în aplicare a procedurii de deficit excesiv, cu modificările ulterioare, și Directiva 2011/85/UE privind cadrele bugetare ale statelor membre, cu modificările ulterioare.

Noul cadru de guvernanță al UE este cea mai ambițioasă și mai cuprinzătoare reformă a cadrului de guvernanță economică al UE de la criza economică și financiară până în prezent.

Angajamentul fiscal al României asumat prin Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu

În contextul noului cadru, **România a transmis Comisiei Europene Planul bugetar-structural național pe termen mediu**. Comisia Europeană a transmis României, traiectoria de referință a cheltuielilor primare nete care ar asigura o ajustare a deficitului bugetar către valoarea de referință prevăzută de TFUE.

- ✚ **Recomandările Consiliului privind planul bugetar-structural național pe termen mediu al României și traiectoria corectivă în cadrul Procedurii de Deficit Excesiv au fost adoptate în reuniunea Consiliului pentru Afaceri Economice și Financiare (ECOFIN), din ianuarie a.c., la Bruxelles fiind îndeplinite cerințele din Regulamentul UE privind guvernarea economică (2024/1263) și a fost acceptată calea de ajustare pe o perioadă de 7 ani, precum și reformele și investițiile propuse.**
- ✚ **Încadrarea ajustării pe un termen de 7 ani va permite economiei românești să își mențină un nivel adecvat al investițiilor publice, prin evitarea dezechilibrelor și prin asigurarea premiselor pentru o creștere economică sustenabilă.**
- ✚ **Planul bugetar-structural național pe termen mediu urmărește stabilizarea datoriei publice a României într-un context în care România continuă să fie pe primele locuri în UE, ca nivel al investițiilor publice - 7,8% din PIB în anul 2025, reducând deficitul bugetar la sub 3% pe parcursul perioadei 2025-2031 și creând premisele sustenabilității finanțelor publice.**
- ✚ **România a primit recomandări de menținere a cheltuielilor în limitele prevăzute (plafonul anual privind creșterea anuală a cheltuielilor nete fiind de 5,1% în 2025, 4,9% în 2026, 4,7% în 2027, 4,3% în 2028, 4,2% în 2029 și 3,8% în 2031).**

Astfel, România își stabilește ca obiectiv central al politicii de deficit bugetar reîntrarea pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2025, de o manieră care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv.

Astfel, planificarea bugetară pe anul 2025 și estimările pe perioada 2026-2028 își mențin angajamentul de ajustare a deficitului bugetar printr-un efort de consolidare sustenabil și echilibrat, care să nu afecteze capacitatea de susținere a economiei și de promovare a investițiilor, vizând continuarea eforturilor de îmbunătățire a colectării veniturilor. În acest context, **deficitul bugetar ESA în anul 2025 este estimat la 7,0 % din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2028 la 5,0 % din PIB, respectiv o**

reducere de 2 puncte procentuale față de anul 2025 urmând ca din anul 2031 să se conformeze regulamentelor europene.

Deficitul bugetar cash se estimează în anul 2025 la valoarea de 7,04 % din PIB.

În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB), se va menține pe tot orizontul de referință, dar se ajustează în anul 2025, cu 1,8 puncte procentuale față de 2024, pentru ca în anul 2028 să înregistreze 5 % din PIB.

Luând în considerare nivelul prognozat al deficitelor bugetare pentru perioada 2025 - 2028, dar și cel al prognozelor curente a indicatorilor macroeconomici⁷, estimăm că la sfârșitul anului 2025⁸ ponderea datoriei guvernamentale brute se va situa la nivelul de 57,8%. Dacă se au în vedere activele financiare lichide⁹, nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) nu va depăși 47,9% din PIB.

Scurte considerații privind consolidarea fiscală, marea provocare a orizontului de referință 2025-2031

- ✚ Deficitul bugetar exercită o influență mare asupra mix-ului de politici, asupra politicii monetare, influențează rating-ului suveran, are impact asupra inflației și ratelor dobânzilor. Corecția bugetară este făcută în vremuri dificile, marcate de o confruntare geopolitică ce aduce numeroase amenințări excepționale, fiind cea mai periculoasă perioadă de după Al Doilea Război Mondial, care pune în discuție repere și reguli de conduită în relațiile inter-statale.
- ✚ Economia emergentă a României se confruntă cu fenomenul “deficitelor gemene” (twin deficits), întrucât se observă o legătură strânsă între deficitul bugetar structural (de peste 6% din PIB în 2022 și 2023) și cel de cont curent (în jur de 7% din PIB în 2023 și 7,9 % în anul 2024); Deficitele gemene pun presiune pe moneda națională dacă situația nu va fi corectată în timp (riscul valutar); *Persistența acestor deficite au potențial de a fragiliza capacitatea de răspuns pe termen mediu a economiei românești în fața unor șocuri adverse, iar în perspectivă imediată de a greva asupra asigurării la costuri rezonabile a fluxurilor necesare finanțării acestor deficite.*
- ✚ *Ajustarea bugetară va fi graduală* având ca punct de pornire un deficit ESA de 7% în PIB în anul 2025 pentru a ajunge în anul 2031 la 2,5% din PIB, pentru a permite cheltuielilor cu investițiile să fie implementate și să asigure ritmul de creștere economică planificat pentru perioada de prognoză, mai ales că economia este fragilă inclusiv din cauza șocului prețurilor la energie și efectelor cadrului internațional dificil, dar și pentru a evita o recesiune puternică. **Corecția fermă a deficitului fiscal în anii ce vin este calea de a liniști piețele financiare și de a asigura stabilitate financiară.**

⁷ CNSP – Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2023-2028, prognoza de toamna – decembrie 2024

⁸ Estimările indicatorului sunt pentru sfârșitul fiecărui an. Pe parcursul anului datoria publică poate fluctua în concordanță cu politica de finanțare a Ministerului Finanțelor privind atragerea în avans a resurselor necesare pentru implementarea planului de finanțare.

⁹ Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale.

- ✚ Procesul de consolidare bugetară trebuie să includă și măsuri de creștere a veniturilor fiscale, acestea fiind la un nivel inadmisibil de jos în raport cu nevoile României, precum și comparativ cu reperatele UE, corecția bugetară neputând fi realizată exclusiv prin reducerea cheltuielilor pentru că ar echivala cu o reducere de absorbție internă.
- ✚ Implementarea unui plan multianual de consolidare fiscală și utilizarea eficientă a fondurilor europene puse la dispoziția României constituie bazele unei ajustări care să minimizeze costurile economice și sociale asociate și să impulsioneze o creștere economică sustenabilă.
- ✚ O absorbție cât mai înaltă a fondurilor europene alocate prin CFM 2021-2027 și PNRR ar conduce, **pe latura stabilizării macroeconomice**, la amplificarea contribuției factorului investițional la majorarea PIB potențial și real și la menținerea echilibrului financiar intern și extern, iar **pe latura economiei reale** la implementarea reformelor structurale, susținând în mod direct și indirect progresul consolidării fiscale, într-o perioadă în care România se confruntă cu provocări majore generate de impactul factorilor externi și al volatilității cadrului economic, financiar și geopolitic internațional. Resursele financiare europene pot avea un rol-cheie în atenuarea efectului contracționist al necesarei corecții a deficitului bugetar structural.
- ✚ Fără corecția fiscală, nici nu se poate concepe aderarea la Zona Euro.

Estimările pentru anul 2025 referitoare la indicatorii macroeconomici și bugetari sunt:

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2025
PIB - milioane lei	1.912.587
Creștere economică %	2,5
Inflația medie anuală %	4,4
Venituri BGC - milioane lei	667.523
Pondere veniturilor totale în PIB	34,9
Cheltuieli BGC - milioane lei	802.170
Pondere cheltuielilor totale în PIB	41,9
Deficit - milioane lei	134.647
Deficit - pondere în PIB	7.04
Șomeri (număr total persoane)	250.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	5.355

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

- procente -

	2024	2025
PRODUSUL INTERN BRUT	1,0	2,5
Cererea internă	3,5	3,2
Consum final	3,2	1,7
- Cheltuielile cu consumul privat	3,3	1,6
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*	-0,2	0,1
Formarea brută de capital	0,3	1,5
- Formarea brută de capital fix	0,6	1,6
- Modificarea stocurilor	-0,2	-0,1
Exportul net	-2,5	-0,8
Exportul de bunuri și servicii	-0,9	0,8
Importul de bunuri și servicii	1,5	1,6

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

- procente -

	2024	2025
Industrie	0,0	0,1
Agricultură, silvicultură, pescuit	-0,4	0,1
Construcții	0,0	0,4
Total servicii	0,8	1,6
Impozite nete pe produs	0,7	0,3
PRODUS INTERN BRUT	1,0	2,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2025 este estimată la 2,5% în concordanță cu „Planul bugetar-structural național pe termen mediu (2025 - 2031)” și se bazează pe contribuția următorilor factori:

- ✓ **În cadrul cererii interne** componenta investițională, cu un avans de 5,9%, va reprezenta principalul factor al creșterii economice, în condițiile în care resursele disponibile, atât externe cât și guvernamentale, vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructură. Pe fondul diminuării avansului veniturilor disponibile reale ale populației (ca urmare a aplicării măsurilor fiscal-bugetare) consumul privat își va încetini creșterea, dinamica fiind similară cu cea a produsului intern brut (2,5%).
- ✓ **Pe latura ofertei**, construcțiile vor continua să fie cel mai dinamic sector din economie, cu o rată a valorii adăugate brute (4,8%) superioară produsului intern brut, bazată pe atragerea și utilizarea performantă a fondurilor europene în dezvoltarea principalelor proiecte de investiții. Sectorul terțiar, cu un ritm al VAB de 2,5%, va asigura peste 60% din creșterea economică. Pentru industrie s-a prevăzut o creștere modestă a valorii adăugate brute, respectiv de doar 0,5%, în condițiile menținerii unui context geopolitic incert.

Finanțarea schemelor de ajutor de stat

Susținerea mediului de afaceri este o altă coordonată a construcției bugetare responsabile și credibile pentru anul 2025 prin finanțarea unor programe în domenii prioritare economiei românești:

Ministerul Finanțelor (M.F.), în calitate de furnizor de ajutor de stat a continuat derularea programului ”Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții”, fondurile fiind alocate de la bugetul de stat prin bugetul M.F. - Acțiuni Generale, sub formă de granturi.

- Programul ”Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții”, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor.

Scheme de ajutor de stat care vor fi derulate în perioada 2025-2028

- Implementarea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții;

Schema de ajutor de stat are în vedere finanțarea investițiilor realizate de întreprinderi în active corporale și necorporale ale căror costuri eligibile sunt cuprinse între 50 milioane lei și 500 milioane lei, care va contribui la dezvoltarea regională prin realizarea de investiții care asigură echilibrarea balanței comerciale a României în sectoarele care se regăsesc în anexa nr. 1 la H.G. nr. 300/2024.

- Continuarea implementării schemei de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă;

Prin această schemă instituită prin H.G. nr. 332/2014, s-a intenționat încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni

și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și crearea de noi locuri de muncă.

Obiectivul schemei l-a reprezentat dezvoltarea regională prin realizarea de investiții care determină crearea de locuri de muncă în toate sectoarele de activitate, cu excepția celor prevăzute în Anexa nr. 1 și a celor excluse de Regulamentul (UE) nr. 651/2014 (agricultură, silvicultură și pescuit, siderurgie, sectorul cărbunelui, construcții navale, fibre sintetice etc.).

- **Continuarea implementării schemei de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie;**

Obiectivul schemei l-a reprezentat susținerea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții în unul dintre sectoarele prevăzute în Anexa 1 la H.G. nr. 807/2014.

- ***Continuarea plății de granturi în cadrul programelor de garantare în domeniul prioritare pentru economia românească, respectiv plata dobânzilor (pe o perioadă de 12 luni de la acordarea garanției statului), comisioanelor de administrare și comisioanelor de risc (pe toată durata de valabilitate a garanției):***

Administratori pentru aceste programe de garantare au fost desemnate FNGCMM, FRC și FGCR iar furnizor de ajutor de stat este M.F.

- **Prezentăm în continuare componentele aferente schemei de ajutor de stat IMM INVEST PLUS, aprobată prin O.U.G. nr. 99/2022, cu modificările și completările ulterioare, unde atribuțiile de administrare sunt delegate pe componente astfel:**

1. IMM INVEST ROMANIA, componentă administrată de FNGCMM;
2. AGRO IMM INVEST, componentă administrată de FNGCMM și FGCR;
3. IMM PROD, componentă administrată de FNGCMM;
4. GARANT CONSTRUCT componentă administrată de FNGCMM și FRC;
5. INNOVATION, componentă administrată de FRC;
6. RURAL INVEST, componentă administrată de FGCR.

Prin implementarea schemei de ajutor de stat au fost acordate credite cu garanția statului pentru un număr de 23.013 de beneficiari, în valoare totală de 21,66 mld. lei. În cadrul schemei de ajutor de stat garanțiile s-au emis până la data de 31.12.2023.

- ***O.U.G. 18/2024 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM PLUS, cu modificările și completările ulterioare;***

Schema are ca obiectiv sprijinirea accesului la lichidități al întreprinderilor mici și mijlocii, al întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și al întreprinderilor mari a căror activitate economică a fost afectată de conflictul armat din Ucraina, precum și încurajarea și stimularea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și a unităților administrativ-teritoriale, care realizează proiecte de investiții în sectorul construcțiilor.

Conform prevederilor acestei scheme atribuțiile de administrare sunt delegate pe componente astfel:

1. FNGCMM pentru componenta IMM ROMÂNIA PLUS;
2. FNGCMM și FGCR, pentru componenta AGRO PLUS;

3. FNGCIMM, pentru componenta IMM PROD PLUS;
 4. FNGCIMM și FRC pentru componenta CONSTRUCT PLUS;
 5. FRC, pentru componenta INNOVATION PLUS;
 6. FGCR, pentru componenta RURAL PLUS.
- Prin implementarea schemei de ajutor de stat au fost acordate credite cu garanția statului pentru un număr de 9.353 de beneficiari, în valoare totală de 12,73 mld lei. În cadrul schemei de ajutor de stat garanțiile s-au emis până la data de 30.06.2024.
 - **H.G. 152/2024 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis pentru sprijinirea beneficiarilor de ajutor de stat în contextul crizei economice generate de pandemia de COVID-19, afectați de creșterea ROBOR, cu modificările și completările ulterioare;**

Administratori pentru aceste programe de garantare au fost desemnate FNGCIMM, FRC și FGCR.

Această schema de ajutor de minimis are ca obiectiv acordarea diferențelor de dobândă generate de creșterea ROBOR peste limita aprobată la data emiterii acordurilor de finanțare în cadrul schemelor de ajutor de stat instituite prin O.U.G. nr. 110/2017 și O.U.G. nr. 24/2022.

- **Continuarea plății ajutorului de stat în cadrul schemei instituite prin H.G. 153/2024 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru compensarea creșterii accizei la motorina utilizată drept combustibil pentru motor, cu modificările și completările ulterioare;**

Administrator pentru această schemă este ARR, iar furnizor de ajutor de stat este M.F. Scopul prezentei hotărâri îl constituie instituirea unei scheme de ajutor de stat sub forma restituirii sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard al accizelor și nivelul redus al accizelor stabilit prin hotărâre, respectiv 20 bani/litru de motorină achiziționată.

Principalele obiective pentru perioada 2025 - 2028 în corelare cu prevederile noului Program de Guvernare:

M.F. va continua susținerea mediului de afaceri prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
- alocarea eficientă și transparentă a resurselor bugetare prin politica ajutorului de stat, conform prevederilor comunitare și naționale în domeniu;
- asigurarea, prin bugetul de stat, a resurselor financiare necesare pentru plata ajutorului de stat, în vederea susținerii proiectelor de investiții aprobate spre finanțare;

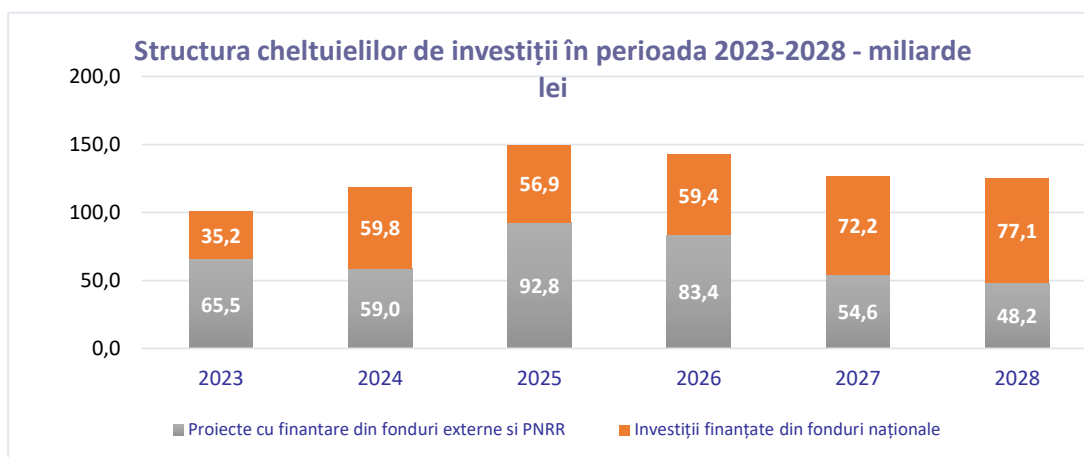
- monitorizarea permanentă a investițiilor finanțate în vederea respectării condițiilor în baza cărora au fost emise acordurile de finanțare.
- Creșterea cifrei de afaceri datorită modernizării întreprinderilor mari și IMM;

✚ **Asigurarea unui ritm anual de investiții publice susținut** pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență cel mai mare pachet de stimulare din resursele europene alocate României precum și implementarea proiectelor de investiții într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix

Cheltuieli de investiții 2023-2028

	milioane lei					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	realizări	execuție preliminară	propuneri	estimări	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	610.657	727.316	802.170	815.489	832.510	866.344
- % din PIB	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5	36,5
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	100.653	118.805	149.664	142.839	126.774	125.246
- % in PIB	6,3	6,7	7,8	7,0	5,7	5,3

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă

Programarea multianuală și prioritizarea investițiilor publice, pe baza unor criterii de prioritarizare a proiectelor în funcție de relevanță (compatibilitate cu strategiile sectoriale), rezultate așteptate (impact), capacitate de realizare a proiectului în termenul prevăzut și sustenabilitatea financiară vor conduce la creșterea absorbției

fondurilor europene, în vederea desconggestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

În anul 2025 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox.149,7 miliarde lei, reprezentând 7,8% în PIB. În anul 2025 se remarcă cea mai mare pondere a investițiilor în PIB.

Investițiile sunt susținute din **Mecanismul de Redresare și Reziliență**, însă până la sfârșitul anului 2026 acestea trebuie finalizate.

În perioada 2025-2026 se constată în continuare o **îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții** în sensul creșterii ponderii cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe și PNRR în cadrul surselor de finanțare.

Mecanismul de Redresare și Reziliență este un **instrument inovator** care prevede un **sprijin financiar direct corelat cu obținerea de rezultate măsurate prin raportare la jaloanele și țintele indicate** în planul de redresare și reziliență aprobat, **motiv pentru care reformele finanțate prin acest mecanism trebuie monitorizate cu mare atenție.**

- ✚ Acest mecanism atenuază impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și are scopul de a spori durabilitatea și reziliența economiilor și societăților europene, precum și de a le pregăti mai bine pentru provocările și oportunitățile generate de tranziția verde și cea digitală.

Planul național de redresare și reziliență al României (PNRR) reprezintă documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență - MRR la nivel național.

România se află în fața unei oportunități istorice. În data de 21 noiembrie 2023 Comisia Europeană a evaluat pozitiv PNRR revizuit, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil euro, din care: 13.566,06 mil euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil euro pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții. Planul modificat al României pune un accent puternic pe tranziția verde, alocând 44,1% (în creștere față de 41 % în planul inițial) din fondurile disponibile pentru măsuri care sprijină obiectivele climatice.

- ✚ **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal** prin creșterea veniturilor curente ale bugetului general consolidat ca urmare a implementării jaloanelor din PNRR, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de suita de crize cu care se confruntă societatea, pentru a crea premisa unei creșteri economice sănătoase și durabile;

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

Principalele măsuri fiscale pe orizontul de referință sunt prezentate în Capitolul 4, respectiv pct. 4.2. din raport.

- ✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil**

Pe termen mediu, Ministerul Finanțelor va urmări îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2024-2026, respectiv:

- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale;
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Politica Ministerului Finanțelor este de a asigura finanțarea preponderent în moneda națională, care să faciliteze în continuare dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat și totodată să sprijine diminuarea expunerii la riscul valutar, ținând cont în același timp de capacitatea de absorbție a pieței interne, precum și de necesitățile diversificării bazei de investitori în titlurile de stat. Emisiunile în EUR pe piața internă vor fi avute în funcție de condițiile de piață și de apetitul manifestat de către mediul investițional, în condițiile unui raport maturitate/cost avantajos.

Ministerul Finanțelor va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și la comportamentul investitorilor.

În scopul diversificării bazei de investitori și a creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat, se vor continua emisiunile de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului și oficii poștale ale Companiei Naționale “Poșta Română” S.A.) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar).

În funcție de cererea specifică exprimată de mediile investiționale, Ministerul Finanțelor va continua utilizarea operațiunilor specifice de administrare a pasivelor, de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, atât pe piața internă cât și pe piețele externe, în scopul limitării riscului de refinanțare.

În procesul de finanțare externă se va avea în vedere: contractarea de datorie preponderent în EUR și USD, dar și în alte valute, în funcție de oportunitățile identificate, luând în considerare raportul cost/risc asociat acestora și contribuția la diversificarea bazei investiționale; extinderea numărului de contrapartide cu care se vor încheia acorduri-cadru de tip ISDA care va permite și utilizarea instrumentelor financiare derivate de tipul swap-urilor valutare pentru o mai bună gestionare a expunerii la riscul valutar.

În anul 2025, Ministerul Finanțelor va continua emiterea de obligațiuni verzi pe baza Cadrului suveran de obligațiuni verzi, ceea ce determină importanța continuării prioritizării cheltuielilor eligibile verzi, în condițiile în care în prima parte a anului 2025 urmează să fie elaborat primul raport de alocare a emisiunii de euroobligațiuni verzi realizate în luna februarie 2024.

Totodată, împrumuturile contractate de la instituțiile financiare internaționale (BIRD, BEI, BDCE, BERD etc.), precum și sumele aferente componentei de împrumut pentru implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență vor contribui la realizarea obiectivului de minimizare a costurilor de finanțare pe termen lung.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, **Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea politicii de menținere a rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.**

- ✓ **Măsuri pentru consolidarea finanțelor publice, prin finanțarea unor reforme în domeniul muncii și salarizării, al pensiilor, măsuri active pentru sprijinirea grupurilor celor mai vulnerabile,** eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice, disciplina operatorilor economici, dirijarea țintită a alocărilor bugetare către priorități bine definite, îmbunătățirea programării bugetare

- **Modernizarea sistemului de salarizare în sectorul public,** care va avea drept scop eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței prin *demararea unei ample evaluări a criteriilor care stau la baza salarizării în sistem, ca o condiție esențială a îmbunătățirii cadrului legislativ (Legea nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare).*
- **Programul de Guvernare prevede, printre altele, introducerea salariului bazat pe performanță, pe lângă cel pe oră - să conteze nu doar cantitatea muncii, ci și eficiența și rezultatele acesteia.**
- **Legea nr. 283/2024 privind modificarea și completarea unor acte normative, pentru stabilirea salariilor minime adecvate prevede,** printre altele, adoptarea, prin hotărâre de Guvern, a unui mecanism de stabilire și actualizare a salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată.

- **A fost adoptată Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii,** act normativ care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 2023 și care vizează, în principal:
 - ✚ Asigurarea unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar prin includerea unei formule de calcul bazată pe numărul de puncte realizat de fiecare beneficiar, potrivit principiului contributivității, a unui mecanism de indexare a pensiilor clar și corelat cu realitățile economice. Întărirea principiului contributivității astfel încât cuantumul pensiei să reflecte activitatea profesională și contribuția la sistemul public de pensii, în raport de veniturile realizate de asigurat.

- **Modernizarea sistemului de asistență socială**
 - ✚ Revizuirea modului de finanțare a serviciilor sociale și asigurarea sumelor necesare care se va realiza per beneficiar, indiferent de furnizorul de servicii sociale, iar abordarea va fi personalizată și integrată (servicii și beneficii) în funcție de profilul beneficiarului, inclusiv consiliere și mediere pentru piața muncii sau pentru pensionare.
 - ✚ Eficientizarea acordării beneficiilor de asistență socială și asigurarea cu prioritate a măsurilor pentru cele mai defavorizate categorii.

- ✚ Modernizarea sistemului de acordare a beneficiilor familiale în raport cu eficiența acestora în funcție de scopul propus al fiecăruia dintre beneficii.
 - ✚ Actualizarea și diversificarea măsurilor de sprijin pentru categoriile vulnerabile ale populației, în funcție de contextul socio-economic și de nevoile și/sau urgențele identificate în scopul reducerii sărăciei și creșterii calității vieții.
 - ✚ Actualizarea și diversificarea măsurilor de protecție socială și a măsurilor de sprijin financiar acordate persoanelor cu dizabilități în vederea prevenirii instituționalizării și a accelerării procesului de dezinstituționalizare.
 - ✚ **Începând cu data de 1 ianuarie 2025**, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art.164 alin.(1) din Legea nr.53/2003 -Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 4.050 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 165,334 ore pe lună, reprezentând 24,496 lei/oră.
- În scopul eficientizării cheltuielilor publice **au fost luate măsuri privind operatorii economici**¹⁰ referitoare la creșterea cheltuielilor de natură salarială, cu încadrarea în ultimul buget de venituri și cheltuieli aprobat, măsuri privind numărul de personal, măsuri privind vouchere de vacanță, măsuri care vizează întărirea disciplinei financiare la nivelul acelorora la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari sau dețin direct ori indirect o participație majoritară;
 - **Consolidarea bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat** care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale și asigurarea unei competiții reale între proiectele propuse spre finanțare și susținerea performanței; Noua abordare a programelor bugetare va face legătura cu Planul Strategic Instituțional respectiv între politicile strategice finanțate și programele bugetare care va permite o mai bună vizibilitate a banului public. **Construcția bugetară pe bază de programe va conduce la îmbunătățirea programării bugetare, în sensul că va permite mai mare operativitate, simplificare, stabilitate în dezvoltarea cadrului de cheltuieli pe termen mediu.**
 - **Alocarea dirijată către priorități bine definite și mai multă responsabilitate în utilizarea fondurilor publice, realizate prin implementarea măsurilor de eficientizare a cheltuielilor publice**¹¹ evitarea risipei banului public.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor care în perioada 2023-2024 a făcut obiectul analizei cheltuielilor publice, va implementa măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice aprobate de Guvern prin Memorandum.

Ordonatorii principali de credite care, în perioada 2022-2023, au făcut obiectul analizelor de cheltuieli publice în domeniul educației - Ministerul Educației și

¹⁰ Măsurile privind operatorii economici se regăsesc pe larg în Ordonanță de urgență privind unele măsuri fiscale bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene publicată în MO nr 156 din 31 dec 2024

¹¹ Măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice prevăzute în Memorandumurile de aprobare a analizelor de cheltuieli și a măsurilor de eficientizare a cheltuielilor publice în domeniile analizate, aprobate de Guvern conform art. 31¹ din Legea nr 500/2002 cu modificările și completările ulterioare

Cercetării și în domeniul sănătății - Ministerul Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate, pun în aplicare, în continuare, măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice prevăzute în Memorandumurile aprobate de Guvern conform art. 31¹ din Legea nr. 500/2002 cu modificările și completările ulterioare, conform calendarului de implementare aferent acestora.

Finanțarea verde - marea provocare a bugetelor viitoare

PNRR propune proiecte în toate cele șase domenii emblematice ale UE și este menit să abordeze provocările europene comune prin adoptarea **tranziției verzi și a celei digitale**, precum și să consolideze reziliența economică și socială și coeziunea pieței unice. În urma implementării proiectelor, economia ar trebui să devină mai rezilientă la șocurile viitoare, iar populația, mai adaptabilă la modelele economice în schimbare.

Finanțarea verde e un instrument important pe care România îl poate folosi pentru a răspunde cu succes provocării schimbărilor climatice prezintă **numeroase oportunități**:

- schimbarea structurii economiei către una cu valoare adăugată mai mare.
- posibilitatea poziționării României ca țară atractivă pentru investițiile străine directe în sectoarele verzi.
- fonduri ce vor fi oferite statelor membre, vor facilita tranziția spre un model mai sustenabil de creștere economică.

România se înscrie în actuala tendință privind bugetarea verde, astfel că potrivit Jalonului 123 din PNRR „Bugetarea verde” - a dezvoltat și finalizat o **metodologie pentru evaluarea impactului liniilor bugetare individuale asupra obiectivelor de mediu**, în conformitate cu taxonomia UE pentru activități durabile și Ghidul tehnic „a nu prejudicia în mod semnificativ”

- ✚ *A fost aprobată **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 75/2024 privind reglementarea etichetării cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru bugetarea verde**, în aplicarea căruia a fost elaborată o metodologie de planificare verde.*
- ✚ *În Monitorul Oficial nr.887/2024 a fost publicată **HOTĂRÂREA GUVERNULUI nr. 1074/2024 pentru aprobarea Normelor metodologice de punere în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.75/2024 privind reglementarea etichetării cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru bugetarea verde, precum și a Regulamentului privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Comitetului interministerial pentru etichetarea cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale.***
- ✚ *Conform cadrului normativ instituit a fost realizată prima etichetare a cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale pentru Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, coordonată de către Ministerul Finanțelor prin Comitetul interministerial pentru etichetarea cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale sprijinit de Secretariatul tehnic constituit din membrii desemnați prin ordin al ministrului finanțelor, din cadrul structurilor implicate în procesul de analiză și etichetare a cheltuielilor bugetare și cheltuielilor fiscale.*

- ✚ Având în vedere preocupările privind mediul și clima la nivel european, cadrul legislativ național pentru bugetarea publică a fost modificat pentru a include, într-o fază-pilot, elemente de bugetare verde, cu scopul de a asigura gestionarea responsabilă a resurselor financiare care contribuie la protecția mediului și la combaterea schimbărilor climatice. Astfel în procesul de etichetare a cheltuielilor bugetare, 3 ordonatori principali de credite au transmis informații cu privire la măsurile din cadrul programelor bugetare cuprinse în bugetul anului 2025 care respectă principiile generale, precum și obiectivele de mediu, după caz, stabilite în concordanță cu taxonomia europeană.
- ✚ Prin Memorandum aprobat de către Guvern au fost selectați **ordonatorii principali de credite ale căror cheltuieli bugetare au fost supuse analizei și etichetării în sistem pilot**, respectiv: Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Ministerul Finanțelor

În cadrul Componentei 6 - Energie - Reforma 3 - Bugetarea verde, Jalonul 123 - Elaborarea și aplicarea unei metodologii de planificare bugetară verde (PNRR) a finalizat și aplică o metodologie de evaluare a impactului liniilor bugetare individuale asupra obiectivelor de mediu, prin care monitorizează cheltuielile bugetare verzi și evaluează impactul politicii fiscale asupra mediului și climei, vizează crearea capacităților autorităților locale privind bugetarea verde și modificarea cadrului legislativ privind elaborarea bugetelor publice pentru a cuprinde, în regim pilot la început, elemente de bugetare verde.

De asemenea, Ministerul Finanțelor contribuie la elaborarea și implementarea strategiei în domeniul finanțelor publice, asigurând utilizarea pârgurilor financiare, în concordanță cu cerințele economiei de piață și cu respectarea legislației naționale și a normelor Uniunii Europene.

În acest sens au fost identificate măsurile de susținere a activității Programelor Regionale menționate în continuare, achiziționarea unor mijloace de transport hibride, dar și digitalizarea proceselor.

Managementul informațiilor financiare la nivelul statului are un caracter transversal, la nivelul întregii administrații publice din România. Eficacitatea, eficiența și responsabilizarea pentru fiecare dintre procesele de elaborare și management al bugetului, de administrare a veniturilor statului și de raportare financiară, precum și centralizarea și utilizarea informațiilor bugetare și financiare la nivelul statului nu pot fi asigurate altfel decât prin folosirea sistemelor TIC moderne.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor realizează politica la nivel național în domeniile protecției mediului înconjurător, economiei verzi, biodiversității, ariilor naturale protejate, schimbărilor climatice cu privire la toate sectoarele și subsectoarele pe care le administrează.

Având ca obiective principale întărirea structurilor administrative - ca element de bază pentru construirea unui sistem solid de management de mediu - și contribuția la dezvoltarea durabilă, Ministerul Mediului și-a stabilit următoarele priorități:

- integrarea cerințelor privind protecția mediului în celelalte politici sectoriale, în concordanță cu cerințele și standardele europene și internaționale,
- ocrotirea biodiversității,
- ameliorarea calității factorilor de mediu în zonele urbane și rurale.

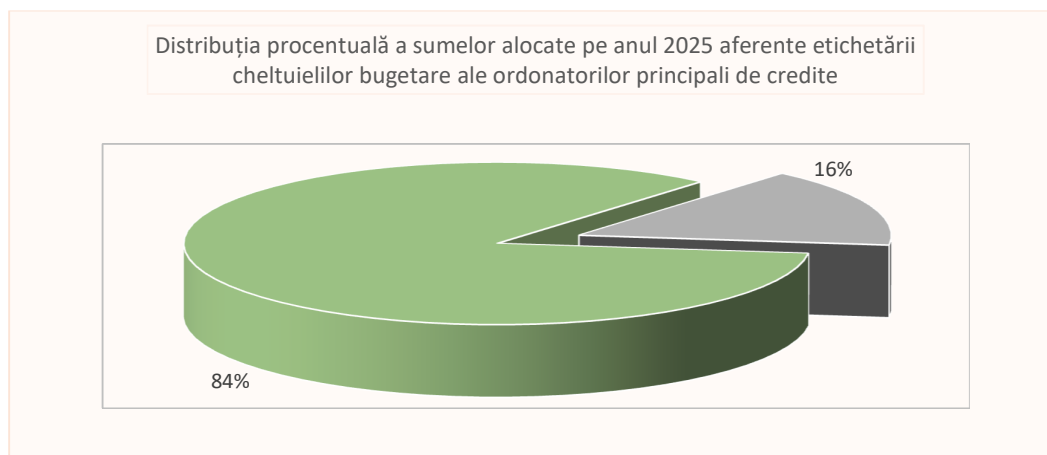
Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene coordonează, la nivel național, politica în domeniul instrumentelor structurale 2007-2013, al fondurilor structurale și de investiții 2014-2020 și al fondurilor europene nerambursabile aferente politicii de coeziune alocate României pentru perioada de programare 2021-2027. Totodată, acesta deține și calitatea de coordonator național pentru elaborarea, negocierea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și controlul fondurilor acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Fondurile europene, cu precădere politica de coeziune, reprezintă principalul instrument de investiții al Uniunii Europene. Având în vedere ponderea acestora în PIB-ul anual de peste 5%, fondurile europene sunt șansa României de a-și maximiza oportunitățile de dezvoltare printr-o bună administrare. România urmează să beneficieze de un volum de fonduri europene fără precedent, peste 80 de miliarde de euro - în cadrul politicii de coeziune, politicii agricole comune și pachetului de relansare economică, a căror utilizare trebuie să schimbe fundamental societatea românească. Pentru transpunerea acestor resurse în rezultate palpabile sunt necesare un efort colectiv și un angajament al întregii societăți.

Pentru a valorifica potențialul reprezentat de finanțările europene în perioada 2021-2027, România trebuie să atragă și să utilizeze cu maximă responsabilitate, eficiență, transparență și cu impact fondurile nerambursabile și rambursabile avute la dispoziție. Oportunitatea financiară la care România are acces în următorii ani este fără precedent. Este motivul fundamental pentru care aceste resurse vor fi investite inteligent pentru ca proiectele și entitățile finanțate să poată produce beneficii consistente și în perioada de după finalizarea finanțării. Această viziune se bazează pe un set de priorități și măsuri subsecvente care au drept scop îmbunătățirea impactului utilizării fondurilor europene în viața cetățenilor, materializându-se printr-o contribuție a intervențiilor publice și private asupra creșterii calității vieții tuturor românilor.

Bugetul total al celor trei ordonatori principali de credite este în cuantum de 32.655 milioane lei, din care 84% reprezintă cheltuielile favorabile/verzi (în cuantum de 27.526 milioane lei) și 16% reprezintă cheltuielile neutre (în cuantum de 5.129 milioane lei).

Prezentăm mai jos distribuția procentuală a sumelor alocate pentru anul 2025 aferente etichetării cheltuielilor bugetare ale ordonatorilor principali de credite analizați.

2.2. OBIECTIVUL BUGETAR PE TERMEN MEDIU

2.2.1 PIB POTENȚIAL SI OUTPUT GAP

Estimările produsului intern brut potențial și output-gap pentru România au fost efectuate utilizând metodologia comună europeană agreată la nivelul tuturor statelor membre UE, pe baza cadrului macroeconomic publicat în Prognoza macroeconomică de toamnă 2024 a CNSP. Pe parcursul perioadei prognozate, creșterea economică potențială se menține într-un ritm moderat, înregistrând o decelerare ușoară de la 2,2% în 2025 la 1,8% în 2028, reflectând un mix de factori pozitivi și negativi asupra principalelor componente.

Creșterea economică potențială este susținută majoritar de contribuția capitalului, în timp ce contribuția factorului muncă va intra pe o ușoară pantă descendentă la finalul intervalului de prognoză, iar productivitatea totală a factorilor (TFP) va înregistra o creștere moderată.

Creșterea PIB potențial și componenta ciclică a deficitului bugetar

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
PIB potențial (%)	2,9	2,3	2,2	2,3	2,0	1,8
<i>din care contribuția factorilor:</i>						
<i>Capital (pp)</i>	2,1	1,9	2,0	2,1	2,0	1,7
<i>Muncă (pp)</i>	0,3	0,4	0,1	0,0	-0,2	-0,3
<i>TFP (pp)</i>	0,5	0,0	0,1	0,2	0,2	0,4
Output-gap (%)	-1,1	-2,3	-2,1	-1,4	-0,8	-0,2
Componenta ciclică (%)	-0,37	-0,75	-0,68	-0,45	-0,26	-0,07

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Notă: Eventualele discrepanțe dintre creșterea potențială și suma contribuțiilor factorilor sunt cauzate de rotunjiri.

Deși contribuția capitalului se menține la un nivel ridicat, tendința ușor descendentă începând cu anul 2027 indică o stabilizare a beneficiilor aduse de acumularea de capital. Programele de investiții finanțate prin PNRR și din fonduri interne vor asigura o dinamică medie a producției sectorului de construcții și a investițiilor brute peste nivelul de 5%, ceea ce va susține atât creșterea economică efectivă, cât și creșterea potențială.

Estimarea productivității totale a factorilor (TFP) a fost realizată în concordanță cu metodologia Comisiei Europene, observându-se o dinamică modestă comparativ cu anii pre-pandemici, ca urmare a șocurilor resimțite de oferta internă și cererea externă în urma suprapunerii crizelor. Ritmul ascendent va fi susținut de implementarea reformelor structurale, îmbunătățirea eficienței economice și modernizarea proceselor de producție.

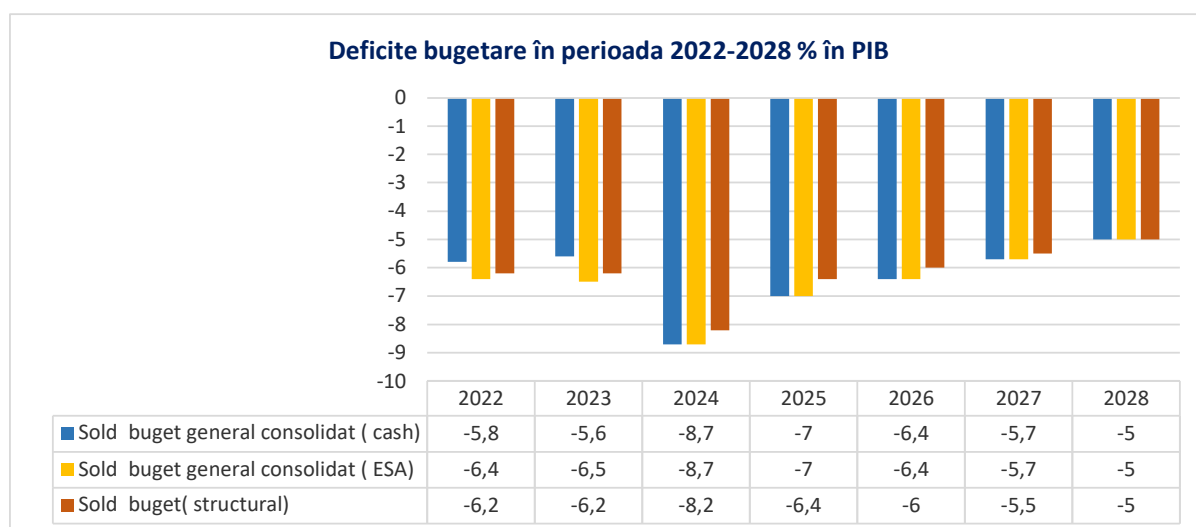
Evoluția contribuției factorului muncă este determinată de încetinirea dinamicii populației ocupate pe termen lung.

În aceste condiții, se estimează că output-gap va deveni pozitiv după anul 2028, astfel încât componenta ciclică negativă va influența favorabil evoluția soldului structural al bugetului general consolidat.

2.2.2 EVOLUȚIA DEFICITULUI STRUCTURAL ÎN PERIOADA 2021-2026

În anul 2025 deficitul structural din România este estimat la 6,4 % din PIB.

Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală din perioadele anterioare, precum și cele în domeniul cheltuielilor, proiecția bugetului general consolidat, începând cu anul 2016, nu respectă regula¹² privind soldul structural anual al administrației publice, abătându-se de la Obiectivul său bugetar pe termen mediu (OBTM), respectiv un sold structural anual de cel mult -1% din PIB.

Ajustarea realizată după criza economică și financiară din 2009 s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea întreprinsă de țara noastră a fost una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural a fost foarte bună considerând amploarea acestora.

Criza din 2009 a determinat în România unul dintre cele mai severe pachete de austeritate.

În contextul pandemiei, statele, printre care și România, au implementat programe importante de susținere a economiei și menținere a nivelului de trai. Adoptarea rapidă de măsuri fiscale, croite pentru a acoperi nevoile financiare în sectoarele cele mai afectate de criza generată de pandemia COVID-19, în special pentru susținerea

¹² Regula este stabilită prin prevederile art.3 alin.(1) din TSCG ratificat de România prin Legea nr.83/2012, iar potrivit prevederilor art.3 alin.(2) din același TSCG regula a fost preluată și în legislația națională prin modificarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, astfel încât aceasta se regăsește în prezent la art.7 din Legea nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

angajaților și/sau asigurarea unui venit minim celor aflați în șomaj, precum și pentru evitarea intrării în faliment a unui număr foarte mare de firme, în special IMM, au fost esențiale pentru a evita o contracție a activității economice, dar și pentru revenirea creșterii la nivele sustenabile.

Măsurile de natură fiscală, deși necesare în special pentru sectoarele cele mai afectate, pot genera o creștere a datoriilor publice și deficitelor bugetare. Implementarea în România a unor politici fiscale și de venituri expansive într-o perioadă de creștere economică a condus la deteriorarea deficitului de cont curent, iar deficitul bugetar cash **începe să scadă din anul 2021**. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală. Temperarea consolidării bugetare a fost determinată, în principal, de contextul complicat din anul 2022 marcat de criza energetică, menținerea tensiunilor în lanțurile de aprovizionare, precum și de inflația înaltă și persistentă. În acest sens, anul 2022 a consemnat o revizuire ascendentă substanțială a veniturilor bugetare, față de bugetul inițial, pe seama inflației peste așteptări și a încasărilor suplimentare din suprataxarea producătorilor de energie electrică și gaze naturale. Acest surplus de venituri a fost însă depășit de suplimentarea cheltuielilor bugetare, în special a celor cu asistența socială, dobânzi, alte transferuri, bunuri și servicii.

Spre deosebire de 2021 când deficitul ESA a fost de 7,1% din PIB, în **anul 2023 acesta a scăzut la 6,5% din PIB consemnând o inversare a tendinței de consolidare bugetară**. În plus, erodarea puterii de cumpărare, determinată de inflația ridicată, a creat premisele declanșării unor conflicte de muncă care au condus la adoptarea unor decizii de creștere a salariilor în sectorul public, cu implicații negative asupra agregatului de cheltuieli de personal.

Construcția bugetară pentru anul 2025 și perspectiva 2026-2028 a avut la bază măsurile fiscal-bugetare luate pentru înlăturarea efectelor crizei Covid 19 în anii anteriori, precum și cele de austeritate din anul 2023, continuate cu cele luate în anul 2024 pe linia restructurării și eficientizării cheltuielilor bugetare care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2025-2028.

Este de subliniat situația fiscală deosebit de dificilă în care se află România, dat fiind contextul internațional complicat și suprapunerea de crize cu care se confruntă atât România, cât și Uniunea Europeană, care reclamă creșterea cheltuielilor de apărare și securitate, inflația ridicată care a erodat semnificativ puterea de cumpărare, cu efecte mai ample pentru persoanele cu venituri reduse, precum și impactul schimbărilor climatice și tranziția energetică care necesită întărirea capacității de intervenție a statului în momente foarte complicate. La acestea, se adaugă o încetinire a fluxurilor comerciale determinată de o temperare a evoluției economice mondiale, în special a principalilor parteneri comerciali, cu efecte nefavorabile localizate preponderent la nivelul sectorului industrial.

Reformele din PNRR trebuie finalizate până la sfârșitul anului 2026 ceea ce reclamă sume bugetare importante. Aceste sume trebuie alocate întrucât acestea vor conduce la o economie rezilientă și robustă la șocuri adverse pentru a pregăti statele membre mai bine pentru provocările și oportunitățile generate de tranziția verde și cea digitală.

Ajustarea deficitului structural pe orizontul de referință asumată prin Planul bugetar-structural național pe termen mediu evidențiază intenția autorităților române pentru formularea unei politici sănătoase și sustenabile în domeniul finanțelor publice, care să se încadreze în agenda europeană.

România a propus un plan bugetar-structural de măsuri care cuprinde și reformele și investițiile asumate, cu accent pe evidențierea impactului asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, care să asigure scăderea deficitului bugetar sub 3% până în anul 2031. Astfel, în următoarea perioadă România va adopta măsuri viabile de reducere a deficitului structural, ținând cont atât de creșterea ponderii veniturilor fiscale în PIB, cât și de o eficientizare a cheltuielilor bugetare.

Capitol 3 EVOLUȚII MACROECONOMICE ȘI BUGETARE

3.1 Execuția bugetului general consolidat pe perioada 1.01 - 31.12.2024

Execuția bugetului general consolidat pe anul 2024, conform datelor operative s-a încheiat cu un **deficit de 152,72 mld lei**, respectiv 8,65% din PIB față de **deficitul de 90,06 mld lei**, respectiv 5,61% din PIB aferent anului 2023.

VENITURILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Veniturile totale au însumat 574,60 mld lei în anul 2024, înregistrând un avans de 10,4% (an/an), susținut de încasările din venituri curente (+17,4%): în principal contribuții de asigurări, TVA, accize, impozit pe salarii și venit, impozit pe profit și venituri nefiscale, care includ și efectele amnistiei fiscale instituite prin O.U.G. nr. 107/2024.

Încasările din **impozitul pe salarii și venit** au totalizat 49,04 mld lei, în creștere cu 21,4% (an/an). Veniturile din **impozitul pe salarii** au înregistrat un avans de 20,0%, peste dinamica fondului de salarii din economie (16,8%¹³), evoluția acestei categorii de încasări fiind influențată de modificarea reglementărilor privind facilitățile fiscale acordate salariaților din sectorul construcției, agricol, industria alimentară și a activităților de creare de programe pentru calculator (O.U.G. nr. 93/2023¹⁴ și Legea nr. 296/2023¹⁵) și de majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată (H.G. nr. 900/2023¹⁶, iar începând cu data de 1 iulie 2024 H.G. nr. 598/2024¹⁷). Totodată, evoluții pozitive au fost înregistrate și în cazul încasărilor din **impozitul pe veniturile din pensii** (60,3%¹⁸) și aferente **declarației unice** (13,9%). Dinamica încasărilor din **impozitul pe dividende** rămâne în teritoriul negativ (-3,1%), pe fondul efectului de bază ridicat din ianuarie 2023 (creșterea semnificativă a dividendelor distribuite în baza

¹³ Evoluția fondului de salarii din economie reflectă dinamicile câștigului salarial mediu brut (16,0%) și a efectivului de salariați (0,7%) înregistrate în dec23-nov24 comparativ cu dec22-nov23.

¹⁴ O.U.G. nr. 93/2023 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată pentru sectoarele construcției, agricol și industria alimentară

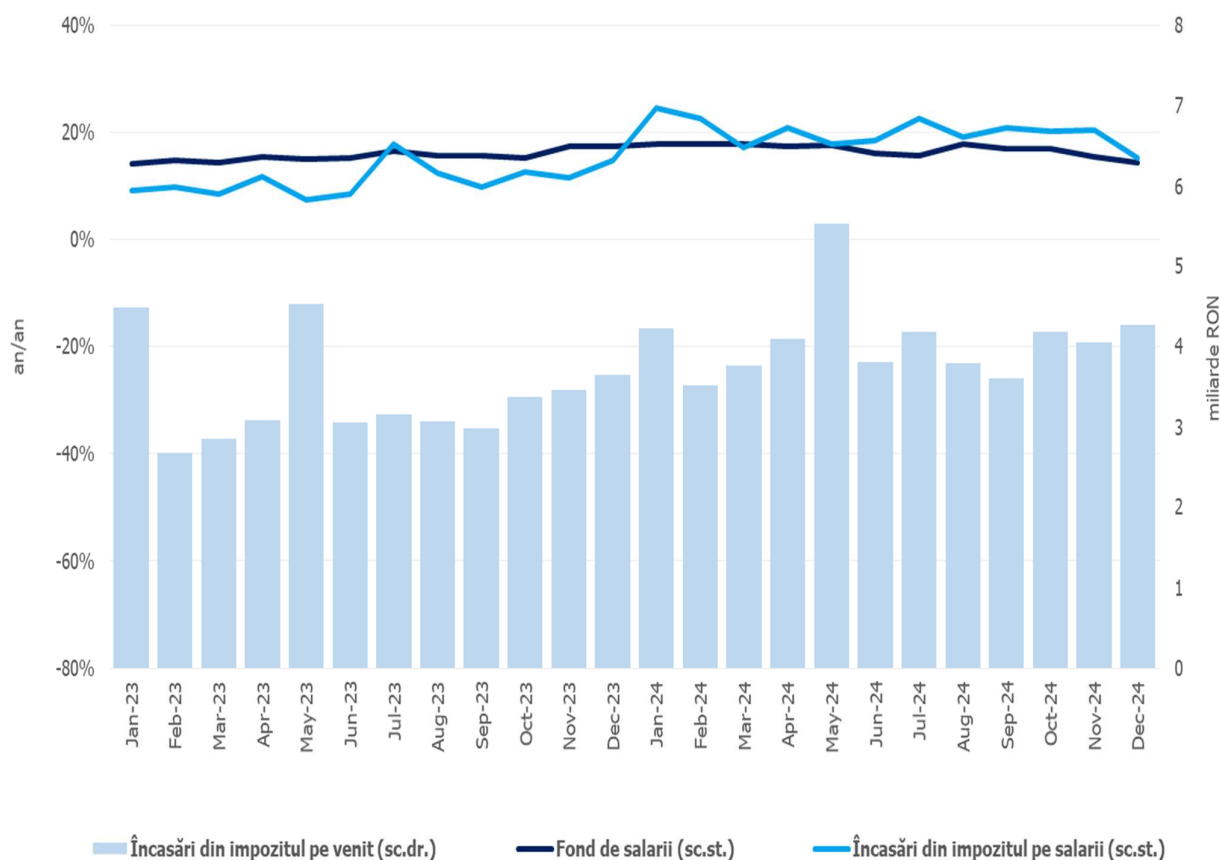
¹⁵ Legea nr. 296 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr. 900/2023 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

¹⁷ Hotărârea Guvernului nr. 598/2024 pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată

¹⁸ includ efectele majorării punctului de pensie cu 13,8% (de la 1785 lei la 2032 lei) începând cu 1 ianuarie 2024, precum și efectele recalculării pensiilor începând cu 1 septembrie 2024 (conform Legii nr. 360/2023) și majorării plafonului lunar neimpozabil de la 2000 Lei la 3000 Lei începând cu veniturile din pensii aferente lunii octombrie 2024 - Legea nr. 244/2024.

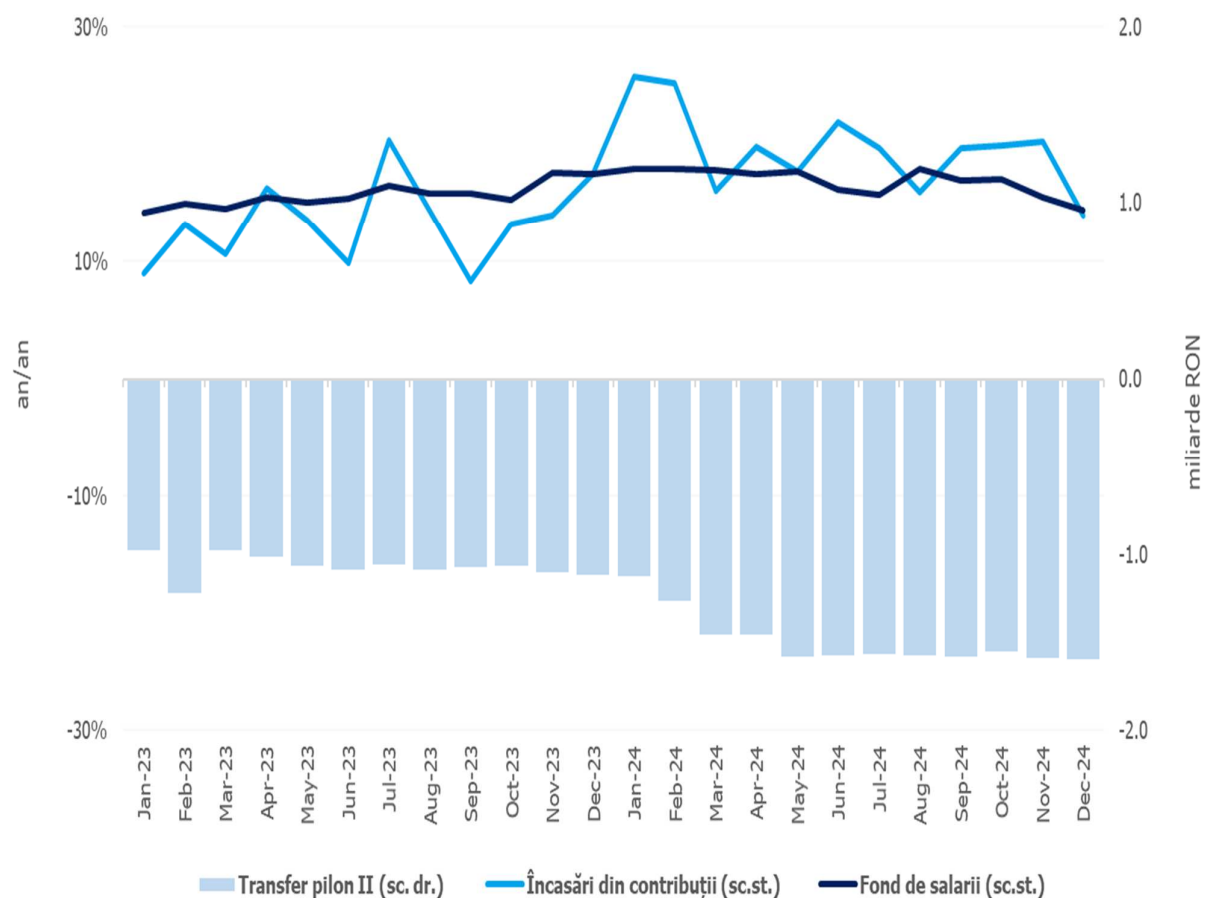
situațiilor financiare interimare întocmite în cursul anului 2022, cu reținerea cotei de impozit de 5%).

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.1 Impozitul pe venit

Contribuțiile de asigurări au înregistrat 189,51 mld lei, în creștere cu 19,4% (an/an), peste evoluția fondului de salarii din economie. Evoluția acestor încasări a fost influențată pozitiv de modificarea reglementărilor privind facilitățile fiscale acordate salariaților din sectorul construcției, agricol, industria alimentară și a activităților de creare de programe pentru calculator (O.U.G. nr. 93/2023 și Legea nr. 296/2023), majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată (H.G. nr. 900/2023, iar începând cu data de 1 iulie 2024 H.G. nr. 598/2024) și majorarea salariului minim brut pe țară garantat în plată pentru sectoarele construcției, agricol și industria alimentară (O.U.G. nr. 93/2023), iar negativ de restituirea sumelor reținute cu titlul de CASS din veniturile din pensii (O.U.G. nr. 4/2023) și de majorarea scutirii obligațiilor de plată pentru anumite categorii de salariați de la 200 lei/lunar la 300 de lei/lunar.

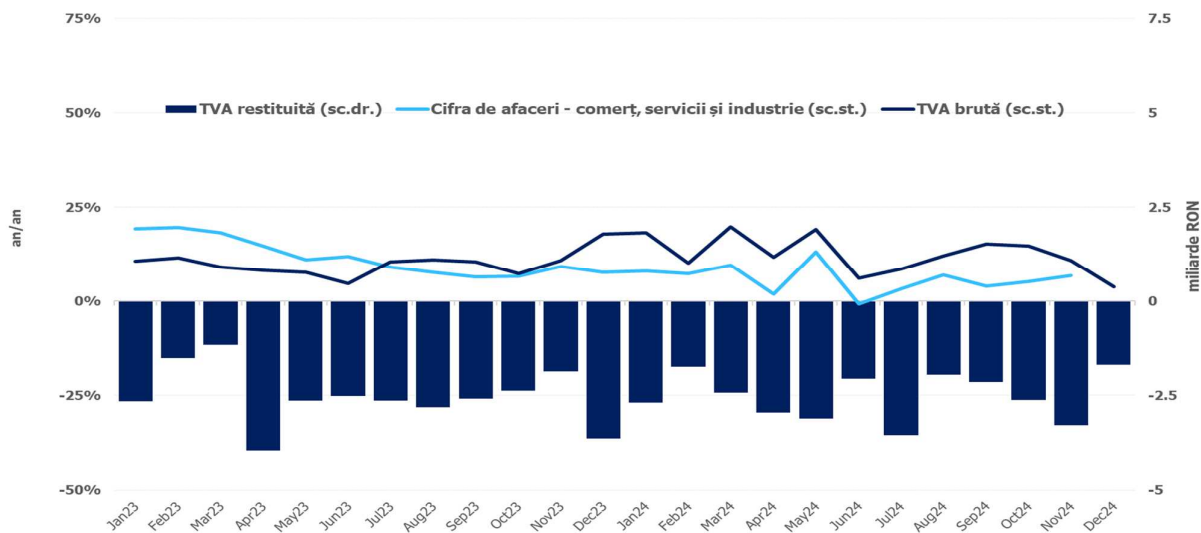
Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.2. Contribuții de asigurări

Încasările din **impozitul pe profit** au însumat 35,98 mld lei, consemnând o creștere de 23,5% (an/an), susținută de avansul veniturilor din impozitul pe profit, inclusiv impozitul minim pe cifra de afaceri de la agenții economici și impozitul pe profit de la bănci comerciale. Evoluția acestei categorii de încasări a fost influențată negativ de redirectionarea din impozitul pe profit a sumei pentru efectuarea de sponsorizări și/sau acte de mecenat, conform Legii nr. 322/2021 (-0,4 mld lei).

Încasările nete din **TVA¹⁹** au înregistrat 120,95 mld lei, în creștere cu 15,9% (an/an), în condițiile în care valoarea restituirilor de TVA a fost similară celei din anul anterior. Evoluția încasărilor din taxa pe valoare adăugată a fost susținută și de modificările fiscale aduse prin Legea nr.296/2023, precum creșterea cotei de TVA pentru alimente cu zahăr adăugat (peste 10g/100g produs), pentru dreptul de utilizare a facilităților sportive, transportul de persoane în scop turistic, pentru livrarea locuințelor ca parte a politicii sociale, livrarea și instalarea de panouri fotovoltaice, panouri solare termice, pompe de căldură și alte sisteme de încălzire de înaltă eficiență.

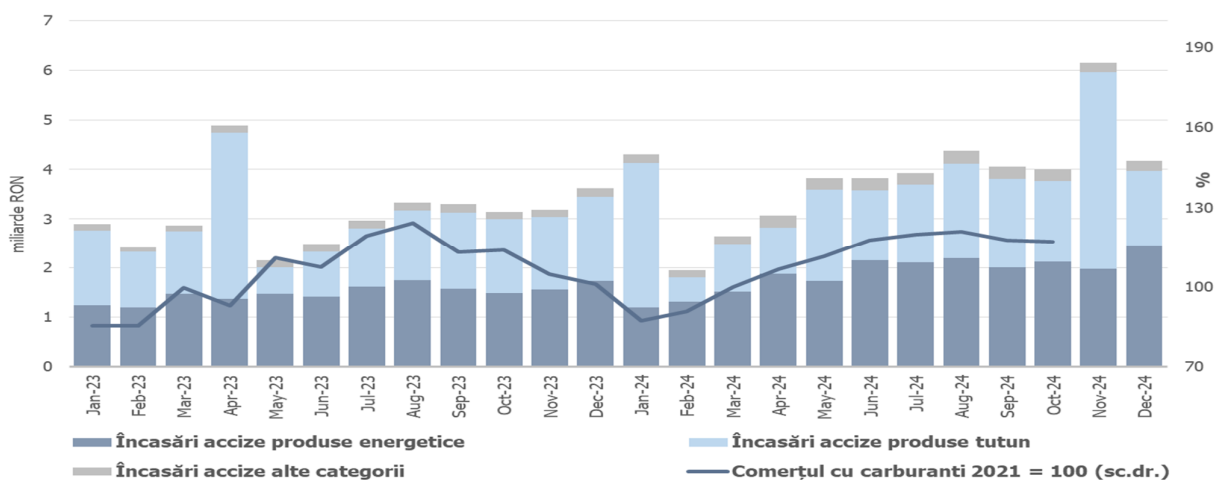
¹⁹ Veniturile nete din TVA reprezintă diferența dintre TVA colectată sau brută și restituirile de TVA.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.3 Încasările din taxa pe valoarea adăugată

Veniturile din **accize** au însumat 46,33 mld lei, înregistrând o creștere de 24,3%, susținută de sporul încasărilor din *accizele pentru produsele energetice* (+27,0%). Totodată, încasările *din accizele pentru produsele din tutun* au consemnat o dinamică de 19,2%. Evoluția lunară a încasărilor din accize prezintă în general o volatilitate mai ridicată, determinată de politica operatorilor economici de antrepozitare fiscală a produselor accizabile.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.4 Încasările din accize

Veniturile **nefiscale** au însumat 49,06 mld lei, înregistrând un avans de 17,2% (an/an), susținut de încasările din vărsăminte din veniturile nete ale B.N.R. și dividende.

Sumele rambursate de Uniunea Europeană în contul plăților efectuate și donații au totalizat 42,62 mld lei, în scădere cu 37,0% (an/an).

CHELTUIELILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Cheltuielile bugetului general consolidat în sumă de 727,32 mld lei au crescut în termeni nominali cu 19,1% comparativ cu anul precedent. Exprimare ca procent din Produsul Intern Brut, cheltuielile pe anul 2024 au înregistrat o creștere cu 3,16 puncte procentuale față de anul 2023, de la 38,06% din PIB la 41,22% din PIB.

Cheltuielile de personal au însumat 164,60 mld lei, în creștere cu 24,0% comparativ cu anul precedent. Exprimare ca pondere în PIB, cheltuielile de personal reprezintă un nivel de 9,3% din PIB, cu 1,0 puncte procentuale mai mari față de anul precedent, ținând cont de creșterile salariale acordate în anul 2023, respectiv în anul 2024.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au fost de 93,66 mld lei, în creștere cu 21,4% comparativ cu anul precedent. O creștere se reflectă la bugetele locale, respectiv 15,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, precum și la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de 23,8% pentru decontarea medicamentelor cu și fără contribuție personală și a medicamentelor utilizate în programele naționale de sănătate.

Cheltuielile cu dobânzile au fost de 36,28 mld lei, cu 6,37 mld lei mai mari față de anul precedent.

Cheltuielile cu asistența socială au fost de 223,93 mld lei în creștere cu 17,2% comparativ cu anul precedent. Evoluția cheltuielilor cu asistența socială a fost influențată, în principal, de majorarea de la 1 ianuarie 2024, cu 13,8% a punctului de pensie, respectiv de la 1.785 lei la 2.032 lei, a indemnizației sociale pentru pensionari (pensia minimă) de la 1.125 lei la 1.281 lei, respectiv de implementarea măsurilor de recalculare a pensiilor din sistemul public cu începere de la 1 septembrie a.c., în conformitate cu prevederile Legii nr. 360/2023 din 29 noiembrie 2023 privind sistemul public de pensii.

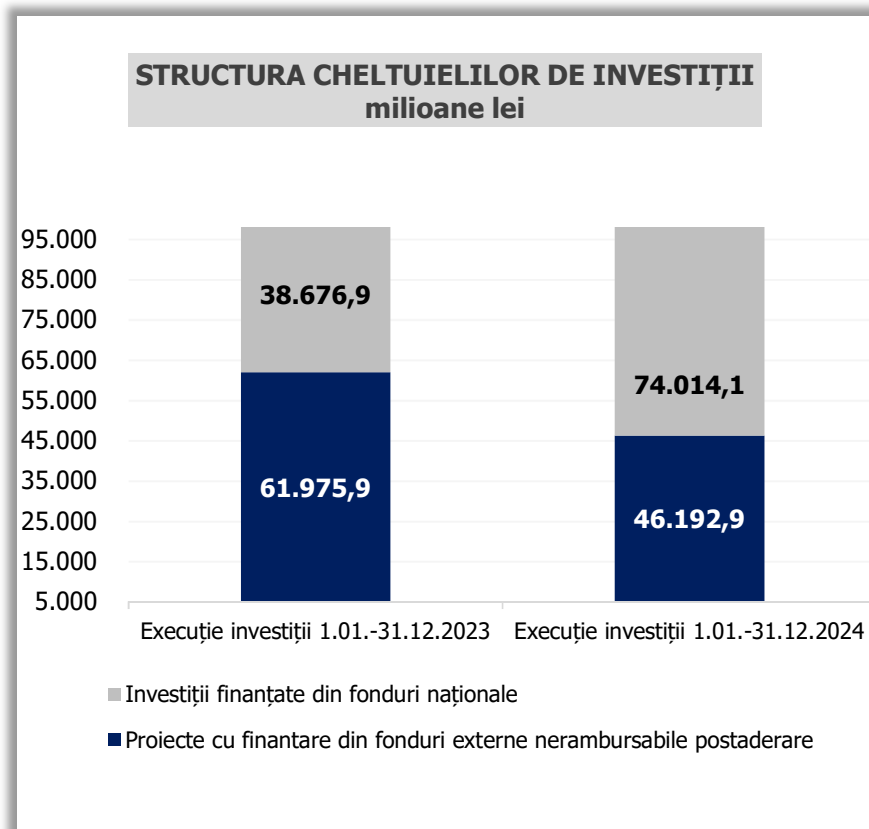
Cheltuielile cu asistența socială au fost influențate și de plățile suportate de la bugetul de stat pentru compensarea facturilor aferente consumului de energie electrică și gaze naturale, respectiv pe anul 2024, au fost în sumă de 3,46 mld lei.

Cheltuielile cu subvențiile au fost de 17,10 mld lei, în principal, această sumă reprezintă subvenții pentru transportul de călători, pentru sprijinirea producătorilor agricoli, precum și pentru schema de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale al consumatorilor noncasnici (3,40 mld lei) care reprezintă 19,86% din total subvenții.

Alte cheltuieli au fost de 19,56 mld lei, reprezentând în principal, burse pentru elevi și studenți, susținerea cultelor, despăgubiri civile, sume aferente titlurilor de plată emise de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților potrivit Legii nr.165/2013 și a Legii nr.164/2014.

Cheltuielile privind proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile (inclusiv subvențiile de la Uniunea Europeană aferente agriculturii) au fost de 57,43 mld lei.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost în valoare de 120,21 mld lei, în creștere cu 19,4% comparativ cu anul precedent, când au fost în valoare de 100,65 mld lei.

Sursa: MF Fig. 5 Structura cheltuielilor de investiții

În primele 9 luni ale anului 2024 economia a înregistrat o creștere modestă de 0,9%

Pe **partea ofertei** se evidențiază contracția consistentă a activității din **agricultură**, ca urmare a secetei care a afectat cu precădere culturile de porumb, floarea - soarelui și soia. În trimestrul III producția agricolă s-a redus cu 20,4%, iar valoarea adăugată brută cu 19,8%. Pe ansamblul primelor 9 luni scăderea VAB a fost de 12,8%, ceea ce s-a reflectat într-o contribuție negativă la avansul economic de 0,6 puncte procentuale.

După evoluția susținută din anul 2023, **construcțiile** au înregistrat o dinamică modestă, cu un salt al valorii adăugate brute de doar 1,1%.

În **sectorul serviciilor** se constată o tendință vizibilă de atenuare a activității, pe ansamblul perioadei majorarea fiind de 1,1%. Cea mai importantă creștere s-a înregistrat în ramura „activități de spectacole, culturale și recreative”, respectiv 7,2%, concretizându-se într-o contribuție de 0,2 puncte procentuale. Realizări pozitive au avut și ramurile „comerț, transporturi, hoteluri și restaurante” (1,9%) și „activități profesionale, științifice și tehnice” (1,2%), contribuția lor însumând 0,5 puncte procentuale. De menționat temperarea semnificativă a activității din sectorul IT, aceasta menținându-se aproape la același nivel cu perioada similară din anul anterior (creșterea valorii adăugate brute a fost de numai 0,1%).

Deși și-a redus amplitudinea contracției, **sectorul industrial** a continuat evoluțiile descendente, fiind afectat nefavorabil de problemele din Zona Euro, în principal de declinul industriei Germaniei - principalul partener comercial al României. Pe ansamblul primelor 9 luni, reducerea valorii adăugate brute a fost de 0,4%, ceea ce s-a concretizat într-o diminuare a creșterii economice cu 0,1 puncte procentuale.

Pe partea de cheltuieli, creșterea economică a fost susținută de cererea internă prin componentele consum privat și investiții brute. Aportul acesteia la creșterea economică (+3,8 puncte procentuale) a fost însă considerabil diminuat de contribuția negativă a exportului net. Pe fondul majorării veniturilor reale disponibile și a unei inflații în scădere, concomitent cu o mai mare deschidere a populației spre creditele de consum, consumul privat, cu un avans de 5,6%, a fost principalul susținător al creșterii economice contribuind cu 3,5 puncte procentuale la rata reală de creștere a produsului intern brut. Pe de altă parte, consumul guvernamental a consemnat o scădere de 0,5% diminuând creșterea economică cu 0,1 puncte procentuale.

Ca urmare a slabei performanțe a sectorului construcții, formarea brută de capital fix s-a redus accentuat de la un trimestru la altul. Astfel, de la o dinamică de 8,1% în primul trimestru al anului 2024, în trimestru al treilea creșterea a fost de doar 0,4%. Pe ansamblul primelor 9 luni avansul a fost de 2,9% ceea ce s-a concretizat într-o contribuție de 0,8 puncte procentuale la dinamica produsului intern brut.

În condițiile unei oferte interne limitate, cererea a fost acoperită, în principal, prin majorarea importului de bunuri și servicii (cu o creștere de 3,2%), în timp ce exportul de bunuri și servicii s-a diminuat cu 3,4%, pe fondul unei cereri externe reduse. Astfel, exportul net a avut un impact negativ asupra economiei, diminuând semnificativ creșterea economică cu 2,9 puncte procentuale.

Pe întreagul an 2024 se estimează că economia românească va avansa cu 1,0%

Conform prognozei de toamnă a CNSP, pentru anul 2024 s-a estimat un avans economic de 1,0%, cu o valoare nominală a produsului intern brut de 1.764,5 mld. lei, în condițiile unui deflator de 8,8%. Prognoza privind dinamica produsului intern brut pentru anul 2024 a luat în considerare evoluțiile indicatorilor macroeconomici pe primele 9 luni și ale celor sectoriali din perioada ianuarie - octombrie 2024, care reliefează o încetinire considerabilă a activității economice, ceea ce a condus la ajustarea în jos a avansului economic în prognoza de toamnă.

Dinamica numărului mediu de salariați a continuat în teritoriu pozitiv, ușor atenuat însă comparativ cu anul anterior, influențată fiind de încetinirea activității economice.

În primele 9 luni din 2024, rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 69,6%, în creștere cu 0,9 puncte procentuale comparativ cu aceeași perioadă din anul anterior (conform definiției AMIGO).

Numărul mediu de salariați (media efectivelor lunare, conform INS, pe baza metodologiei naționale) a fost de 5.154,6 mii persoane în primele 11 luni din 2024, în creștere cu 0,7% (respectiv 33,9 mii persoane) față de aceeași perioadă din anul 2023.

Tendința de creștere s-a regăsit în principalele activități, cum ar fi: agricultură (0,5%) și construcții (1,6%), iar în cadrul serviciilor, hoteluri și restaurante (3,2%), activități de servicii administrative (2,6%) și comerț (0,5%).

Pe lângă încetinirea economică, la temperarea recrutărilor este posibil să fi contribuit și eliminarea parțială a facilităților fiscale din domeniul IT, construcții și agricultură.

Dinamica efectivului de salariați din industrie a intrat într-un teritoriu negativ (-0,3%), reducerile de salariați înregistrându-se în sectorul auto (-3,4%), sector afectat și la nivel european, în fabricarea produselor textile și fabricarea produselor de îmbrăcăminte (-3,6%, respectiv -5,9%), precum și în fabricarea de mobilă (-3,3%), ca urmare a accentuării presiunii din partea costurilor salariale, odată cu creșterea salariului minim brut pe economie.

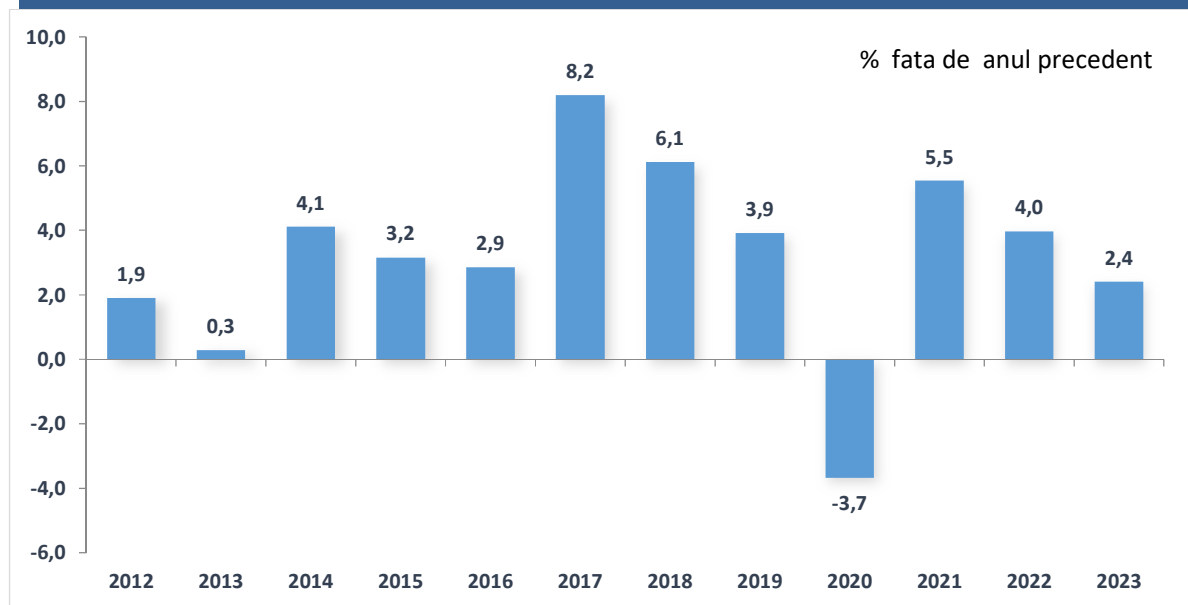
Pe de altă parte, industria alimentară a fost mai puțin afectată de eliminarea facilităților fiscale, trecând printr-o perioadă de creștere a producției care s-a reflectat și într-o creștere a efectivului de salariați (3,8%).

În sectorul bugetar dinamica efectivului de salariați s-a menținut în creștere, cu 0,8%, de remarcat fiind însă că în administrație publică evoluția a fost negativă pe parcursul întregului an 2024 (-1,5% în primele 11 luni).

Rata șomajului înregistrat a fost de 3,28% la sfârșitul lunii noiembrie 2024, cu 0,48 puncte procentuale peste nivelul de înregistrat la sfârșitul lunii noiembrie 2023 (2,80%).

Câștigul salarial mediu brut pe total economie a fost de 8.441 lei în primele 11 luni din 2024, în timp ce câștigul salarial mediu net s-a majorat cu 13,6%, fiind de 5.156 lei. În termeni reali, pe total economie, câștigul salarial a înregistrat o creștere notabilă de 7,5%, cu o majorare de 12,0% în sectorul bugetar și respectiv 6,3% în sectorul concurențial.

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

Sursa: INS - Comunicat nr. 268 din 10 octombrie 2024. Datele pentru intervalul 2012-2022 sunt definitive, iar pentru anul 2023 sunt semidefinite.

În anul 2024 inflația a continuat traiectoria descrescătoare

Traietoria descendentă a creșterii prețurilor de consum a persistat și în 2024, inflația având o rată medie de 5,6%, cu 4,8 puncte procentuale mai mică față de anul precedent. La sfârșitul anului, nivelul creșterii prețurilor de consum a scăzut la 5,1%, cu 1,5 puncte procentuale sub valoarea înregistrată în 2023, procesul dezinflaționist fiind însă mai lent comparativ cu alte state europene.

Evoluția descrescătoare s-a manifestat cu precădere în sectorul alimentară (3,6%) unde, pe fondul reducerii presiunilor prețurilor energetice și a plafonării temporare a adaosurilor comerciale pentru produsele de bază, decelerarea prețurilor bunurilor alimentare s-a regăsit deopotrivă pe zona produselor neprocesate și procesate. La bunurile nealimentare a fost consemnată o reducere a vitezei de creștere până la 5,8%, în condițiile continuării aplicării măsurilor de plafonare a prețurilor la energie electrică și gaze naturale. Tarifele la servicii au înregistrat o creștere de 8,9%, marcând o încetinire de 2,3 puncte procentuale față de anul precedent, pe fondul menținerii unui nivel ridicat al costurilor cu forța de muncă.

În primele unsprezece luni din 2024, prețurile producției industriale au înregistrat o scădere 2,3%, consemnând o stare de deflație comparativ cu anul anterior.

Cadrul macroeconomic în 2025 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2025</i>
Produsul intern brut, prețuri curente	mld lei	1.912,6
- creșterea reală	%	2,5
Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)	%	4,4
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului	mii pers	250
- rata șomajului înregistrat	%	3,1
Câștigul salarial mediu brut	lei/ luna	8.620
Soldul contului curent	% PIB	-7,4

Creșterea economică este estimată la 2,5% în anul 2025

Proiectul de buget pentru anul 2025 este configurat pe un scenariu macroeconomic prudent, în concordanță cu „Planul bugetar-structural național pe termen mediu (2025 - 2031)”, dinamica PIB de 2,5% poziționându-se relativ peste creșterea PIB-ului potențial. Evoluția economică ia în considerare măsurile de consolidare fiscal-bugetară și o creștere echilibrată a investițiilor publice și private în domeniile prioritare ale economiei.

Pe latura ofertei, se așteaptă ca sectorul industrial să revină treptat, dar cu o evoluție moderată (0,5%). Continuarea dezvoltării proiectelor de infrastructură se va reflecta într-o dinamică ridicată a sectorului construcțiilor (4,8%). Serviciile se vor menține ca principal susținător al creșterii economice, dinamica de 2,5% bazându-se pe dezvoltarea cu prioritate a activităților purtătoare de valoare adăugată mare. Majorarea din sectorul agricol este estimată la 3,9%, fiind considerată prudentă. Această creștere nu acoperă, însă, contracția accentuată din anul anterior, dar ține cont de faptul că acest sector este intens influențat de condițiile climatice.

Pe partea cererii, în condițiile în care resursele disponibile, atât prin Mecanismul de redresare și reziliență și Cadrul financiar multianual 2021-2027, cât și cele guvernamentale, vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructura, s-a avut în vedere o dinamizare a activității investiționale. Astfel, formarea brută de capital fix, cu o dinamică de 5,9% și o rată de investiție de 27,4%, va reprezenta principalul factor al creșterii economice. Consumul privat, pe fondul diminuării creșterii veniturilor disponibile reale ale populației (ca urmare a aplicării măsurilor fiscal-bugetare prin care câștigurile salariale din sectorul bugetar și pensiile sunt menținute la nivelul anului anterior), își va încetini vizibil avansul, dinamica fiind similară cu cea a produsului intern brut (2,5%). Exportul net, își va tempera considerabil contribuția negativă la creșterea economică (-0,8 puncte procentuale), ca urmare a revenirii exportului de bunuri și servicii (creștere cu 2,3%) concomitent cu majorarea importului de bunuri și servicii cu 3,8%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta, în anul 2025, 7,4% din PIB

Deficitul de cont curent este prognozat la 28,3 miliarde euro în anul 2025, având o pondere în PIB de 7,4%, cu un deficit în scădere al balanței de bunuri până la 9,2% din PIB.

Piața muncii își menține traiectoria pozitivă

Pentru anul 2025, a fost estimată o creștere a numărului de salariați cu peste 63 mii persoane, ajungând la un efectiv de 5.475 mii salariați și o rată a șomajului înregistrat de 3,1%.

Salariile nominale, atât în sistemul public, cât și în cel privat vor înregistra decelerări importante, de la creșterea de două cifre din 2024 (14,4%), la o singură cifră în 2025 (6,1%).

Inflația în 2025 va continua traiectoria descendentă

Procesul inflaționist va continua să se atenueze pe întreaga perioadă de prognoză, cu excepția primului semestru din 2025, când se vor manifesta temporar efectele măsurilor pentru creșterea sustenabilității fiscale. Rata anuală a inflației este estimată la 3,8% la sfârșitul anului 2025, iar media anuală la 4,4%.

Ritmul creșterii economice pe termen mediu va fi moderat

Pentru **perioada 2026 - 2028**, ritmul mediu anual de creștere economică este prognozat la 2,7%, cu un vârf de 3,0% în anul 2026, scenariu compatibil cu ajustarea deficitului structural și care corespunde traiectoriei PIB-ului potențial revizuit pe baza modelului Comisiei Europene. Estimarea a luat în considerare un progres apreciabil al formării brute de capital fix în primul an al intervalului (7,0% în 2026), iar pe întreaga perioadă ritmul mediu anual estimat se va situa peste cel al produsului intern brut (5,0%), cu o rată de investiție care va ajunge la 28,7% la sfârșitul orizontului de prognoză. Consumul privat va avansa cu un ritm mediu anual similar celui al produsului intern brut (2,7%). Exportul net își va diminua treptat aportul negativ la creșterea economică (-0,2 puncte procentuale în anul 2028), ca urmare a revenirii exportului de bunuri și servicii (ritm mediu anul de creștere de 3,3%), concomitent cu majorarea importului de bunuri și servicii cu o medie de 3,8%.

Pe partea ofertei, prognoza se fundamentează pe o dinamică însemnată a construcțiilor bazată pe o absorbție eficientă a fondurilor europene, rata medie anuală fiind de 5,4%, devansând net creșterea medie a produsului intern brut. Pentru sectorul terțiar, performanțele activităților moderne cu aport sporit de valoare adăugată vor avea cea mai mare contribuție la avansul economic. În sectorul industrial se așteaptă normalizarea treptată a activității, pe orizontul de prognoză majorarea medie anuală fiind estimată la 2,7%.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
- modificare procentuală față de anul anterior -					
	2024	2025	2026	2027	2028
Produsul intern brut,					
- prețuri curente - mld. lei	1.764,5	1.912,6	2.067,1	2.218,6	2.373,0
- creșterea reală, %	1,0 ²⁰	2,5 ²¹	3,0	2,6	2,4
Contul curent - mil. euro	-28.099	-28.297	-28.178	-27.460	-26.438
- % din PIB	-7,9	-7,4	-6,9	-6,3	-5,7
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	5,1	3,8 ²²	2,9	2,7	2,5
- media anuală	5,6	4,4 ²²	3,3	3,0	3,0
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	8.118	8.620	9.195	9.786	1.0381
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	5.047	5.355	5.712	6.079	6.449
Câștigul salarial real, %	8,3	1,6	3,3	3,3	3,0
Numărul mediu de salariați					
- mii persoane	5.412,0	5.475,0	5.554,0	5.622,0	5.685,0
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului - mii persoane	255,0	250,0	230,0	225,0	220,0
- rata șomajului înregistrat, %	3,2	3,1	2,9	2,8	2,7

Deficitul contului curent se va situa la un nivel de 5,7% la sfârșitul orizontului de prognoză

Ponderea deficitului contului curent în PIB se va reduce treptat pe termen mediu, ajungând la -5,7% din PIB în 2028, de la -7,9% în 2024, ceea ce sugerează o îmbunătățire a echilibrului economic extern.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 210 mii în perioada 2026-2028, în condițiile creșterii productivității muncii. Șomajul înregistrat va continua să se reducă chiar la niveluri inferioare celor dinaintea izbucnirii pandemiei de COVID-19, rata șomajului scăzând până la 2,7% la sfârșitul anului 2028.

Ritmul mediu anual al câștigului salarial brut se va poziționa în jurul mediei de 6,4% pentru perioada 2026-2028, conducând la asigurarea creșterii puterii de cumpărare cu circa 3,0%, pe fondul decelerării lente pe intervalul de proiecție a majorărilor salariale. De asemenea, se va pune accent pe corecția dinamicii salariale ridicate din sectorul bugetar din ultima perioadă în vederea ajustării bugetare și realinierii costurilor cu forța de muncă cu productivitatea muncii.

Inflația se va atenua

Pe termen mediu și lung, inflația este de așteptat să se încadreze în marjele țintei BNR începând cu sfârșitul anului 2026, urmând o scădere treptată până în 2028, când se preconizează o rată de 2,5% la finalul anului și o medie anuală de 3,0%.

Previziunile au luat în calcul atât ani agricoli normali cât și stabilizarea prețurilor energetice și a altor materii prime la nivel global, precum și o ușoară depreciere în termeni nominali a monedei naționale în raport cu moneda europeană.

3.3. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale, definite conform Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, cu modificările și completările ulterioare, sunt estimate prin metoda “venitului pierdut” care presupune estimarea efectelor asupra încasărilor bugetare generate de acordarea de scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general.

Pentru anul 2024 acestea sunt estimate la un nivel de 71.519 mil. lei (4,1% din PIB) însă în anul 2025 se observă o reducere a acestora cu 0,1pp iar pe termen mediu cheltuielile fiscale se mențin la un nivel constant de 3,8% din PIB. Diminuarea ponderii în PIB a cheltuielilor fiscale este influențată de principalele modificări legislative asupra impozitului pe venit și contribuțiilor sociale aprobate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

	2024	2025	2026	2027
P.I.B. (mil.lei)	1.764.500	1.912.600	2.067.100	2.218.600
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	71.519	75.882	79.389	84.236
(% PIB)	4,1%	4,0%	3,8%	3,8%
Impozit pe profit (mil.lei)	7.322	8.312	8.858	9.402
(% PIB)	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Impozit pe venit (mil.lei)	19.369	18.489	19.060	20.153
(% PIB)	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	20.103	21.790	23.550	25.276
(% PIB)	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Contribuții sociale (mil.lei)	22.061	24.599	25.202	26.657
(% PIB)	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%
Impozite și taxe locale (mil.lei)	2.664	2.692	2.719	2.747
(% PIB)	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%

* Ele nu cuprind scutirile care sunt conforme Directivelor UE.

Principalele cheltuieli fiscale, conform legislației în vigoare, cuprinse în estimarea de mai sus în domeniul impozitului pe profit sunt scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice, deducerea suplimentară la calculul rezultatului fiscal în proporție de 50%, a cheltuielilor eligibile

pentru activitățile de cercetare-dezvoltare, sponsorizări și/sau acte de mecenat efectuate de persoanele juridice, precum și acordarea de burse private ce se scad din impozitul pe profit, facilitatea acordată pentru menținerea capitalului propriu pozitiv/majorare a capitalului propriu în cazul impozitului pe profit.

În domeniul impozitului pe venit principalele cheltuieli fiscale sunt acordarea dreptului persoanelor fizice de a deduce din venitul net lunar din salarii a unei sume sub formă de deducere personală, eliminarea din venitul lunar din pensii a plafonului neimpozabil de 3000 lei și scutirea de la plata impozitului pe venit a sumelor reprezentând ajutoare, indemnizații și alte forme de sprijin acordate conform legii.

Aplicarea cotelor reduse de TVA pentru anumite categorii de livrări/prestări de servicii conduc la cheltuieli fiscale de 1,1% din PIB, pondere constantă în perioada analizată. Principalele sunt:

- cotă redusă de TVA de 9% pentru livrarea de alimente, livrarea de medicamente de uz uman și veterinar, pentru servicii de alimentare cu apă și de canalizare, servicii de restaurant și de catering, pentru livrarea locuințelor ca parte a politicii sociale, inclusiv a terenului pe care sunt construite,
- cotă redusă de 5% pentru livrarea de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, pe suport fizic și/sau pe cale electronică, pentru livrarea de energie termică în sezonul rece, destinată anumitor categorii de consumatori.

În domeniul contribuțiilor sociale principalele cheltuieli fiscale sunt scutirea de la obligația de plată a veniturilor reprezentând ajutoare, indemnizații și alte forme de sprijin acordate conform legii, exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate a veniturilor din pensii pentru persoanele fizice care au calitatea de pensionar, scutirea de la plata contribuțiilor sociale a tichetelor de masă și voucherelor de vacanță și scutirea de impozit pe venit și contribuții sociale acordată limitat, până la data de 31 decembrie 2025 conform OUG 156/2024, a sumei de 300 lei/lună reprezentând venituri salariale pentru anumite categorii de salariați.

În ceea ce privește impozitele și taxele locale, principalele cheltuieli fiscale sunt scutirea de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale precum și scutirea de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate.

4.1 REALIZĂRI ESTIMATE ÎN ANUL 2024 FAȚĂ DE MĂSURILE ASUMATE PRIN STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ DIN PERIOADA 2024-2026

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu au vizat, printre altele, implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2021-2024/2023-2024, luând în considerare constrângerile fiscal-bugetare, precum și angajamentele asumate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Angajamentul asumat de către Guvernul României prin Programul de guvernare 2021-2024/2023-2024 a avut ca premisă și necesitatea evaluării sistemului fiscal existent, respectiv efectuarea unei analize a modului de impozitare a capitalului versus impozitarea muncii.

Totodată, Programele de guvernare 2021-2024/2023-2024 au relevat că este necesar ca principalul efort să se concentreze pe îmbunătățirea colectării veniturilor, sens în care s-a indicat și nevoia implementării unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv revizuirea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

Măsurile de reformă în domeniul fiscal sunt cuprinse în cadrul Secțiunii 1: Reforme și investiții incluse în planul de redresare și reziliență - Componenta 8 "Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii" Reforma 4 Revizuirea cadrului fiscal și Investiția 7 -Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal având ca țintă un Sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților.

În ceea ce privește Reforma 4, una din măsurile importante o reprezintă reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de impozitare pentru microîntreprinderi.

În contextul PNRR, ca parte a Acordului de servicii de asistență tehnică rambursabile privind îmbunătățirea cadrului fiscal, Banca Mondială a efectuat o analiză a sistemului fiscal actual, și a formulat recomandări de reformă fiscală, pentru a se asigura faptul că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice sustenabile, acestea regăsindu-se în Raportul privind Reforma sistemului fiscal din România, implementarea recomandărilor fiind aprobată de către Guvernul României, aceasta realizându-se în funcție de decizia politică.

Având în vedere principalele măsuri de politică fiscală, menționăm următoarele:

În domeniul impozitului pe profit și impozitului pe veniturile microîntreprinderilor:

- o a fost instituit un impozit minim pe cifra de afaceri - pentru întărirea disciplinei fiscale, prin prevederile Legii nr. 296/2023 începând cu 1 ianuarie 2024, un contribuabil plătitor de impozit pe profit pentru situația în care impozitul pe profit, determinat pe baza prevederilor generale ale titlului II din Codul fiscal, este mai mic decât valoarea impozitului minim pe cifra de afaceri datorează un impozit minim de 1% aplicat la o bază impozabilă stabilită de lege.

Totodată, au fost instituite **impozite suplimentare pe cifra de afaceri** pentru:

- o *instituțiile de credit*, impozit calculat prin aplicarea asupra cifrei de afaceri a unei cote de impozitare de:

- 2%, pentru perioada 1 ianuarie 2024 - 31 decembrie 2025 inclusiv;
- 1%, începând cu data de 1 ianuarie 2026;
 - o *persoanele juridice care desfășoară activități în sectoarele petrol și gaze naturale*, impozit determinat prin aplicarea unei cote de impozitare de 0,5% asupra veniturilor totale din care se scad anumite venituri/elemente de calcul stabilite de lege.
- **impozitul pe veniturile microîntreprinderilor**, în vederea instituirii unui sistem fiscal mai corect și pentru creșterea veniturilor fiscale, au fost reglementate măsuri care au vizat modificarea sistemului cotelor de impozitare, fiind în vigoare cota de 1% și 3%, în anumite condiții.

-Aplicarea impozitului minim global de impozitare a grupurilor de întreprinderi multinaționale și a grupurilor naționale de mari dimensiuni

Sistemul minim de impozitare potrivit Legii nr. 431/2023 se aplică de către grupurile de mari dimensiuni, naționale și multinaționale, cu venituri anuale consolidate de cel puțin 750 milioane EUR, în cel puțin două dintre cele patru exerciții financiare imediat precedente exercițiului financiar de referință.

Legea prevede instituirea unor impozite noi: **impozitul suplimentar** și **impozitul suplimentar național** care se datorează pentru profitul excedentar al entităților constitutive, situate în România care sunt impozitate la un nivel redus.

România va putea să colecteze integral, la nivel național, impozitul aferent diferenței dintre cota efectivă minimă de impozitare de 15% stabilită la nivel global și cota efectivă de impozitare jurisdicțională aplicabilă grupurilor multinaționale pentru filialele din România.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

În acord cu obiectivele Guvernului incluzând și angajamentele asumate prin PNRR, în ceea ce privește Investiția 7 -*Asistență tehnică pentru revizuirea cadrului fiscal având ca țintă un Sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților*, respectiv ca parte a Acordului încheiat cu Banca Mondială, în anul 2024 s-a continuat derularea activităților specifice, iar în funcție de decizia politică s-au luat măsuri pentru consolidarea administrativ-instituțională, în considerarea faptului că îndeplinirea angajamentului din PNRR aferent acesteia presupune dezvoltarea și operaționalizarea unui sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților care fac obiectul impozitelor pe proprietate.

Astfel, prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2024 privind prorogarea unor termene și consolidarea capacității administrative în domeniul impozitării proprietății*, având în vedere necesitatea unei implementări în mod coordonat a măsurilor de reformă din PNRR referitoare la impozitarea proprietății imobiliare, reprezentând element de noutate, a fost aprobată înființarea unei structuri distincte în cadrul Ministerului Finanțelor care să fie responsabilă de implementarea reformei impozitului pe proprietate, după cum au recomandat instituțiile internaționale care au acordat asistență tehnică Ministerului Finanțelor (Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional).

Alte măsuri în domeniul impozitului special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare.

Prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2024 pentru modificarea și completarea unor acte normative*, în acord cu decizia politică, au fost luate măsuri privind: înștiințarea contribuabililor pentru care organul fiscal local a determinat, potrivit art. 457 din Codul fiscal, o valoare impozabilă mai mare de 2.500.000 lei, în condițiile prevăzute la art. 47 din Codul de procedură fiscală; s-au stabilit elementele pe care trebuie să le conțină înștiințarea; a fost prorogată termenul de declarare.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii:

✓ Măsuri adoptate prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 128/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și măsuri specifice pentru digitalizare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative:**

I. Simplificarea mecanismului de declarare a veniturilor și de stabilire a impozitului pe venit, respectiv a contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile extra salariale:

- simplificarea mecanismului de calcul, plată și declarare de către contribuabilii persoane fizice a obligațiilor fiscale vizând impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii datorate într-un an fiscal, fapt ce permite îmbunătățirea conformării fiscale și colectarea mai eficientă a veniturilor;
- degrevarea contribuabililor persoane fizice de obligația depunerii Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, pentru declararea venitului estimat, a contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate, estimate, precum și pentru toate celelalte situații în care intervin modificări/ recalculări/ rectificări ale acestora;
- reducerea gradului de complexitate privind completarea formularului Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, prin eliminarea - Capitolului II. Date privind impozitul pe venit estimat- norma de venit a se realiza în România și contribuțiile sociale datorate;
- reglementarea unui indicator (salariul minim brut pe țară în vigoare la data de 1 ianuarie a anului de realizare a venitului) care să permită introducerea unor condiții de validare și determinarea contribuțiilor datorate potrivit legii;
- simplificarea mecanismului de stabilire a contribuției de asigurări sociale și/sau contribuției de asigurări sociale de sănătate, întrucât determinarea contribuțiilor se efectuează în anul următor celui în care veniturile au fost obținute, în funcție de nivelul veniturilor realizate, în corelare cu măsura privind eliminarea estimării veniturilor în cursul anului fiscal și a obligațiilor fiscale aferente;

II. Reglementarea formularului inteligent (e-DU) - Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, precompletată cu informațiile deținute de ANAF privind veniturile înregistrate/disponibile în baza de date a instituției. Măsura are în vedere determinarea automată a bazelor anuale de calcul pentru stabilirea CAS/CASS, precum și a CAS și CASS datorate de persoanele fizice, în scopul unei mai bune colectării a acestora prin reducerea/eliminarea erorilor de calcul și declarare.

Prin simplificarea modalității de calcul al obligațiilor fiscale, informațiile sunt certe și devin scadente la data de 25 mai a anului următor celui în care s-au realizat veniturile, în funcție de venitul realizat efectiv.

✓ Măsuri adoptate prin **Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 138/2024 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri:**

I. Reglementări/clarificări privind impozitarea veniturilor realizate din transferul dreptului de proprietate sau al dezmembărilor dreptului de proprietate, respectiv:

- reglementarea modalității de declarare și stabilire a impozitului pe veniturile realizate din transferul dezmembărilor dreptului de proprietate sub condiție suspensivă, ulterior autentificării actului de transfer;

- regulile necesare calculului, declarării și plății de către persoana fizică beneficiară de venituri sau de către plătitorul de venit, în situația în care veniturile sunt plătite de persoane juridice sau alte entități care au obligația de a conduce evidență contabilă;
- reglementarea în mod expres a regimului fiscal aplicabil în cazul veniturilor din transferul dezmembrămintelor dreptului de proprietate sub condiție suspensivă.

II. Reglementarea regulilor privind calculul și declararea impozitului pe venit în cazul veniturilor din cedarea folosinței bunurilor, altele decât cele din arendarea bunurilor agricole și din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe proprietate personală, plătite de persoane juridice sau alte entități care au obligația de a conduce evidență contabilă, în situația în care venitul este plătit exclusiv în natură, precum și în cazul sumelor reprezentând garanție, utilizată pentru plata chiriei stabilită prin contract.

✓ **Măsurile adoptate prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene:**

- **eliminarea facilităților fiscale** acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, ca urmare a desfășurării activității de creare programe pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcției, agricol și industria alimentară în condițiile stabilite prin Codul fiscal, începând cu veniturile aferente lunii ianuarie 2025.

- **menținerea măsurii** potrivit căreia, pentru suma de 300 lei/lună reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor nu se datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii, până la 31 decembrie 2025, în anumite condiții, prin derogare de la prevederile Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

- **majorarea cotei de impozitare a impozitului pe dividende** de la 8% la 10%.

În domeniul taxei pe valoarea adăugată:

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2024 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar, precum și pentru reglementarea altor măsuri**, publicată în Monitorul Oficial nr. 1222 din 5 decembrie 2024, prin care s-au adoptat măsuri privind sistemul informatic național RO e-TVA și sistemul național privind factura electronică RO e-Factura, precum și următoarele măsuri:

- clarificarea evidențierii TVA colectate prin autofacturare, în cazul obiectivelor de investiții din cadrul unor programe de interes public sau social, finanțate din fonduri publice, care sunt predate gratuit beneficiarilor, în sensul că persoanele impozabile care implementează astfel de programe și au dedus TVA pentru achiziții, trebuie să emită o autofaktură;

- introducerea obligației înscrierii în factura simplificată a codului de identificare fiscală a beneficiarului, dacă acesta este o persoană impozabilă sau o persoană juridică neimpozabilă;

- efectuarea unei corecții tehnice cu privire la autofactura emisă pentru ajustarea bazei impozabile.

- **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 87/2024 privind modificarea unor acte normative în domeniul e-Transport, e-TVA și e-Factura, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare**, publicată în Monitorul Oficial nr. 608 din 28 iunie 2024, prin care s-au adoptat măsuri privind sistemul informatic național RO e-TVA și sistemul național privind factura electronică RO e-Factura.

● **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 596 din 26 iunie 2024, prin care s-au adoptat următoarele măsuri:

- clarificarea faptului că teritoriul României reprezintă teritoriul delimitat de frontiera de stat a României, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României, cu modificările și completările ulterioare;

- reglementarea regimului aplicabil din punct de vedere al TVA pentru ambalajele nereutilizabile ce fac obiectul sistemului de garanție-returnare;

- eliminarea prevederilor referitoare la neefectuarea ajustării TVA în cazul în care taxa de ajustat este mai mică de 1000 de lei.

● **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2024** privind unele măsuri de implementare și utilizare a decontului precompletat RO e-TVA și valorificarea datelor și informațiilor prin implementarea unui sistem de guvernare specific, precum și alte măsuri fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 21 iunie 2024, prin care s-a reglementat procedura de implementare a decontului precompletat RO e-TVA și modul de guvernare raportat la atribuțiile autorităților implicate în gestionarea acestuia.

● **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/2024** pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul gestionării și implementării sistemului național privind factura electronică RO e-Factura și al aparatelor de marcat electronice fiscale, precum și pentru alte măsuri fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 21 iunie 2024, prin care s-a extins utilizarea sistemului național privind factura electronică RO e-Factura în relația B2C și s-au introdus anumite excepții de la obligația utilizării acestui sistem.

● **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2024** privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 274 din 29 martie 2024, prin care s-a adoptat instituirea scutirii de TVA prin restituire pentru achizițiile efectuate de societățile deținute integral de entități nonprofit, similar celei aplicabile achizițiilor efectuate direct de entitățile nonprofit.

● **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a art. LIX din Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, publicată în Monitorul Oficial nr. 272 din 29 martie 2024, prin care s-a identificat exact fapta sancționată pentru nerespectarea termenului-limită de 5 zile lucrătoare pentru transmiterea facturilor în sistemul național privind factura electronică RO e-Factura și s-a extins, până la 31 mai 2024, perioada în care nu se aplică sancțiuni pentru această faptă.

● **Legea nr. 33/2024** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 179 din 5 martie 2024, prin care:

- s-au transpus prevederile Directivei (UE) 2020/284 a Consiliului de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește introducerea anumitor cerințe pentru prestatorii de servicii de plată;

- s-a modificat art. 287 lit. c) din Codul fiscal în vederea compatibilizării cu prevederile art. 90 alin. (1) din Directiva 2006/112/CE, astfel cum au fost interpretate de CJUE în hotărârea pronunțată în cauza C-717/19 Boehringer Ingelheim;

- s-a clarificat termenul limită de depunere a declarațiilor speciale aferente anumitor regimuri speciale din Codul fiscal, în situația în care acesta cade într-o zi nelucrătoare;

- s-au abrogat prevederile referitoare la posibilitatea desemnării unui reprezentant fiscal autorizat în cazul anumitor operațiuni (importuri de bunuri urmate de livrări

intracomunitare) realizate de persoane impozabile nestabilite și neînregistrate în scopuri de TVA în România.

În domeniul accizelor:

➤ cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2024:

- majorarea nivelului accizelor pentru produsele din categoria alcool și băuturi alcoolice, începând cu 1 ianuarie 2024 și, totodată, exceptarea temporară de la actualizarea nivelului accizelor pentru aceste produse cu creșterea prețurilor de consum;
- majorarea nivelului accizelor pentru produsele din categoria tutun prelucrat, începând cu 1 ianuarie 2024;
- eșalonarea în două etape a actualizării cu creșterea prețurilor de consum din ultimele 12 luni, calculată în luna septembrie a anului 2023, față de perioada octombrie 2014 - septembrie 2015, a nivelului accizelor pentru benzină și motorină, aplicabil în anul 2024, astfel:
 - a) începând cu data de 1 ianuarie 2024, cu 50% din creșterea prețurilor de consum;
 - b) începând cu data de 1 iulie 2024, cu 50% din creșterea prețurilor de consum;
- actualizarea nivelului accizelor cu creșterea prețurilor de consum în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2024, inclusiv, conform regulii generale prevăzută de Codul fiscal, pentru următoarele produse energetice: păcură, gaz petrolier lichefiat, gaz natural, petrol lampant (kerosen), cărbune și cocs și electricitate;
- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a tuturor tipurilor de produse care sunt destinate inhalării fără ardere, indiferent de ingredientele acestora, în vederea aplicării unui regim fiscal unitar pentru toate aceste tipuri de produse;
- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat pentru care nivelul total de zahăr este cuprins între 5g - 8 g/100 ml și a băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat pentru care nivelul total de zahăr este peste 8 g/100 ml în vederea combaterii consumului de lichide cu adaos mare de zaharuri;
- introducerea, începând cu 1 iunie 2024, în sfera produselor supuse accizelor nearmonizate a produselor cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală.

În domeniul procedural fiscal

- în scopul simplificării procedurilor de administrare a fost creată posibilitatea ca un subiect de drept fiscal, respectiv o persoană nerezidentă, care nu deține cod de identificare fiscală în sensul dispozițiilor art. 82 din Codul de procedură fiscală, să fie înregistrată de organul fiscal la solicitarea unui notar public.
- având în vedere interesul general de a gestiona resursele și obligațiile bugetare, prin sprijinirea contribuabililor aflați în dificultate și care nu au fost în măsură să achite obligațiile bugetare restante, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 107/2024 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare în domeniul gestionării creanțelor bugetare și a deficitului bugetar pentru bugetul general consolidat al României în anul 2024, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, au fost adoptate unele măsuri de amnistie fiscală care vizează toți contribuabilii care au datorii restante la 31 august 2024 (persoane fizice sau juridice, de drept public sau privat, asocieri și alte entități fără personalitate juridică, persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii liberale, unități administrativ-teritoriale sau subdiviziuni administrativ-teritoriale ale municipiului București ori instituții publice).

4.2. SCURTĂ CARACTERIZARE A POLITICII FISCALE PE PERIOADA 2025-2028, PRINCIPALELE OBIECTIVE PE TERMEN MEDIU

- implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2024-2028, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite, precum și a celor asumate prin Planul Național de Redresare;
- consolidarea fiscal-bugetară în 7 ani pentru o României puternică în Uniunea Europeană, conform angajamentelor privind setul de reforme și investiții asumate prin Planul bugetar- structural național pe termen mediu al României, concomitent cu reducerea deficitului bugetar;
- îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, având în vedere concluziile analizelor asupra aspectelor relevante în cadrul dialogului cu mediul de afaceri;
- perfecționarea legislației în funcție de noile fenomene evazioniste, în scopul contracarării acestora, prin instituirea de măsuri de combatere a practicilor de evitare a obligațiilor fiscale, având în vedere cazuistica identificată.
- continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european, inclusiv din domeniul de impozitare a întreprinderilor; În plus, în domeniul taxei pe valoarea adăugată sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA;
- continuarea reformelor pentru alinierea politicilor economice și sociale la standardele și recomandările OCDE, în domeniul fiscal cu accent pe îndeplinirea angajamentelor asumate de România prin aderarea la *Proiectul BEPS - Erodarea bazei de impozitare și transferul profiturilor*;
- continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde nevoii de aplicare a unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv astfel cum implică și îndeplinirea angajamentului din PNRR privind Reforma 4:
 - eliminarea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării, prin revizuirea mecanismului de acordare a facilităților: limitarea folosirii facilităților fiscale la cele destinate contribuabililor cu venituri mici și persoanelor în vârstă, clădirilor guvernamentale și unei game cât mai limitate de organizații de utilitate publică; să se efectueze o reevaluare periodică și o analiză cost-beneficiu.
 - schimbarea modului de impozitare a terenurilor și clădirilor, respectiv trecerea la un sistem bazat pe valoarea de piață, cu fuzionarea impozitului pe teren cu impozitul pe clădiri într-un singur impozit.
 - echivalarea plajelor de impozitare pentru a se elimina oportunitățile de arbitraj.
 - reevaluarea structurii cotelor.
- operaționalizarea Sistemului informatic privind automatizarea evaluării în scopuri fiscale a proprietăților imobiliare, iar în raport de componenta investițională este necesară operaționalizarea acestui Sistem informatic;
- identificarea și implementarea de reforme fiscale în domeniul taxelor verzi, inclusiv tarifarea suplimentară a carbonului și alte politici fiscale privind clima, conform recomandărilor echipei de experți a FMI.

Principalele măsuri de politică fiscală și impactul acestora pe orizontul 2025-2028

Programul de guvernare 2024-2028 relevă că este necesar ca principalul efort să se concentreze pe îmbunătățirea colectării veniturilor, sens în care s-a indicat și nevoia implementării unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, respectiv revizuirea distorsiunilor și a lacunelor din legislația fiscală spre a se asigura corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

În domeniul impozitului pe profit/impozitului pe veniturile microîntreprinderilor:

Astfel cum prevede Programul de guvernare 2024-2028, începând cu 1 ianuarie 2025, se va continua implementarea măsurilor fiscale din recomandările Băncii Mondiale, obiectiv asumat și prin PNRR.

Măsuri fiscale întreprinse pentru perioada 2025-2028

1. Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, vizează în principal:

-reducerea plafonului de încadrare în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor la echivalentul în lei a 250.000 euro începând cu 1 ianuarie 2025 respectiv la 100.000 euro, începând cu 1 ianuarie 2026.

-eliminarea condiției privind ponderea veniturilor din consultanță și/sau management în veniturile totale, pentru încadrarea în sistemul de impozit pe veniturile microîntreprinderilor.

2. Reinstituirea impozitului pe construcții,

Impozitul se datorează pentru construcțiile prevăzute de grupa 1 din Catalogul privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, inclusiv pentru cele care aparțin domeniului public.

Impozitul se calculează prin aplicarea unei cote de 1 % asupra valorii construcțiilor existente în patrimoniul contribuabililor la data de 31 decembrie a anului anterior, inclusiv în situația în care sunt închiriate, luate în administrare/concesiune sau în folosință pentru cele care aparțin domeniului public.

Impozitul se plătește în două rate egale, până la datele de 30 iunie inclusiv și 31 octombrie inclusiv.

3. Impozitul pe dividend - cota de impozit pe dividende distribuite persoanelor juridice române, a fost majorat de la 8% la 10%

Măsuri avute în vedere pe termen mediu:

- simplificarea stimulentei fiscale pentru cercetare-dezvoltare pentru a contribui la promovarea și păstrarea unei creșteri economice sustenabile, precum și stimularea marilor companii să-și înființeze divizii de cercetare și dezvoltare în România, prin: creșterea deducerii cheltuielilor de cercetare din impozitul pe profit la 150%, în 3 ani, și la 200%, în 5 ani; acordarea unui credit fiscal pentru investiții în cercetare, în valoare de până la 30% din cheltuielile eligibile;

- realizarea unei analize a eficienței scutirii de impozit pentru profitul reinvestit;

- reformarea politicii fiscale în privința impozitului pe dividende, cu obiectivul de a permite angajatorilor să distribuie o parte din dividende sub forma de acțiuni către angajați, ceea

- ce va stimula în mod direct dezvoltarea companiilor prin motivarea angajaților.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

În acord cu obiectivele Guvernului incluzând și angajamentele asumate prin PNRR sau Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu, respectiv în funcție de decizia politică, se are în vedere revizuirea cadrului fiscal în scopul alinierii sistemului de impozitare cu actuala și viitoarea etapă de dezvoltare economică a României, prin îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale, precum și eliminarea distorsiunilor și a

lacunelor din sistemul fiscal, asigurându-se corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării.

Măsurile luate astfel în considerare, vizează:

- operaționalizarea unui sistem informatic pentru implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților;
- revizuirea mecanismului de acordare a facilităților în sensul limitării și respectiv, reconsiderării scutirilor prevăzute de cadrul legislativ din domeniul impozitelor și taxelor locale ce se acordă de drept (în virtutea legii, stabilite la nivel central), cu menținerea de scutiri/reduceri doar pentru anumite categorii (precum: gospodăriile cu venituri mici, persoanele în vârstă și cele aflate în dificultate, clădiri guvernamentale și o gamă limitată de organizații de utilitate publică), sens în care se definesc criteriile de acordare de către unitățile administrativ teritoriale, cu revizuirea anuală a acestora.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii:

Vor fi avute în vedere:

- reducerea etapizată a taxelor și impozitelor pe muncă;
- implementarea unor măsuri fiscale, cu scopul de a încuraja anumite categorii de persoane, precum elevii și studenții /internship în timpul studiilor, cu vârsta mai mică de 26 de ani, în vederea ocupării unui loc de muncă, respectiv pensionarii care au stagiul complet de cotizare contributiv și se angajează pe un loc de muncă, în vederea încurajării îmbătrânirii active.

În acord cu cele prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență și Planul Bugetar - Structural Național pe Termen Mediu, Banca Mondială va elabora un Raport asupra sistemului fiscal prin care se vor stabili scenariile cu măsuri specifice, fiind transpuse recomandările considerate de Guvernul României necesar a fi implementate și care vor avea în vedere un sistem fiscal adaptat la evoluția economiei astfel încât să faciliteze creșterea economică și să crească ponderea veniturilor fiscale în PIB.

În domeniul impozitării nerezidenților și al tratatelor fiscale internaționale:

Continuarea reformelor pentru alinierea politicilor economice și sociale la standardele și recomandările OCDE, este de menționat că România a aderat la **Declarația de consens și Planul detaliat de implementare al măsurilor vizate de Pilonul Unu și Pilonul Doi din planul BEPS.**

Pilonul Unu vizează următoarele aspecte:

- întreprinderile multinaționale care vor intra în domeniul de aplicare al Pilonului I sunt cele având o cifră de afaceri globală mai mare de 20 de miliarde de euro și profitabilitate (profit înainte de impozitare/total venituri) mai mare de 10%.
- excluderea de la aplicarea Pilonului Unu a unor activități precum exploatarea resurselor naturale și a domeniului serviciilor financiare reglementate.
- pilonul Unu se concentrează asupra stabilirii unui nexus și a unor reguli de alocare a profitului care să permită impozitarea veniturilor obținute de companii în jurisdicții acolo unde acestea nu au prezență fizică dar desfășoară activități economice, în condițiile în care întreprinderea multinațională obține în jurisdicția respectivă venituri mai mari de 1 milion de euro. Pentru jurisdicțiile în care PIB-ul este mai mic de 40 de miliarde de euro, limita veniturilor a fost stabilită la 250.000 de euro.

Prin **Declarația Cadrelor Incluziv adoptată, din punct de vedere al Pilonului Unu**, s-au convenit următoarele:

- 1) procentul de profit rezidual, definit ca profit care depășește 10% din totalul veniturilor, care urmează a fi alocat către jurisdicțiile de piață, folosind o cheie de alocare bazată pe quantumul veniturilor, a fost stabilit la 25%.

2) introducerea unui mecanism de prevenire și combatere a disputelor între țări privind Suma A și aspecte referitoare la Suma A care să aibă caracter opțional și nu obligatoriu pentru jurisdicții în curs de dezvoltare care nu au sau au foarte puține cazuri de proceduri amiabile cu autoritățile fiscale ale altor state.

3) coordonarea termenilor de aplicare a Pilonului Unu cu suspendarea/abrogarea măsurilor unilaterale luate de diferite jurisdicții în vederea impozitării economiei digitale.

Pentru implementarea Pilonului Unu, OCDE a elaborat **Convenția Multilaterală (CM)**, prin intermediul căreia se vor aplica mai multe măsuri, precum implementarea Sumei A sau abrogarea taxelor asupra serviciilor digitale introduse de anumite jurisdicții. Convenția Multilaterală conține regulile necesare determinării și alocării Sumei A, eliminării dublei impuneri, ca și pentru o administrare fiscală eficientă și simplificată, pentru schimbul de informații, ca și pentru instituirea unui mecanism pentru prevenirea și soluționarea disputelor într-o manieră obligatorie pentru toate jurisdicțiile, asigurând astfel consistență, certitudine și eficiență în aplicarea aspectelor privind Pilonul Unu. Textul Convenției Multilaterale a fost finalizat la nivelul OCDE urmând să fie deschis pentru semnare de către jurisdicțiile participante, după ce vor fi încheiate discuțiile în legătură cu Suma B referitoare la prețurile de transfer, care este un alt instrument al Pilonului I.

În procesul aderării la Convenția Multilaterală, jurisdicțiile participante, inclusiv România vor trebui să-și modifice legislația internă cu scopul implementării principiilor de realocare a profitului, conform Sumei A.

În domeniul taxei pe valoarea adăugată:

Inițierea unui proiect de Ordonanță de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, care vizează, în principal, transpunerea în legislația națională a prevederilor Directivei (UE) 2020/285 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată în ceea ce privește regimul special pentru întreprinderile mici și a Regulamentului (UE) nr. 904/2010 în ceea ce privește cooperarea administrativă și schimbul de informații în scopul monitorizării aplicării corecte a regimului special pentru întreprinderile mici și ale Directivei (UE) 2022/542 de modificare a Directivelor 2006/112/CE și (UE) 2020/285 în ceea ce privește cotele taxei pe valoarea adăugată, precum și eliminarea unor scutiri de TVA neconforme cu legislația comunitară în domeniul TVA.

În domeniul accizelor:

- introducerea, începând cu 1 ianuarie 2025, pentru perioada 2025-2026, a unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor pentru bere, vinuri, băuturi fermentate, produse intermediare și alcool etilic și, totodată, exceptarea de la prevederile privind actualizarea cu creșterea prețurilor de consum a nivelului accizelor pentru aceste produse;
- actualizarea nivelului accizelor cu creșterea prețurilor de consum în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2025, inclusiv, conform regulii generale prevăzută de Codul fiscal, pentru următoarele produse energetice: benzină cu plumb, benzină fără plumb, motorină, păcură, gaz petrolier lichefiat, gaz natural, petrol lampant (kerosen), cărbune și cocs și electricitate;
- majorarea, începând cu 1 aprilie 2025, a nivelului pentru produsele din tutun prelucrat, respectiv țigarete, țigări și țigări de foi, tutun fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat ;
- majorarea, începând cu 1 aprilie 2025, a nivelului pentru produsele supuse accizelor

nearmonizate, respectiv lichid cu sau fără nicotină, produse care conțin tutun, destinate inhalării fără ardere, produse destinate inhalării fără ardere, care conțin înlocuitori de tutun, cu sau fără nicotină și pentru produsele cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală;

- majorarea, începând cu 1 ianuarie 2026, a nivelului accizelor pentru bere, vinuri, băuturi fermentate, produse intermediare și alcool etilic și, totodată, exceptarea de la prevederile privind actualizarea cu creșterea prețurilor de consum a nivelului accizelor pentru aceste produs;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2026, a nivelului accizelor pentru produsele din categoria tutun prelucrat, respectiv țigarete, țigări și țigări de foi, tutun fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat;

- majorarea, începând cu 1 aprilie 2026, a nivelului pentru produsele supuse accizelor nearmonizate, respectiv lichid cu sau fără nicotină, produse care conțin tutun, destinate inhalării fără ardere, produse destinate inhalării fără ardere, care conțin înlocuitori de tutun, cu sau fără nicotină și pentru produsele cu nicotină, care nu conțin tutun, destinate consumului pe cale orală.

În domeniul taxelor verzi:

- implementarea unor politici suplimentare pentru a reduce în continuare emisiile cu 18% în 2030, comparativ cu valoarea de referință proiectată. România se angajează să atingă obiectivele de reducere a emisiilor la nivelul UE până în 2030 și să ajungă la zero în 2050, în conformitate cu prevederile Pactului Verde European.

Efectele măsurilor avute în vedere asupra mediului de afaceri pe orizontul 2025-2028:

- se va continua îmbunătățirea legislației fiscale pentru a corespunde unor principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm echitatea, transparența, stabilitatea și predictibilitatea.

- se va continua implementarea măsurilor privind descurajarea practicilor de evitare a obligațiilor fiscale, care vor garanta o impozitare echitabilă;

- transpunerea Directivei (UE) 2020/285 are un impact favorabil asupra mediului de afaceri, întrucât permite aplicarea scutirii de TVA pentru micile întreprinderi de către persoane impozabile stabilite în România și în alte state membre UE, în anumite condiții;

- adoptarea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor se asigură, din perspectiva taxării, o predictibilitate pe termen mediu asupra activității desfășurate de operatorii economici.

Indicatorii bugetari pe anul 2025

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2025-2028 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2025 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 667,5 miliarde lei în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2028 la 746,7 miliarde lei .

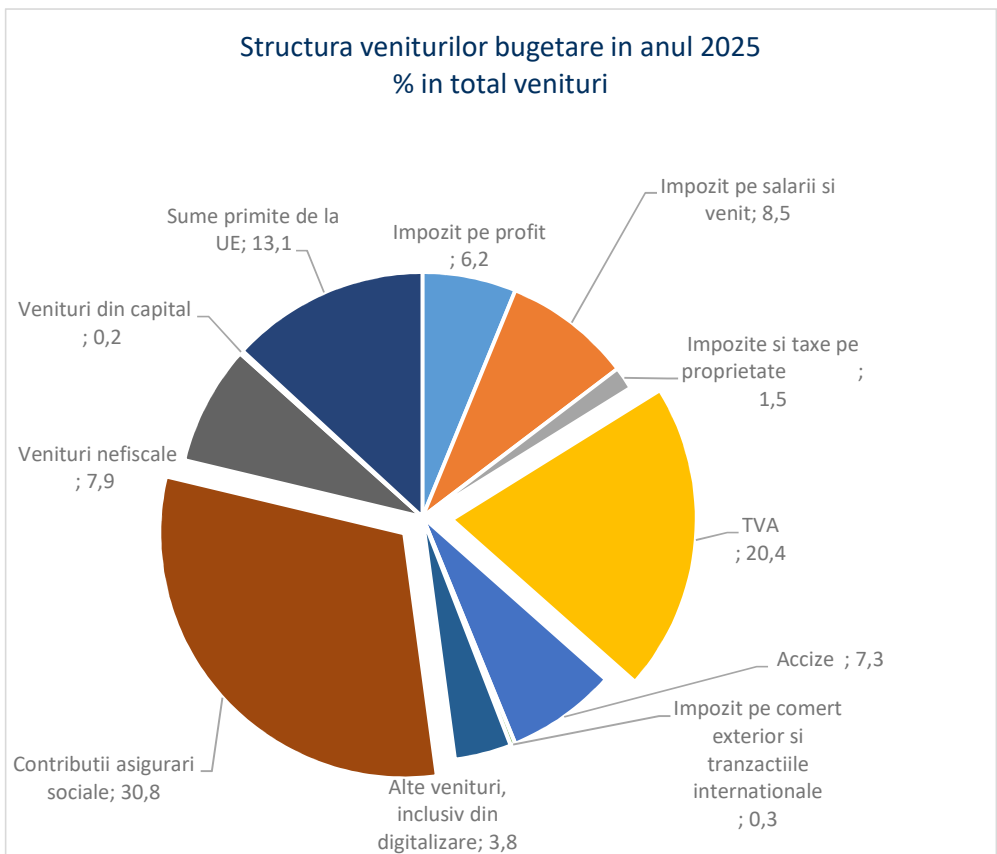
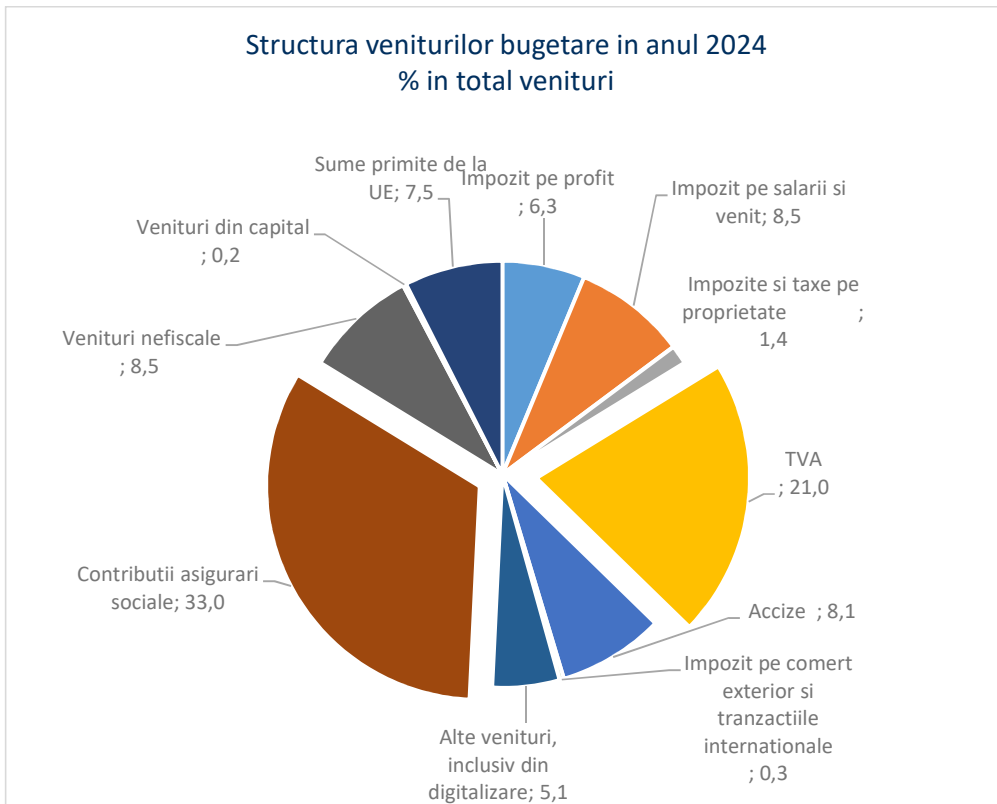
Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare în anul 2025 le înregistrează (contribuțiile de asigurări sociale 30,8 % din total venituri), urmate de TVA(20,4%

în total venituri) sume primite de la UE (13,1 % din total venituri), impozit pe salarii și venit (8,5 %).

Și în anul 2025 în totalul veniturilor bugetare sumele provenind de la UE dețin 13,1% în total venituri ce vor avea o contribuție pozitivă la creșterea economică, banii europeni constituind o sursă de finanțare care degreveză bugetul național și un mijloc de implementare a unor reforme în acord cu agenda europeană.

Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2024-2025

	2024		2025	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	574.599	100,0	667.523
Impozit pe profit	6,3	35.979	6,2	41.275
Impozit pe salarii si venit	8,5	49.045	8,5	56.552
Impozite si taxe pe proprietate	1,4	8.287	1,5	10.015
TVA	21,0	120.946	20,4	136.089
Accize	8,1	46.328	7,3	48.589
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,3	1.927	0,3	2.089
Alte venituri, inclusiv din digitalizare	5,1	29.197	3,8	25.045
Contributii asigurari sociale	33,0	189.510	30,8	205.919
Venituri nefiscale	8,5	49.063	7,9	52.738
Venituri din capital	0,2	1.402	0,2	1.499
Sume primite de la UE	7,5	42.916	13,1	87.713

4.3 POLITICA DE CHELTUIELI

Măsuri pe termen mediu

- ✓ Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată susținute, tranziție verde și digitală la care se adaugă resurse din fondurile europene aferente cadrului financiar 2021-2027 și Mecanismului de redresare și reziliență.
- ✓ Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene.
- ✓ Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție și operaționalizarea PNRR.
- ✓ Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2025-2028, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice, ceea ce reflectă o atitudine prietenoasă cu mediul de afaceri.
- ✓ Continuarea procesului de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare prin creșterea ponderii cheltuielilor cu finanțare din fonduri externe față de cele din surse naționale, pe perioada 2025 și 2026 dar și a cheltuielilor de investiții în total cheltuieli bugetare.

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2025 sunt în sumă de 802,2 miliarde lei, în anul 2028 acestea ajung la 866,3 miliarde lei respectiv 36,5 % din PIB, înregistrând o tendință de scădere pe orizontul de referință ca pondere în PIB, datorită nevoii de ajustare a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează **cheltuielile cu asistența socială**, respectiv 12,7 % din PIB în anul 2025, dar scade până în anul 2028 la 11,8%.

Cheltuielile de personal sunt în sumă de 169,6 miliarde lei în anul 2025, ajungând în anul 2028 la 201,6 miliarde lei.

Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de diminuare în perioada 2025 - 2028 fata de anul 2024 ca pondere în PIB.

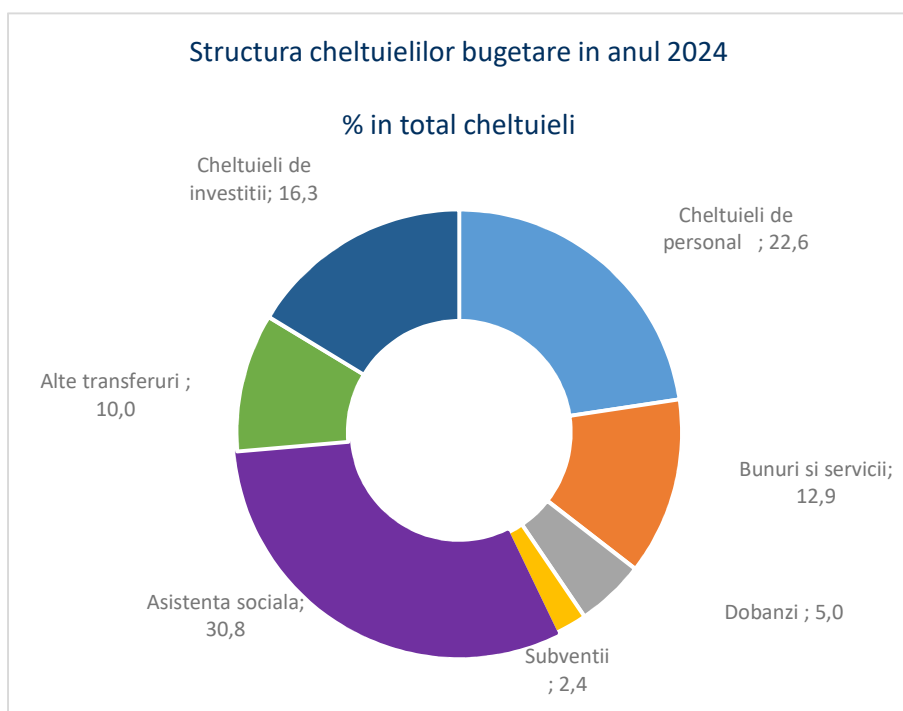
În anul 2025 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox.149,7 miliarde lei, reprezentând aproximativ 7,8 % în PIB.În anul 2025 se remarcă cea mai mare pondere a investițiilor în PIB.

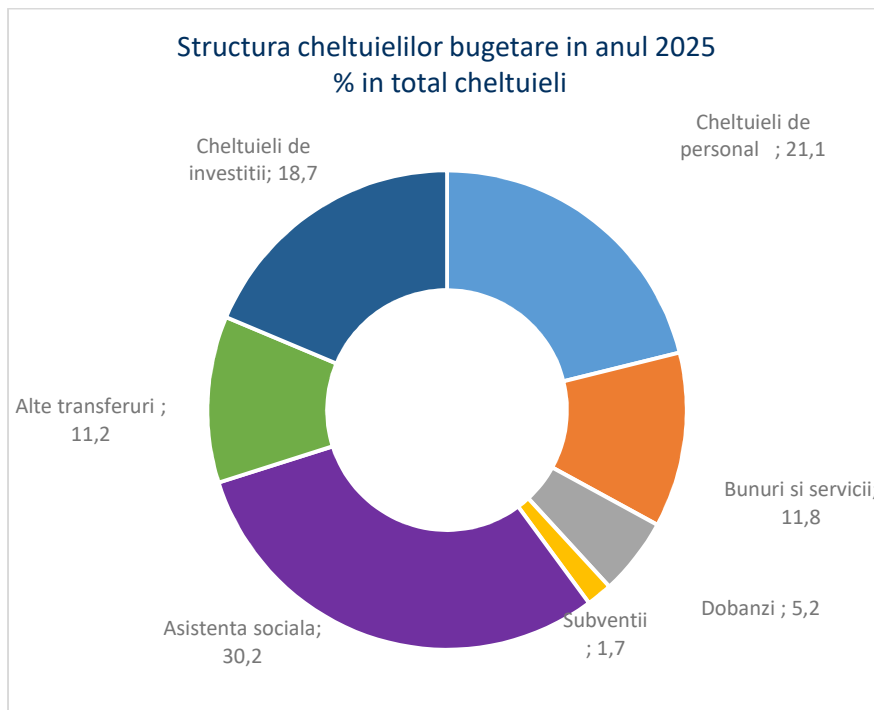
Investitiile sunt susținute din Mecanismul de Redresare și Reziliență, însă până la sfârșitul anului 2026 acestea trebuie finalizate.

Cu ponderi mari în total cheltuieli în anul 2025 se situează asistența socială (30,2 % din total cheltuieli), cheltuieli de personal (21,1 % din total) și cheltuieli de investiții (18,7 % din total). Totuși, în structura cheltuielilor bugetare se constată în anul 2025 o creștere a ponderii cheltuielilor cu investițiile, diminuare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile, a subvențiilor, **ceea ce reflectă procesul de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare.**

Ponderea cheltuielilor in total cheltuieli bugetare pe anii 2024-2025

	2024		2025	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	727.316	100,0	802.170
Cheltuieli de personal	22,6	164.595	21,1	169.579
Bunuri si servicii	12,9	93.659	11,8	94.725
Dobanzi	5,0	36.278	5,2	41.861
Subventii	2,4	17.096	1,7	13.931
Asistenta sociala	30,8	223.932	30,2	242.262
Alte transferuri	10,0	72.950	11,2	90.149
Cheltuieli de investitii	16,3	118.805	18,7	149.664

4.4 POLITICA DE ADMINISTRARE FISCALĂ

Realizările ANAF în perioada ianuarie - decembrie 2024

Cadrul strategic

În anul 2024 Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) a continuat procesul de reformă și modernizare, implementarea planurilor de eficientizare a activității și, nu în ultimul rând, colaborarea eficientă pe plan internațional și deschiderea către bunele practici adoptate de alte state.

Designul organizațional al Agenției este dezvoltat în jurul conceptului de management integrat al riscului și al monitorizării active a proceselor de activitate. Obiectivele strategice ale ANAF se vor realiza prin simbioza celor două componente strategice de bază: digitalizare și gestionarea eficientă a resurselor umane, contribuind la creșterea accelerată a colectării veniturilor administrate de ANAF, la combaterea eficientă a evaziunii fiscale și a concurenței fiscale neloiale.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), document strategic dezvoltat în cursul anului 2021 reprezintă cea mai mare provocare a ultimilor ani pentru ANAF, oferind cea mai mare sumă în finanțare nerambursabilă de care organizația a beneficiat de când a fost înființată.

În egală măsură, PNRR a oferit cadrul de excelență pentru dezvoltarea unei serii de reforme structurale care vor remodela administrația fiscală și contextul în care aceasta evoluează. Prin intermediul PNRR s-au creionat și dezvoltat măsuri complexe de reformă, de natură legală, organizatorică, care promovează schimbarea, sprijinite de o serie de investiții în digitalizare cu obiectivul final de modernizare și digitalizare a ANAF, astfel încât:

- să fie eficientizată colectarea veniturilor la bugetul general consolidat, fiind asumată prin PNRR **creșterea ponderii veniturilor în PIB** (cu **2,5 puncte procentuale** până în trimestrul IV 2025, comparativ cu 2019),
- să fie redus **decalajul fiscal la TVA** cu **5 puncte procentuale** până în trimestrul II 2026, comparativ cu 2019, conform indicatorilor agreeți cu reprezentanții Comisiei Europene.

Rezultatele-cheie ale ANAF în perioada ianuarie - decembrie 2024

În conformitate cu Legea nr. 421/2023 a bugetului de stat pe anul 2024 și Legea nr. 422/2023 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, precum și cu repartizarea lunară a programului de încasări comunicată prin scrisoarea M.F. - Cabinet Ministru nr. 371327/2024, programul de încasări venituri bugetare alocat Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru anul 2024 a fost de **463,17 mld.lei**.

Potrivit atribuțiilor legale ce îi revin, ANAF a colectat veniturile bugetare **nete** în sumă de **459,87 mld. lei** (date operative), ceea ce reprezintă:

- o creștere cu 18,90% - indice nominal, în sume absolute cu 72,99 mld. lei mai mult decât în perioada corespondentă din 2023 (386,88 mld. lei);
- un grad de realizare de 99,3% a programului de încasări venituri bugetare, respectiv un minus de 3,30 mld. lei.

În ceea ce privește ponderea în PIB a veniturilor nete colectate de ANAF în anul 2024, aceasta este de 26,1% cu 2% mai mult față de anul 2023 când ponderea veniturilor colectate a fost de 24,1%.

Menționăm faptul că, în anul 2024 s-a rambursat către mediul economic TVA în sumă totală de 30,19 mld. lei

Principalele măsuri implementate în perioada ianuarie - decembrie 2024

Având în vedere obiectivele instituționale asumate prin Strategia Fiscal-Bugetară, Strategia ANAF și prin PNRR, pentru anul 2024 au fost stabile patru obiective:

Obiectivul 1: Îmbunătățirea serviciilor oferite - Dezvoltarea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate

În anul 2024, ANAF a continuat procesul de consolidare a accesului la serviciile digitale, interacțiunea digitală a contribuabililor cu administrația fiscală constituind o modalitate importantă de creștere a conformării voluntare a contribuabililor și implicit de îmbunătățire a procesului de colectare a impozitelor și taxelor.

Numărul contribuabililor persoane juridice înregistrați în SPV la data de 31.12.2024 este de 1.672.394. Astfel, a fost depășită substanțial valoarea de 1.009.679 contribuabili persoane juridice prevăzută în **ținta PNRR 192 - Creșterea gradului de utilizare a Spațiului Privat Virtual (SPV)**.

Serviciul de seminare web (webinar) prin intermediul căruia întâlnirile de asistență cu contribuabilii se desfășoară în mediul virtual, fiind astfel înlocuite întâlnirile organizate în format fizic la sediile unităților fiscale, reprezintă un model de succes implementat de către ANAF, în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2024 având loc un număr de 88 întâlniri, la care au participat online un număr de 14.223 persoane.

În perioada ianuarie-februarie 2024, a fost derulat sondajul anual **“Serviciile oferite de ANAF”** în vederea evaluării satisfacției contribuabililor privind serviciile oferite de Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), aferent anului 2023. Scopul acestui sondaj derulat în perioada sus menționată a fost aflarea opiniei contribuabililor despre

serviciile puse la dispoziție de către ANAF și cum acestea pot fi îmbunătățite pe viitor. Evaluarea satisfacției privind utilizarea serviciilor ANAF a fost realizată prin intermediul unui chestionar completat de către participanți, pus la dispoziție pe platforma Survey Monkey, aplicație specializată în activitatea de sondare. Chestionarul (link-ul de accesare) a fost publicat pe pagina de internet și pe pagina de Facebook ale ANAF. De asemenea a fost transmis și către reprezentanții mediului de afaceri și mediului academic din cadrul Consiliului Consultativ al ANAF, fiind disponibil pentru o perioadă de 33 de zile. Chestionarul a fost accesat de 3958 de persoane.

Referitor la serviciul de programări online în anul 2024 s-a finalizat procedura de extindere a acestuia în ceea ce privește primirea contribuabililor la sediile unităților fiscale pe baza unei programări prealabile, la nivel național, în cadrul tuturor unităților fiscale subordonate ANAF.

În ceea ce privește **serviciul CHAT**, în perioada ianuarie-decembrie 2024, aceasta s-a concretizat prin **22.033 sesiuni CHAT** primite în domeniul asistenței contribuabililor din care **21.840 care au primit un răspuns**.

Asistența acordată prin intermediul Formularului de contact a înregistrat o creștere importantă, fiind primite un număr de 725.976 solicitări până la data de 31.12.2024.

În cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, ANAF derulează proiectul “Dezvoltarea serviciilor la distanță (electronice sau telefonice) actuale, prin noi funcționalități și/sau crearea de servicii noi - e-Services ANAF”. Obiectivul proiectului este creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin extinderea serviciilor digitale și a oferirii de noi servicii contribuabililor. Prin implementarea acestui proiect, Agenția Națională de Administrare Fiscală își propune reducerea interacțiunii față în față cu contribuabilii, ca urmare a extinderii serviciilor digitale și a oferirii de noi servicii contribuabililor, inclusiv asigurarea incluziunii digitale a contribuabililor, prin extinderea interacțiunii video online prin achiziționarea, customizarea și implementarea unei platforme video care să permită organizarea în regim securizat de întâlniri între funcționarii fiscali și contribuabili și implementarea chatbot și integrarea acestuia cu portalul și soluția de Contact Center a ANAF.

În anul 2024, în cadrul proiectului au fost derulate activități specifice pentru realizarea obiectivelor asumate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, fiind demarată procedura de achiziție a sistemului de tip agent conversațional chatbot, precum și achiziția platformei video pentru migrarea interacțiunii contribuabililor, către mediul electronic.

La nivelul Uniunii Europene, ANAF coordonează grupurile de lucru “Interoperabilitatea serviciilor chatbot privind fiscalitatea din perspectiva IT-FPG/035 CINT-I” și „Interoperabilitatea serviciilor chatbot privind fiscalitatea din perspectiva afacerilor-FPG/034 CINT-B”, al căror obiectiv comun este acela de a stabili un cadru comun de interconectare a serviciilor chatbot la nivelul Uniunii Europene.

În anul 2024, cele două grupuri mai sus menționate s-au reunit în format fizic la Cracovia (Polonia), Porto (Portugalia), Vilnius (Lituania) și Riga (Letonia), dar și în sesiuni online la care au participat state membre ale programului *Fiscalis*, în vederea derulării activităților specifice pentru îndeplinirea obiectivelor proiectelor. În acest sens în anul 2024 a fost realizat la nivel european proiectul pilot prin care s-a testat atât interconectarea sistemelor de chatbot ale administrațiilor fiscale cât și interconectarea sistemelor de chatbot cu bazele de date special create în acest sens de către statele membre care încă nu au dezvoltat un chatbot. Instituția noastră, alături

de alte 11 administrații fiscale ale statelor membre UE, a participat la proiectul pilot, sus menționat, prin interconectarea la sistemul dezvoltat prin intermediul unei baze de date.

Pentru a încuraja și asista contribuabilii să declare corect veniturile realizate și să plătească impozitele și contribuțiile datorate, în anul 2024 au fost publicate pe site-ul instituției, în cadrul secțiunii Asistență Contribuabili - Servicii oferite contribuabililor, o serie de noi materiale informative dedicate contribuabililor persoane fizice și persoane juridice.

Totodată potrivit Planului de acțiune al Strategiei Naționale de Educație Financiară 2024 - 2030, în sarcina ANAF sunt stabilite acțiuni de prezentare, în universități, a serviciilor oferite tinerilor contribuabili pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor fiscale. În vederea mediatizării serviciilor oferite de ANAF în rândul tinerilor, în perioada octombrie - decembrie 2024, s-a desfășurat în cadrul universităților din România o campanie națională de educație fiscală. Astfel, au fost susținute un număr de 66 de prezentări în cadrul a 41 de instituții de învățământ superior din țară având ca scop educarea timpurie a viitorilor contribuabili și promovarea serviciilor electronice ale Agenției.

Obiectivul 2: Soluții digitale integrate - Transformarea digitală a ANAF prin soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile

Digitalizarea constituie o prioritate și reprezintă cheia consolidării capacității administrative necesară transformării ANAF într-o organizație transparentă și eficientă, care să ofere servicii de calitate menite să crească nivelul de încredere al contribuabililor și, totodată, să contribuie la creșterea gradului de conformare voluntară și implicit la creșterea gradului de colectare a veniturilor bugetare.

Prin soluțiile recent introduse, ANAF a făcut progrese în direcția digitalizării activității de administrare fiscală, asigurându-se în mod constant sustenabilitatea proiectelor finalizate, implementarea proiectelor de digitalizare aflate în derulare, cât și pregătirea documentației aferente proiectelor aflate în pregătire la nivelul ANAF.

Activitățile derulate în anul 2024 au vizat:

- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului SAF-T (Fișierul Standard de Control Fiscal) și a sistemului național de facturare electronică RO e-Factura;

Sistemul SAF-T a fost finalizat în decembrie 2021, devenind operațional de la data de 1 ianuarie 2022, dată care a reprezentat și începerea termenului de depunere a declarației pentru marii contribuabili. De la 1 ianuarie 2023 a intrat în vigoare obligativitatea de depunere SAF-T pentru contribuabilii mijlocii, respectiv, de la 1 ianuarie 2025 a intrat în vigoare obligativitatea de depunere pentru contribuabili mici.

Generalizarea aplicării sistemului național RO e-Factura, incluzând toate categoriile de contribuabili, produse transferate și servicii prestate a intrat în vigoare la data de 01.01.2024.

În continuarea eforturilor de digitalizare și simplificare a procedurilor fiscale a fost introdusă varianta simplificată pentru e-Factura, ca răspuns la solicitările transmise de microîntreprinderi, ce nu utilizează în mod curent elemente operaționale complexe.

În acest sens, a fost redus numărul de câmpuri de la 160 la 50. Versiunea simplificată a aplicației e-Factura vine cu o serie de avantaje și funcționalități care vor face gestionarea facturilor mai ușoară și mai accesibilă pentru toți utilizatorii.

O nouă facilitate importantă adăugată sistemului este aplicația extinsă în limba engleză pentru contribuabilii nerezidenți înregistrați în scopuri de TVA ce au obligația de raportare a facturilor emise pentru livrări/prestări pe teritoriul României.

- Pentru a reduce evaziunea fiscală și pentru a permite o mai bună funcționare a sistemelor informatice, a fost completată lista datelor transmise prin casele de marcat către sistemele electronice ale ANAF. Începând cu 29 mai 2024, casele de marcat transmit codul de înregistrare în scopuri de TVA.
- Sistemul RO e-Transport își propune să revoluționeze abordarea transporturilor rutiere de bunuri din perspectiva combaterii evaziunii fiscale, pentru aceasta operaționalizându-se modulele de analiză complexă de risc, pe fondul acumulării de informații în baza de date specifică.

Odată cu punerea în funcțiune a RO e-Transport, analizele de risc au evoluat din perspectiva gradului de complexitate proporțional cu volumul de date înregistrat. Prin mecanismele pe care le gestionează, sistemul va avea o contribuție importantă la reducerea decalajului fiscal al TVA, urmărindu-se fiscalizarea tranzacțiilor comerciale și creșterea încasărilor la bugetul de stat.

- Împreună cu Autoritatea Vamală Română, ANAF dezvoltă programul e-Sigiliu, ca parte integrantă din RO e-Transport. Sistemul va permite monitorizarea în timp real a mijloacelor de transport marfă suspecte a fi implicate în mecanisme complexe de evaziune fiscală.
- ✓ pregătirea implementării proiectului **„Servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni - SFERA”** - MF/ANAF își propun o abordare modernă a procesului de colectare a creanțelor bugetare. ANAF, prin echipa de proiect asigură definirea și actualizarea după caz a cerințelor funcționale în vederea demarării de către Ministerul Finanțelor a procedurilor de achiziție reglementată de Guvernul României. În acest sens s-a prevăzut integrarea în acest sistem informatic a funcționalităților de administrare a tuturor categoriilor de contribuabili inclusiv persoanele fizice, totodată fiind delimitate activitățile de administrare fiscală față de cele de executare silită;
- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului informatic VIES_RO (Value Added Tax Information Exchange Sistem) re-proiectat și optimizat în luna iunie 2023;

Principalul obiectiv al sistemului informatic VIES_RO îl constituie crearea unui cadru și al unui mecanism eficient în creșterea încasărilor fiscale prin combaterea evaziunii fiscale generate de societățile comerciale înregistrate în scop de TVA, având în vedere faptul că din punct de vedere funcțional, sistemul asigură realizarea schimbului de informații privind livrările intracomunitare.

Pe parcursul anului 2024 a fost desemnată echipa de proiect privind mentenanța corectivă și evolutivă a sistemului informatic - VIES_RO.

În luna noiembrie 2024 a avut loc instruirea unui număr de aproximativ 300 de utilizatori ai sistemului informatic VIES de la nivelul ANAF, aparat central și unități subordonate.

- ✓ extinderea Sistemului informatic AEOL_RO (Automatic Exchange of Information) cu funcționalități specifice DAC7, aprobate la nivel comunitar, asigurându-se schimbul automat de informații între administrațiile fiscale ale statelor membre;

Au fost finalizate toate activitățile din cadrul proiectului ce a avut ca scop îmbunătățirea și extinderea platformei utilizate pentru schimbul internațional de informații AEOI cu funcționalități specifice: DAC7.

Obiectivul sistemului informatic AEOI_RO constă în reducerea fraudei și a evaziunii fiscale, prin realizarea unui schimb de informații privind veniturile contribuabililor din mai multe categorii.

- ✓ re-proiectarea, optimizarea și migrarea Sistemului informatic pentru Nomenclatoare Generale, Evidența Organizației și a Resurselor Umane și Evidența Rolurilor pentru aplicațiile informatice MF-ANAF-NOM_PERS_ROL și a bazei de date aferente la o versiune superioară;

Proiectul a fost demarat la data de 18 iulie 2021 în scopul re-proiectării, optimizării și migrării sistemului informatic NOM_PERS_ROL la o versiune superioară a bazei de date, precum și a extinderii funcționalităților prin dezvoltarea unor noi module, cum ar fi:

1. Concursuri - modul de gestiune a dosarelor de concurs pentru posturile vacante;
2. Prezență Electronică - modul care permite administrarea pontajului pentru personalul MF, ANAF și al unităților subordonate;
3. Tabloul de Bord - modul dedicat funcțiilor de conducere care oferă spre analiză mai mulți indicatori de performanță, relevanți pentru atingerea unor anumite obiective stabilite de factorii de decizie ai instituției, urmărind evaluarea și analiza diverselor aspecte ale activității de resurse umane, cum ar fi mobilitatea, performanța, cheltuieli salariale, eficiența și tendințe pozitive sau negative.

- ✓ implementarea sistemului CESOP (Central Electronic System of Payment information - Sistemul electronic central de informații de plată) - Sistemul electronic colectează informațiile despre plățile efectuate prin intermediul furnizorilor de servicii de plată pentru tranzacțiile transfrontaliere, a intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2024).

CESOP va permite statelor membre să transmită informații de plată (primate în domeniul național CESOP) către componenta centrală CESOP administrată la nivelul Uniunii Europene (domeniul central CESOP), contribuind la combaterea eficientă a fraudei în materie de TVA. Sistemul central CESOP va putea agrega pentru fiecare beneficiar al plății toate informațiile de plată relevante pentru TVA transmise de statele membre și ar permite crearea unei imagini de ansamblu completă a plăților primite de către beneficiari (adică întreprinderile) de la plătitori (și anume consumatorii care efectuează achiziții online) la nivelul UE.

Obiectivul 3 :Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale - ANAF o organizație ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil

Reformarea managementului riscului de neconformare fiscală

În anul 2024 au fost realizate acțiuni pentru a fi continuată implementarea procesului integrat de management a riscurilor fiscale ca parte a obiectivelor strategice asumate de către Agenție.

În acest sens au continuat acțiunile pentru implementarea proiectului APIC/Big Data (termen 31.12.2025) - proiect care vizează dezvoltarea unei aplicații informatice complexe prin care să fie integrate și valorificate, în termeni operaționali și analitici, volume mari de date, agregate din toate sursele de date ale ANAF precum și din surse de date externe.

Personalul din cadrul structurii centrale a ANAF, cât și din cadrul structurilor teritoriale, a participat la desfășurarea activităților circumscrise proiectului APIC, specifice echipei de proiect business, respectiv a grupurilor de lucru constituite pentru desfășurarea activităților necesare pentru implementarea modulelor informatice de analiza și raportare, în cadrul cărora să fie testate și validate cerințele funcționale aferente unor indicatori de risc, atât la nivel de date cât și la nivel de algoritm de calcul, cu scopul de valorificare a datelor din sistemul informatic RO e-Factura, a datelor privind contribuabilii mijlocii și de detectare a fraudei intracomunitare de TVA.

Pentru identificarea și analiza riscurilor de neconformare fiscală, ANAF a realizat actualizarea indicatorilor de risc din cadrul "**Registrului riscurilor fiscale**". Registrul este utilizat ca instrument principal în cadrul procesului de management al riscurilor fiscale, ce reflectă riscurile pe tipuri de impozite și taxe, pe segmente de contribuabili și pe sectoare de activitate, fiind un instrument în permanentă modificare și actualizare.

Ca urmare a analizelor de risc efectuate, precum și a testării/evaluării indicatorilor de risc, la nivelul organelor fiscale teritoriale a fost aplicată, gradual, o gamă variată de tratamente fiscale asupra contribuabililor, adaptate nivelului de risc, respectiv: transmiterea de notificări, verificare documentară, acțiuni de control inopinat, analiză de risc suplimentară, inspecție fiscală parțială sau generală.

Una dintre subcomponentele APIC este reprezentată de implementarea unui Registrul de Risc al Contribuabilului (RRC) care va efectua, în mod automat, încadrarea contribuabililor în clase și subclase de risc în scopul administrării de către ANAF a creanțelor fiscale pe baza analizei de risc fiscal conform prevederilor Codului de procedură fiscală. În acest scop, vor fi utilizați indicatori de risc din cadrul Registrului electronic al riscurilor fiscale. Acest registru va fi implementat la data de 31.12.2025 și va cuprinde principalele riscurile identificate, fiind principalul instrument utilizat în cadrul procesului de management al riscurilor fiscale, clasificate în cele 4 mari categorii, respectiv înregistrarea fiscală, depunerea declarațiilor, nivelul de declarare, plata impozitelor datorate, subcriteriile de risc aferente, precum și indicatorii de risc dezvoltati, aferenți fiecărui subcriteriu de risc fiscal

La sfârșitul anului 2024, au fost recepționate 2 module, respectiv modulul prin care sunt valorificate datele din sistemul RO e-factura, precum și modulul de detectare a fraudei intracomunitare de TVA.

Activitatea de inspecție fiscală

În vederea creșterii conformării la declarare a contribuabililor, ANAF, prin structura de inspecție fiscală, desfășoară în prezent două tipuri de activități care presupun interacțiunea de la distanță cu contribuabilul:

- emiterea notificărilor de conformare, care reprezintă un document prin care organul de inspecție fiscală transmite contribuabililor/plătitorilor prezumtivi a fi selectați pentru efectuarea inspecției fiscale riscurile fiscale identificate, în scopul reanalizării situației fiscale și îndeplinirii obligațiilor fiscale, conform prevederilor legale, ori al clarificării riscurilor fiscale notificate, după caz;
- efectuarea de acțiuni de verificare documentară, care constau în realizarea unei analize de coerență a situației fiscale a contribuabilului/plătitorului pe baza documentelor existente la dosarul fiscal, precum și pe baza oricăror informații și

documente transmise de terți sau deținute de organul fiscal, care au relevanță pentru determinarea situației fiscale.

În acest context, în vederea creșterii conformării voluntare, în perioada **ianuarie-decembrie 2024**:

- au fost emise un număr de 15.405 notificări de conformare pentru riscuri fiscale estimate, în sumă de 4.640,70 mil. lei (**perioada ianuarie -decembrie 2024**);
- au fost efectuate 29.321 verificări documentare la contribuabili persoane juridice și fizice (20.969 la contribuabili persoane juridice și 8.352 la contribuabili persoane fizice);
- ca urmare a verificărilor documentare au fost stabilite sume suplimentare în valoare totală de 862,03 mil. lei (811,58 mil. lei la contribuabili persoane juridice și 50,45 mil. lei contribuabili persoane fizice).

În perioada ianuarie-decembrie 2024 ponderea acțiunilor de verificare documentară în total acțiuni de control fiscal este de 57,82 %.

Contribuabilii/plătitorii care nu și-au corectat/clarificat riscurile fiscale ca urmare a notificărilor de conformare au făcut obiectul unor acțiuni ulterioare de inspecție fiscală.

Totodată, în perioada ianuarie-decembrie 2024:

- au fost efectuate 21.387 inspecții fiscale (15.908 la contribuabili persoane juridice și 5.479 la contribuabili persoane fizice);
- au fost stabilite sume suplimentare în valoare totală 5.557,25 mil. lei (5.460,52 mil. lei la contribuabili persoane juridice și 96,73 mil. lei la contribuabili persoane fizice);
- au fost instituite 134 măsuri asigurătorii în valoare de 165,43 mil. lei (119 măsuri asigurătorii la contribuabili persoane juridice în valoare de 148,41 mil. lei și 15 măsuri asigurătorii la contribuabili persoane fizice în valoare de 17,02 mil. lei);
- au fost aplicate 1.449 amenzi în valoare totală de 9,27 mil. lei (1.359 amenzi la contribuabili persoane juridice în valoare de 9,06 mil. lei și 90 amenzi la contribuabili persoane fizice în valoare de 0,21 mil. lei);
- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 356 sesizări, pentru un prejudiciu total de 4.955,56 mil. lei (348 sesizări la contribuabili persoane juridice pentru un prejudiciu de 4.954,90 mil. lei și 8 sesizări la contribuabili persoane fizice pentru un prejudiciu de 0,66 mil. lei);
- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 4.426,54 mil. lei.

Suplimentar față de cele menționate, în vederea identificării/cuantificării eventualelor riscuri fiscale, în perioada **ianuarie-decembrie 2024**, au fost efectuate 11.513 controale inopinate/constatări la fața locului.

Intensificarea acțiunilor de control în domeniul prețurilor de transfer

În ceea ce privește inspecțiile fiscale desfășurate în perioada ianuarie -decembrie 2024 la contribuabili care au derulat tranzacții cu persoanele afiliate, în cadrul cărora au

fost verificate și prețurile de transfer practicate, a fost stabilită o diferență a bazei de impozitare în sumă de 1.788,99 mil. lei. Astfel, diferența suplimentară de bază de impozitare a determinat: impozit pe profit stabilit suplimentar de plată - 89,66 mil. lei; diminuare pierdere fiscală - 269,57 mil. lei

Activitatea de antifraudă fiscală

În anul 2024, resursele instituționale ale structurii de antifraudă fiscală au fost alocate pentru descoperirea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală, precum și pe descurajarea acestui fenomen prin inițierea unor controale operative în domenii/zone de activitate cu risc semnificativ de neconformare, respectiv:

- **activități cu caracter permanent și prioritar** ce vizează analiza, investigarea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală complexe, de actualitate, cu scopul de a crește ponderea controalelor dedicate destructurării lanțurilor evazioniste și eliminarea din sistem a cât mai multor construcții artificiale care includ societăți de tip „fantomă”;
- **activități de monitorizare și control** ce vizează, în primul rând, creșterea conformării fiscale prin conștientizarea contribuabililor asupra prezenței inspectorilor antifraudă în anumite zone, cât și prin monitorizarea unor activități cu risc fiscal ridicat și, în al doilea rând, descoperirea și sancționarea abaterilor de la prevederile legale, în cadrul controalelor operative;
- **activități de verificare documentară**, efectuate pentru stabilirea corectă a situației fiscale a contribuabilului/plătitorului.

Inspectorii antifraudă asigură monitorizarea transporturilor rutiere de mărfuri provenind din achiziții intracomunitare.

Pe linia descoperirii și combaterii evaziunii fiscale, în anul 2024 inspectorii antifraudă au cuantificat/estimat implicații fiscale (reprezentând TVA, impozite, contribuții sociale și de sănătate, alte creanțe) în sumă totală de 2,2 mld. lei.

Totodată, au fost înaintate organelor de urmărire penală 334 acte de sesizare, pentru prejudicii în sumă totală de 930,16 mil. lei. Valoarea actelor de sesizare cu prejudiciu mai mare de 1 milion lei reprezintă 85% în total valoare prejudiciu aferent actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost dispuse 129 măsuri asigurătorii în sumă de 208,17 mil. lei.

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale, au fost aplicate 14.658 sancțiuni contravenționale principale (13.246 amenzi și 1.412 avertismente), valoarea totală a amenzilor însumând 143,95 mil. lei. În ceea ce privește confiscările de numerar, venituri din activități ilicite și bunuri, valoarea totală estimată a acestora este de 279,83 mil. lei.

Suspendări de activitate au fost dispuse la un număr de 274 contribuabili, din care 257 contribuabili pentru abateri de la prevederile legale privind dotarea și utilizarea aparatelor de marcat electronice fiscale (256 suspendări pentru nedotare AMEF și 1 suspendare pentru neutilizare AMEF) și 17 contribuabili pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 227/2015.

În urma activității de verificare documentară au fost emise decizii de impunere pentru 1.843 entități, valoarea obligațiilor stabilite însumând 738,42 mil. lei.

În vederea **creșterii conformării voluntare a contribuabililor**, structura antifraudă fiscală a transmis 3.745 notificări (pentru contribuabili care au obligația depunerii declarației unice privind veniturile obținute în anul 2023 prin intermediul furnizorilor

de servicii poștale; notificări punctuale emise cu privire la datele eronate înregistrate în aplicația RO-E Transport; notificări către persoane fizice ce au fost identificate ca desfășurând activități economice constând în prestări de servicii către populație, fără a avea o formă de organizare conform legii și fără a declara veniturile obținute).

Activitatea de verificare a situației fiscale personale/verificare documentară

În anul 2024, ANAF a continuat dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale, respectiv de verificare documentară, pe baza analizei de risc, la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc de neconformare la declararea veniturilor impozabile, astfel:

- au fost transmise un număr de 434 notificări de conformare către persoanele fizice cu risc fiscal (inclusiv persoane fizice cu averi mari);
- au fost finalizate un număr de 415 de acțiuni de verificare a situației fiscale personale, din care 214 finalizate cu decizie de impunere, fiind stabilite creanțe fiscale totale în sumă de aproximativ 179,15 mil. lei;
- au fost finalizate un număr de 880 acțiuni de verificare documentară, din care 287 finalizate cu decizie de impunere, fiind stabilite creanțe fiscale în sumă totală de aprox. 72,30 mil. lei.

De asemenea, au fost realizate analize de risc punctuale pentru 225 persoane fizice în vederea valorificării rezultatelor din controale fiscale sau a informațiilor primite urmare a unor sesizări de la alte instituții ori autorități publice, precum și de la alte entități sau persoane fizice ori juridice.

În vederea îmbunătățirii conformării fiscale a persoanelor fizice cu averi mari, în cadrul *Programului de notificare privind veniturile obținute din străinătate*, în anul 2024, ca primă etapă au fost transmise către contribuabilii din grupul PFAM un număr de 212 notificări (unui număr de 30 persoane care nu sunt înrolate în Spațiul Privat Virtual, prin poștă și unui număr de 182 persoane înrolate în SPV, prin intermediul SPV), în luna aprilie 2024.

Veniturile totale din străinătate declarate în anul 2024 pentru anul 2023 și perioada anterioară (inclusiv cele rectificative) au însumat 123,34 mil. lei din care:

- 107,10 mil lei venituri declarate pentru anul fiscal 2023;
- 16,24 mil. lei venituri declarate pentru perioada 2019-2022.

A doua etapă a Programului de notificare a constat în transmiterea de renotificări către persoanele fizice care nu au avut reacție ca urmare a notificărilor transmise în cadrul primei etape. Astfel, au fost renotificate un număr de 151 persoane fizice cu averi mari (notificările au fost transmise prin poștă unui număr de 26 persoane care nu sunt înrolate în SPV și unui număr de 125 persoane înrolate în SPV, prin intermediul SPV). Raportul privind rezultatele programului de renotificări urmează a fi întocmit la începutul anului 2025.

În ceea ce privește rezultatele obținute în cadrul proiectului *Îmbunătățirea gradului de conformare voluntară la declararea veniturilor obținute din transferul titlurilor de valoare de către persoanele fizice cu averi mari*, în anul 2024, au continuat activitățile privind îmbunătățirea gradului de conformare voluntară la declararea veniturilor din transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții realizate de către persoanele fizice cu averi mari.

Astfel, la finele anului 2024 a fost întocmit un raport intermediar privind rezultatele obținute, câștigurile din transferul titlurilor de valoare declarate de contribuabili suplimentar ca urmare a demersurilor efectuate fiind în sumă de 6,34 mil. lei.

Activitatea de informații fiscale

În anul 2024, activitatea de cooperare administrativă în domeniul TVA - desfășurată în baza Regulamentului 904/2010 s-a concretizat într-un număr de 961 de solicitări de informații primite de la autoritățile fiscale ale celorlalte state membre, și respectiv, un număr de 1003 de solicitări de informații transmise către alte jurisdicții fiscale.

În baza Acordului Bilateral de cooperare administrativă în domeniul TVA, încheiat între ANAF - ca autoritate competentă română - și ANV (Agenția Națională a Veniturilor) Bulgaria, în intervalul de referință, au fost primite un număr de 40 de solicitări de informații și au fost transmise, spre soluționare, autorităților fiscale din Bulgaria un număr de 36 solicitări de informații.

În ceea ce privește instrumentele Comunității pentru Cooperare Administrativă Internațională Avansată (AIAC), s-a asigurat coordonarea unui număr de șase controale în vederea combaterii fraudei pe linie de TVA și impozite directe în domeniul prețurilor de transfer, forței de muncă, serviciilor de consultanță transfrontalieră și al prestațiilor de servicii intracomunitare de transport.

Referitor la cooperarea administrativă în materie de impozite directe, în perioada raportată a fost gestionat schimbul internațional de informații desfășurat în baza Directivei 2011/16/UE (DAC1) privind cooperarea în domeniul fiscal și a Directivei 2014/107/UE (DAC 2) privind schimbul automat obligatoriu de informații în domeniul fiscal, Directivei 2018/882/UE (DAC 6) privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal, precum și în baza convențiilor de evitare a dublei impuneri la care România este parte sau a altor instrumente juridice de drept internațional, astfel:

- au fost primite de la jurisdicții UE și non-UE un număr de 248 solicitări de informații, 160 informări spontane și 32 solicitări de notificare documente, respectiv au fost transmise către jurisdicții UE și non-UE un număr de 108 solicitări de informații și o informare spontană;

- au fost identificate, prin intermediul aplicației AEOI (Automatic Exchange Of Information) prin care se gestionează informațiile primite de România prin schimb automat de la State Membre și țări terțe, un număr de 2.955.558 înregistrări.

Pe parcursul anului 2024 au fost gestionate din perspectiva calității datelor activitățile de cooperare administrativă și schimb de informații în domeniul impozitelor directe aflate în competența structurilor de specialitate din cadrul ANAF, cu statele membre conform reglementărilor Uniunii Europene și cu administrațiile fiscale ale statelor cu care România are încheiate convenții de evitare a dublei impuneri și instrumente juridice de drept internațional.

În cadrul cooperării administrative privind schimbul de informații, au fost încheiate noi protocoale cu: Registrul Auto Român, Consiliului Național al IMM-urilor din România, Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Ministerul Infrastructurii și Proiectelor Europene, Asociația Romană a Băncilor referitor la numărul de identificare fiscală, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Asociația Română a Băncilor referitor la poprirea electronică și AEDIFICIUM Banca pentru Locuințe.

În ceea ce privește protocoalele de aderare la sistemul informatic PatrimVen încheiate de către ANAF, la data de 31 decembrie 2024, numărul total al înrolărilor în Patrimven, respectiv al protocoalelor de aderare la sistemul informatic PatrimVen, este 8.092 (3.140 UAT-uri, 370 instituții publice, 4.520 instituții de învățământ, 62 parchete și tribunale); ținta gradului de înrolare a UAT-urilor în Patrimven este de 100%, numărul de UAT-uri menționat mai sus reprezentând un procent de 97.27%.

În ceea ce privește protocoalele de colaborare încheiate de ANAF, în perioada 1 ianuarie - 31 decembrie 2024, au fost încheiate 24 de protocoale de colaborare cu autorități și instituții publice și de interes public.

În ceea ce privește solicitările de informații primite din partea Direcției Naționale Anticorupție, Ministerului Afacerilor Interne, DGPI, DIICOT, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Guvernului României - Corpul de Control al Prim-Ministrului, Judecătoria, Tribunale, Birourilor de Executori Judecătorești, Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc etc., la nivelul biroului au fost soluționate cereri cu privire la 4.963 de persoane fizice și/sau juridice, acestea însumând aproximativ 500.000 de interogări.

Obiectivul principal reprezentat de conectarea aparatelor de marcat electronice fiscale, parte a digitalizării Agenției, este în continuă evoluție, dovadă fiind faptul că, până la data de 31.12.2024, numărul aparatelor de marcat conectate la sistemul informatic al ANAF este cu 37% mai mare comparativ cu valoarea de referință a țintei 221, asumată prin Programul Național de Redresare și Reziliență.

În concordanță cu atribuțiile și competențele stabilite prin lege în sarcina ANAF, DGIF a efectuat analize și verificări privind un număr aproximativ de 2385 persoane și 3540 entități vizate de sancțiuni internaționale.

În perioada 01.01.2024 - 31.12.2024 au fost recepționate de la instituțiile de credit un număr de 19 formulare de raportare privind informări în legătură cu înghețări de fonduri sau informații cu privire la posibila implicare indirectă în transferuri financiare a unor persoane și entități vizate de sancțiunile internaționale

Obiectivul 4: Eficiență și transparență - Transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere

În contextul noului cadru legislativ, s-a impus o reorganizare structurală a instituției, fiind necesară și o modificare organizatorică pentru a putea mobiliza de o manieră optimă resursele disponibile. Astfel, au fost reorganizate atât structura de administrare a marilor contribuabili, justificată de necesitatea centralizării actului decizional la nivelul conducerii Agenției și asigurarea unui cadru unitar al activității de colectare, pentru fluidizarea proceselor organizatorice cât și structura de executări silite, pentru a accelera procedurile de valorificare a bunurilor confiscate și intrate în proprietatea privată a statului.

Pentru eficientizarea activității de antifraudă fiscală, personalul ANAF a fost suplimentat cu 220 de inspectori în vederea dezvoltării și operaționalizării Sistemului național RO e-Sigiliu.

✓ Formarea profesională continuă a personalului ANAF

În perioada de referință a anului 2024, Școala de Fiscalitate a continuat să-și îndeplinească obiectivele stabilite pe linia formării profesionale, asigurând instruirea personalului Agenției pentru nevoile de formare profesională aprobate prin Planul anual de formare profesională, aprobat în condițiile legii, precum și intensificarea eforturilor de dezvoltare a cadrului organizatoric pentru a deveni un centru de excelență în domeniul formării și perfecționării;

În acest sens, Școala de Fiscalitate a lansat un proces nou de analiză a nevoilor de formare profesională prin care, într-o primă etapă, structurile ANAF și-au stabilit tematicile prioritare de instruire pentru anul în curs, pentru care în etapa secundară și-au stabilit grupul țintă pe tematicile propuse și perioadele de instruire.

De asemenea, pe baza propunerilor structurilor ANAF, Școala de Fiscalitate a elaborat și supus aprobării conducerii Agenției, planul anual de formare profesională a personalului Agenției, în baza căruia a asigurat și monitorizat instruirea personalului Agenției.

În perioada ianuarie -decembrie 2024, au fost organizate un număr aproximativ de 258 sesiuni de instruire în domeniul prioritar de pregătire profesională *”Drept, legislație, norme și proceduri (Politica fiscală și administrarea taxelor)”* la care au participat un număr de 14.257 angajați din care : 3.447 din cadrul aparatului propriu al Agenției și 10.809 de la unitățile subordonate.

Totodată, având în vedere limitarea resurselor bugetare alocate formării profesionale și ținând cont de faptul ca pregătirea profesională are un regim continuu și imperativ pentru asigurarea de programe de formare necesare dezvoltării competențelor profesionale ale angajaților s-au inițiat demersuri pentru încheierea de protocoale cu furnizori externi de formare profesională, precum ANFP, ANI, Centrul Multifuncțional de Pregătire Schengen (CMPS), Camera Consultanților Fiscali (CCF), ANEVAR, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Asociația CREDIS etc, care au asigurat în condiții de gratuitate programe de formare profesională pentru angajații Agenției.

Prin urmare, în perioada ianuarie -decembrie 2024 au fost organizate un număr de 31 sesiuni de instruire în domeniul prioritar de pregătire profesională pe tematici din zona competențelor digitale, lingvistice, leadership, comunicare etc la care au participat un număr de 261 de angajați din care : 142 din cadrul aparatului propriu al Agenției și 119 de la unitățile subordonate.

✓ **Management eficient al resurselor umane în contextul digitalizării ANAF ;**

Principalele măsuri în domeniul formării profesionale implementate în perioada ianuarie - decembrie 2024

Program de formare organizat pe tema : RO E-TRANSPORT/ RO e-FACTURA

Astfel, pentru susținerea/dezvoltarea acestor competențe, la nivelul ANAF, prin Școala de fiscalitate au fost organizate următoarele sesiuni de instruire/ateliere de lucru: 2 sesiuni de instruire în domeniul fiscalității cu tema „Sistemul național de facturare electronică Ro e-Factura”, 1 sesiune organizată cu formatori interni din cadrul ANAF, la care au participat 435 de funcționari publici din cadrul ANAF și 1 sesiune organizată cu formatori externi din cadrul Camerei Consultanților Fiscali, la care au participat 84 de funcționari publici din cadrul Agenției;

S-au desfășurat 2 sesiuni de instruire cu tema „Sistemul național de monitorizare a transporturilor rutiere de bunuri RO e-Transport” cu sprijinul lectorilor interni din cadrul Direcției generale antifraudă fiscală, în cadrul căroră au fost instruite 689 de persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință HCL Sametime);

În anul 2024, a fost elaborat de către specialiști din cadrul Unității de Management al Informației un alt suport de curs pe o temă specifică activității Agenției, respectiv Sistemul național de facturare electronică RO e-Factura, care a fost pus la dispoziția angajaților Agenției prin intermediul platformei Moodle a Școlii de fiscalitate. Astfel, în semestrul I al anului 2024 au fost organizate 2 sesiuni de instruire pe această

tematică, la care au participat 486 funcționari publici din cadrul structurilor Agenției - aparat propriu și unități subordonate.

Program de formare organizat pe tema: SAF-T

În asigurarea sustenabilității proiectului *”Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T) - cod SIPOCA 604*, având ca obiectiv general consolidarea capacității ANAF de a susține inițiativele de modernizare, prin introducerea de servicii publice electronice ce optimizează procesele decizionale orientate către mediul de afaceri, inclusiv prin implementarea unui fișier standard internațional de control pentru toți operatorii economici, a fost organizat 1 atelier de lucru pentru membrii grupului de lucru.

Atelierul de lucru cu tema *„Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T)”* la care au participat 17 formatori certificați, membri ai grupului de lucru constituit în vederea sustenabilității proiectului *”Servicii de dezvoltare, integrare și instruire privind sistemul informatic Fișierul standard de control (Standard Audit File - SAF-T) - cod SIPOCA 604*.

S-au desfășurat 3 sesiuni de instruire cu tema *„Inspecție fiscală. Fișierul standard de control fiscal - SAF-T”* în cadrul cărora au fost instruite 1.214 persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință ZOOM).

Program de formare organizat pe tema: IDEA - s-au desfășurat 2 sesiuni de instruire: Programul de instruire formatori cu tema *„Servicii de acces la instrumente informatice de control electronic IDEA”*, în cadrul cărora au fost instruite și certificate ca formatori 20 de persoane.

Program de formare organizat pe tema: CONFORMAREA FISCALĂ s-au organizat:

- 6 sesiuni cu tema *„Conformarea fiscală în domeniul impozitului pe venit”*, ca măsură de sustenabilitate a proiectului *„Dezvoltarea de instrumente pentru creșterea conformării în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice în România” (cod Reform/SC2020/070)*, în cadrul cărora au fost instruite 152 persoane.

- 9 sesiuni cu tema *„Conformarea fiscală în domeniul impozitului pe venit. Notificarea de conformare”*, ca măsură de sustenabilitate a proiectului *„Dezvoltarea de instrumente pentru creșterea conformării în domeniul impozitului pe veniturile persoanelor fizice în România” (cod Reform/SC2020/070)*, în cadrul cărora au fost instruite 220 de persoane (susținut în format online pe platforma Moodle-Școala de fiscalitate și aplicația de videoconferință HCL Sametime);

Program de formare organizat pe tema: Modificări aduse aplicației VIES - s-a desfășurat o sesiune de instruire la care au participat 327 de angajați din cadrul aparatului propriu și al unităților subordonate Agenției.

În ceea ce privește dezvoltarea cadrului organizatoric al formării profesionale, arătam că în anul 2024, Școala de fiscalitate a continuat colaborarea cu Organizația Intraeuropeană a Administrațiilor Fiscale (IOTA), în cadrul proiectului denumit *„Sprijin pentru dezvoltarea Școlii de Fiscalitate a Administrației Fiscale din România”* (instrumentul de asistență tehnică IOTA - PEER-TO-PEER), inițiat în anul 2023. În contextul acestei colaborări au fost propuse din partea Școlii de fiscalitate măsurile de dezvoltare a Agenției care au ca scop activarea performanței angajaților ANAF și crearea unui sistem motivational de menținere în instituție a angajaților valoroși.

- ✓ **Consolidarea colaborării și comunicării cu alte administrații fiscale, precum și cu organisme internaționale, pe ariile de interes și prioritățile comune existente la nivel internațional.**

Relația ANAF cu organizațiile, instituțiile și partenerii internaționali urmărește intensificarea schimburilor de informații și a transferului de bune practici în domeniul administrării fiscale. Astfel, în anul 2024, reprezentanții ANAF au participat la misiuni externe în cadrul programelor Comisiei Europene (de ex., Programul Fiscalis 2027) sau în cadrul unor evenimente derulate sub egida IOTA, OECD, CEF Slovenia (Centru de Excelență în Finanțe), precum și la grupurile de lucru ale Consiliului UE și Comisiei Europene sau întâlniri bilaterale. În vederea susținerii candidaturii României la OECD, ANAF a participat la o serie de reuniuni organizate sub egida OCDE, în special cele aflate sub umbrela FTA (Forum on Tax Administration), organism a OECD organizată sub forma unui forum prin care administrațiile fiscale împărtășesc cunoștințe, derulează cercetări și identifică noi idei de dezvoltare ale administrațiilor fiscale.

Printre reuniunile sub egida FTA la care specialiștii ANAF au participat amintim Comunitatea de interes în domeniul resurselor umane, Rețeaua reprezentanților administrațiilor fiscale pentru Egalitatea de Gen (Gender Balance Network), Comunitatea de interes pentru aplicarea perspectivelor comportamentale în cadrul administrațiilor fiscale (Behaviour Insights) sau Rețeaua de consolidare a capacității (Capacity Building Network). Suplimentar, menționăm participarea ANAF la Cadrul Inclusiv (IF). Forumul de procedură amiabilă (MAP Forum), Rețeaua de management al creanțelor fiscale (FTA TDMN), Forumul privind practicile fiscale dăunătoare (FHTP), Cadrul Inclusiv (IF), Programul Large Business and International, FTA Capacity Building Network, FTA Gender Balance Network.

Astfel că, în anul 2024, DGRICP în strânsă colaborare cu celelalte structuri de specialitate din cadrul ANAF, a sprijinit procesul de evaluare tehnică a României de către Comitetul pentru Afaceri Fiscale (CAF) la nivel de grupuri subsidiare - Forumul privind practicile fiscale dăunătoare (FHTP) și Grupul de lucru privind infracțiunile fiscale și alte infracțiuni (Tax Crime).

Totodată, menționăm participarea activă a României în cadrul atelierelor și forumurilor organizate sub egida IOTA, precum și în cadrul unor grupuri de lucru ce țin de viața organizației (ex. grupul de lucru de nivel înalt al Consiliului Consultativ Financiar), atât în calitate de participanți, speakeri dar și membri. În anul 2024 au fost organizate activități privind colaborarea bilaterală în vederea efectuării unor schimburi de experiență în domeniul fiscal, cu administrații fiscale din Moldova, Bulgaria, Polonia.

În perioada 2020-2023, Agenția a beneficiat de un număr de 17 misiuni de asistență tehnică ale Fondului Monetar Internațional.

- ✧ Aceste misiuni au vizat zonele cheie de reformă și dezvoltare din cadrul ANAF, oferind un sprijin concret în domenii de mare actualitate.

Recomandările incluse în rapoartele misiunilor de asistență tehnică au susținut Agenția în fundamentarea propunerilor de reforme și în monitorizarea activă a rezultatelor, atât din punct de vedere al impactului asupra colectării veniturilor, cât și din perspectiva planificării strategice și operaționale.

II. Acțiuni prioritare pe termen mediu

Agenția Națională de Administrare Fiscală continuă procesul de modernizare prin implementarea Planului strategic 2025-2028, completat de un Plan de reformă 2025-

2028 care stabilește traseul pentru modernizare, inclusiv calendare, rezultate și măsuri de succes în această perioadă.

Viziunea ANAF pentru următorii patru ani este de a deveni o administrație de încredere și inovatoare care fructifică valoarea oamenilor și a tehnologiei pentru a oferi comunității servicii noi și adaptate, care utilizează o abordare bazată pe identificarea riscurilor de neconformare fiscală pentru a optimiza nivelul de conformare voluntară, astfel încât să se prevină și să se combată fenomenele de fraudă și evaziune fiscală. În îndeplinirea acestei viziuni, obiectivele strategice sunt formulate urmărind patru direcții majore de acțiune, prezentate în cele ce urmează, separat pentru anul 2025 și cumulativ pentru anii 2026 - 2027.

II.1 Acțiuni prioritare în anul 2025

- ✓ *Asigurarea de servicii moderne către contribuabili și comunitate:*
1. Asigurarea interacțiunii digitale cu contribuabilii, disponibilă 24/7, ușor accesibilă, adaptată nevoilor contribuabililor:
 - implementarea sistemului de tip agent conversațional - chatbot și integrarea acestuia cu portalul ANAF și cu serviciul Spațiul Privat Virtual, cu soluția Contact center și crearea posibilității de integrare cu alte canale disponibile;
 - implementarea platformei audio-video pentru audierea online a contribuabililor și integrarea acesteia cu portalul internet al ANAF și cu serviciul Spațiul Privat Virtual;
 - extinderea gamei de servicii oferite contribuabililor prin intermediul Contact-center-ului.
 2. Simplificarea constantă a interacțiunii digitale cu contribuabilii, inclusiv precompletarea formularelor fiscale:
 - simplificarea și digitalizarea formularelor pentru contribuabilii mici și pentru persoanele fizice;
 - efectuarea de analize pentru identificarea altor formulare care ar putea fi simplificate și precompletate (formularul 212 "Declarație unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice").
 3. Utilizarea feedback-ului de la contribuabili în cadrul unui proces structurat, pentru realizarea design-ului serviciilor oferite de administrația fiscală sau pentru îmbunătățirea acestora:
 - realizarea unei cercetări sociologice ample la nivelul ANAF, prin intermediul achiziției de servicii specializate în cercetări sociologice în vederea evaluării relației contribuabili - ANAF (proiect în cadrul PNRR).
 - achiziția unei aplicații informatice/ suită de soluții de analiză complexă de date și informații necesară dezvoltării și îmbunătățirii interacțiunii cu contribuabilii și mediul de afaceri prin intermediul căreia se urmărește îmbunătățirea procesului de abordare a creării de servicii oferite contribuabililor, de la concept, dezvoltare și până la implementare, precum și delimitarea foarte clară a etapelor de creare și dezvoltare a serviciilor adresate contribuabililor (proiect în cadrul PNRR).
 4. Adaptarea serviciilor și a comunicării pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor segmente de contribuabili (de exemplu, mari contribuabili, contribuabili mijlocii, etc.):
 - dezvoltarea informațiilor specifice pentru contribuabili cu deficiențe de vedere sau auz;

- restructurarea portalului pentru a permite contribuabililor să găsească cu ușurință informațiile necesare diferitelor categorii de contribuabili sau pentru diferite tipologii de problematice;
- elaborarea unui Plan de comunicare PFAM care include crearea unei pagini web dedicate PFAM, a unui Ghid pentru PFAM, alte materiale de informare;
- crearea unor funcționalități în SPV care să permită un canal unic de comunicare cu contribuabilii PFAM;
- extinderea gamei de servicii pentru înlesnirea conformării voluntare în domeniul impozitului pe venit;
- îmbunătățirea comunicării publice și a transparenței ANAF în relația cu contribuabilii;
- sporirea nivelului de depunere la timp a declarațiilor privind impozitul pe venit și de depunere prin mijloace electronice.

✓ *Reducerea decalajului fiscal:*

1. Stabilirea unui proces național centralizat pentru a evalua și prioritiza riscurile de neconformare fiscală pentru principalele impozite și taxe și dezvoltarea unui Registru electronic al riscurilor de neconformare fiscală, precum și un program național de îmbunătățire a conformării:
 - continuarea implementării unui proces structurat de analiză a riscurilor de neconformare fiscală pentru toate impozitele de bază, segmentele de contribuabili și sectoarele economice majore;
 - proiectarea planurilor de îmbunătățire a conformării pentru cele mai importante riscuri de neconformare fiscală;
 - identificarea tendințelor comportamentale ale contribuabililor persoane fizice, a sectoarelor de activitate vulnerabile la evaziune fiscală, în vederea derulării de proiecte/programe în scopul creșterii conformării fiscale.
2. Proiectarea de sisteme și procese care să faciliteze îndeplinirea obligațiilor de plată ale contribuabililor și să optimizeze nivelul de conformare voluntară:
 - implementarea Decontului precompletat RO e-TVA;
 - implementarea sistemului informatic SME-SS “Schema specială de TVA pentru întreprinderile mici”;
 - asigurarea serviciilor de mentenanță a sistemelor informatice de interoperabilitate în domeniul fiscal (AEOI_RO, VIES_RO, OSS_RO și VAT Refund);
 - implementarea unui mecanism modern de colectare, care oferă posibilitatea contribuabilului de a opta pentru plata recurentă a obligațiilor fiscale declarate care asigură un flux financiar adecvat și crește gradul de conformare voluntară a plăților, asigurând, de asemenea, un nivel ridicat de încredere reciprocă între parteneri (administrativ și contribuabil).
3. Efectuarea de analize detaliate ale sistemului de TVA și valorificarea rezultatelor pentru a identifica potențialele consolidări ale procedurilor de administrare, dar și zonele ce generează pierderi semnificative de încasări și pentru a dezvolta strategii de răspuns cuprinzătoare, inclusiv planificarea acțiunilor antifraudă și folosirea optimă a instrumentelor de cooperare administrativă internațională.
 - consolidarea analizei privind decalajul de TVA, pe categorii de sectoare economice, regiuni și segmente de contribuabili;

- identificarea comportamentelor agresive de optimizare fiscală, de fraudare, neconforme ale contribuabililor;
 - dezvoltarea și rafinarea algoritmilor ce vor fi utilizați în vederea identificării activităților de fraudă și evaziune fiscală;
 - proiectarea strategiilor pentru a gestiona cele mai importante zone de risc;
 - implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne;
 - controlul mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii;
 - dezvoltarea unui sistem complex de monitorizare a tendințelor, riscurilor și comportamentului în ceea ce privește conformarea în domeniul impozitului pe venit.
4. Efectuarea de analize pentru o înțelegere cuprinzătoare a factorilor care conduc la comportamentul neconform al contribuabililor și utilizarea constatărilor pentru a concepe strategii de răspuns:
- utilizarea metodologiei de analiză comportamentală și a elementelor modelului de conformare pentru a identifica factorii care conduc la comportamentele de neconformare;
 - realizarea de studii comportamentale pentru contribuabilii PFAM (grup extins) care au făcut obiectul acțiunilor de control fiscal;
 - reducerea oportunităților de neconformare.
5. Îmbunătățirea capacității funcției de control fiscal, incluzând un proces structurat de analiză a eficacității acestei funcții și utilizarea rezultatelor pentru a îmbunătăți evaluarea riscurilor și funcția de control fiscal:
- dezvoltarea unei metodologii pentru efectuarea unor analize detaliate ale controlului fiscal astfel încât să fie identificate atât activitățile eficiente, cât și cele deficitare;
 - măsurarea gradului de confirmare, în cadrul acțiunilor de control fiscal, a riscului fiscal estimat în cadrul analizei de risc;
 - identificarea mai eficace a contribuabililor cu risc sporit de evaziune fiscală:
 - extinderea colectării și analizării datelor furnizate de terți pentru a identifica venitul nedeclarat;
 - extinderea stabilirii bazelor de impozitare prin estimare pentru a permite impozitarea pe baza indicatorilor stilului de viață;
 - creșterea ponderii verificărilor documentare realizate în afara inspecției fiscale/verificării situației fiscale personale privind contribuabilii plătitori de impozit pe venit;
 - optimizarea calității inspecțiilor/verificărilor în segmentul contribuabililor cu risc fiscal ridicat;
 - derularea de acțiuni de control fiscal la contribuabilii plătitori de impozit pe venit, cu impact în decalajul fiscal.

✓ *Modernizarea organizației:*

1. Asigurarea unui management bazat pe obiective, transpuse în programe și proiecte pe termen mediu, cuantificate prin indicatori calitativi și cantitativi care să permită o evaluare obiectivă a rezultatelor obținute în implementarea obiectivelor strategice ale organizației:
 - elaborarea Strategiei de asigurare a conformării fiscale a persoanelor fizice cu averi mari;

2. Dezvoltarea și implementarea unui design organizațional modern care sprijină angajații, procesele și evoluția tehnologică într-un mediu în continuă schimbare:
 - documentarea situației actuale și prefigurarea schimbărilor necesare dintre situația actuală raportat la cea viitoare;
 - efectuarea de analize și cercetări privind bunele practici internaționale pentru a determina schimbările organizaționale necesare în vederea implementării rezultatelor proiectelor finalizate prin PNRR și luarea deciziilor viitoare bazate pe risc;
3. Integrarea unei culturi bazată pe risc în cadrul tuturor proceselor și a abordărilor operaționale:
 - Dezvoltarea proceselor de management al schimbării (inclusiv sesiuni de informare, instruire, etc.) pentru a sprijini liderii să implementeze abordări bazate pe risc pentru toate zonele de conformare și de resurse umane:
Promovarea unei culturi organizaționale orientate spre activarea performanței angajaților prin canalizarea potențialului acestora în construirea de experiențe de carieră și crearea unor comportamente și atitudini adecvate cu scopul îndeplinirii obiectivelor organizaționale.
 - Organizarea de ateliere online de informare cu tema „Managementul riscurilor organizaționale”.
4. Înființarea unui Club al ambadorului fiscal, o comunitate fiscală care să ofere angajaților din administrația fiscală din România un context favorabil schimbului de experiență profesională, promovării unor viziuni comune pe teme specifice domeniilor Agenției, a domeniilor prioritare de formare profesională, susținerea unor sesiuni de instruire pe teme specifice nevoilor de instruire a angajaților ANAF , precum și participarea la campanii, sesiuni de informare a contribuabililor și a potențialilor contribuabili pe tema serviciilor oferite contribuabililor/tinerilor contribuabili pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor fiscale.
5. Formarea unui brand de angajați de înaltă performanță, cu accent pe integritate, etică, capabilitate/expertiză și consolidarea independenței și raționamentului profesional:
 - identificarea echipelor asociate proiectelor specifice în diferite domenii pentru a le fi asigurată instruirea necesară dezvoltării abilităților care vor contribui la dezvoltarea echipelor cu performanță ridicată;instruirea angajaților care fac parte din echipele de proiecte de dezvoltare ANAF;
 - elaborarea unui plan de instruire a angajaților pentru dobândirea și dezvoltarea capacității de utilizare a instrumentelor digitale;
 - implementarea unui sistem de instruire care să asigure dobândirea de competențe profesionale și tehnice în mediul digital-fiscal cu scopul de a identifica, a accesa și a gestiona eficient informațiile digitale într-un mediu instituțional online;
 - planificarea și susținerea de cursuri de Gestionarea reacțiilor la schimbare, Abilitați de comunicare interpersonală, Coaching individual pentru a susține adaptarea la schimbare și gestionarea rezistenței la schimbare;
 - elaborarea unui plan de instruire pe baza analizei nevoilor de instruire stabilite de superiorii ierarhici pentru fiecare grup de lucru identificat la nivelul structurilor ANAF;
 - crearea unui sistem de management al învățării și dezvoltării care să sprijine obiectivele strategice ale ANAF prin asigurarea de angajați pregătiți, calificați și implicați în atingerea obiectivelor propuse;

- dezvoltarea leadershipului și managementului;
- planificarea și susținerea de cursuri de Managementul schimbării și desfășurarea Programului Coaching pentru performanță;
- formare în managementul proiectelor pentru management și middle management;
- crearea unui sistem de atitudini, comportamente, atașamente, așteptări, aspirații și valori prin implementarea unei culturi organizaționale la care să adere personalul Agenției și care să asigure întreținerea excelenței organizaționale;
- realizarea și desfășurarea unui sondaj online intern privind diagnosticarea culturii organizaționale și adaptabilitatea la nou a angajaților;
- realizarea și susținerea unui curs privind Cultura organizațională și performanța;
- consolidarea structurilor de specialitate DGMR și UMI (ex . prin suplimentare personal, ca număr și/sau expertiza, asigurare de cursuri de formare specifice).
- 6. Elaborarea unei planificări strategice a resurselor umane, cu un accent sporit pe specializarea, abilitățile și recrutarea forței de muncă, precum și dezvoltarea de strategii și planuri pentru a pregăti forța de muncă a viitorului:
 - efectuarea evaluării privind riscurile de resurse umane cu accent pe reliefaarea diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare;
 - elaborarea planului forței de muncă necesară în viitor și analiza diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare și crearea unui plan de acțiune care va include recrutarea personalului cu competențele necesare și retenția acestuia, pentru a soluționa decalajul identificat, în raport cu, cadrul legislativ în vigoare, respectiv cu premisele/restricțiile pe care le implică;
 - introducerea unui eveniment dedicat sărbătoririi noilor angajați din administrație, numit ”Ziua noului angajat al ANAF”, care să aibă ca obiectiv îmbunătățirea cadrului organizațional al integrării noilor angajați în sistemul fiscal prin socializarea cu colegii și superiorii și nu în ultimul rând adaptarea acestora la mediul fiscal.
 - organizarea de sesiuni de formare privind efectuarea acțiunilor de verificare a situației fiscale personale pentru personalul ANAF (aparatură centrală și teritoriul) cu atribuții în acest sens.

✓ *Transformarea digitală:*

1. Valorificarea tehnologiei moderne în vederea maximizării utilizării informațiilor pentru a sprijini procesele decizionale, a dezvolta strategii de răspuns și a oferi servicii de încredere pentru contribuabili:
 - implementarea platformei Big Data.
2. Folosirea de instrumente digitale adaptate și integrate (inclusiv sisteme avansate de gestionarea automată a cazurilor) care sprijină eficiența și eficacitatea resurselor existente:
 - “Dezvoltarea unei platforme de licitații online prin care să se asigure valorificarea centralizată a bunurilor imobile și a altor proprietăți sau bunuri cu valoare semnificativă, sechestrate sau intrate în proprietatea privată a statului la nivelul întregii țări”;
 - implementarea unor mecanisme de valorificare a bunurilor mobile supuse executării silite și îmbunătățirea/modernizarea sistemului de poprire și de sechestrare a bunurilor mobile și dezvoltarea unui sistem informatic care să asigure evidența bunurilor intrate în proprietatea privată a statului și monitorizarea

activității prin instrumentul informatic de case-,management la nivelul întregii țări;

- implementarea sistemului informatic de gestionare a activității din domeniul juridic ("Case management" pentru activitatea juridică).
- optimizarea aplicației informatice CONDOR;
- continuarea dezvoltării aplicației AR-PAD;
- crearea și actualizarea aplicației E-BOOK control venituri;
- implementarea unor module antifraudă pentru analiza și identificarea tranzacțiilor suspecte de fraudă carusel (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC ȘI RORISC);
- monitorizarea digitală a conformării în pregătirea documentelor fiscale relevante;
- curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de profilare 360 de grade a contribuabililor (persoane fizice și companii); interoperabilitate cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor.

II.2 Acțiuni prioritare 2026-2028

- ✓ *Asigurarea de servicii moderne către contribuabili și comunitate:*
 1. Asigurarea interacțiunii digitale cu contribuabilii, disponibilă 24/7, ușor accesibilă, adaptată nevoilor contribuabililor:
 - extinderea gamei de servicii oferite contribuabililor prin intermediul Contact-center-ului.
 2. Simplificarea constantă a interacțiunii digitale cu contribuabilii, inclusiv precompletarea formularelor fiscale:
 - simplificarea și digitalizarea formularelor pentru contribuabilii mici și pentru persoanele fizice;
 - efectuarea de analize pentru identificarea altor formulare care ar putea fi simplificate și precompletate.
 3. Utilizarea feedback-ului de la contribuabili în cadrul unui proces structurat, pentru realizarea design-ului serviciilor oferite de administrația fiscală sau pentru îmbunătățirea acestora:
 - implementarea mecanismului de consultare cu contribuabilii în vederea realizării design-ului de noi servicii sau îmbunătățirea celor existente.
 4. Adaptarea serviciilor și a comunicării pentru a răspunde nevoilor specifice anumitor segmente de contribuabili (de exemplu, mari contribuabili, mijlocii etc.):
 - dezvoltarea informațiilor specifice pentru contribuabili cu deficiențe de vedere sau auz;
 - restructurarea portalului pentru a permite contribuabililor să găsească cu ușurință informațiile necesare diferitelor categorii de contribuabili, sau pentru diferite tipologii de problematice;
 5. Dezvoltarea unei funcții de coordonare unitară pentru proiectarea serviciilor oferite contribuabililor:
 - elaborarea unui cadru unitar care să fie utilizat de către toate direcțiile generale în momentul dezvoltării unui nou serviciu ANAF.
- ✓ *Reducerea decalajului fiscal:*
 1. Stabilirea unui proces național centralizat pentru a evalua și prioritiza riscurile de neconformare fiscală pentru principalele impozite și taxe și dezvoltarea unui

Registru electronic al riscurilor de neconformare fiscală, precum și un program național de îmbunătățire a conformării:

- proiectarea planurilor de îmbunătățire a conformării pentru cele mai importante riscuri de neconformare fiscală;
 - continuarea programelor de conformare privind persoanele fizice cu averi mari.
2. Proiectarea de sisteme și procese care să faciliteze îndeplinirea obligațiilor de plată ale contribuabililor și să optimizeze nivelul de conformare voluntară;
 3. Efectuarea de analize detaliate ale sistemului de TVA și valorificarea rezultatelor pentru a identifica potențialele consolidări ale procedurilor de administrare, dar și zonele ce generează pierderi semnificative de încasări și pentru a dezvolta strategii de răspuns cuprinzătoare, inclusiv planificarea acțiunilor antifraudă și folosirea optimă a instrumentelor de cooperare administrativă internațională.
 - consolidarea analizei privind decalajul de TVA, pe categorii de sectoare economice, regiuni și segmente de contribuabili;
 - identificarea comportamentelor agresive de optimizare fiscală, de fraudare, neconforme ale contribuabililor;
 - dezvoltarea și rafinarea algoritmilor ce vor fi utilizați în vederea identificării activităților de fraudă și evaziune fiscală;
 - proiectarea strategiilor pentru a gestiona cele mai importante zone de risc;
 - implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne;
 - controlul mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii;
 4. Efectuarea de analize pentru o înțelegere cuprinzătoare a factorilor care conduc la comportamentul neconform al contribuabililor și utilizarea constatărilor pentru a concepe strategii de răspuns:
 - utilizarea metodologiei de analiză comportamentală și a elementelor modelului de conformare pentru a identifica factorii care conduc la comportamentele de neconformare.
 5. Îmbunătățirea capacității funcției de control fiscal, incluzând un proces structurat de analiză a eficacității acestei funcții și utilizarea rezultatelor pentru a îmbunătăți evaluarea riscurilor și funcția de control fiscal:
 - utilizarea acestor analize ca feedback pentru procesul centralizat de evaluare a riscurilor;
 - dezvoltarea și implementarea unui cadru structurat de măsurare a performanței pentru managementul riscului de neconformare, inclusiv un set de indicatori strategici de performanță.
 6. Prevenirea acumulării de noi arierate fiscale:
 - utilizarea unei abordări bazată pe risc pentru a proiecta activități specifice care vor reduce acumularea arieratelor fiscale.

✓ *Modernizarea organizației:*

1. Asigurarea unui management bazat pe obiective, transpuse în programe și proiecte pe termen mediu, cuantificate prin indicatori calitativi și cantitativi care să permită o evaluare obiectivă a rezultatelor obținute în implementarea obiectivelor strategice ale organizației.

2. Dezvoltarea și implementarea unui design organizațional modern care sprijină angajații, procesele și evoluția tehnologică într-un mediu în continuă schimbare:
 - documentarea situației actuale și prefigurarea schimbărilor necesare dintre situația actuală raportat la cea viitoare;
 - efectuarea de analize și cercetări privind bunele practici internaționale pentru a determina schimbările organizaționale necesare în vederea implementării rezultatelor proiectelor finalizate prin PNRR și luarea deciziilor viitoare bazate pe risc;
 - utilizarea acestor analize pentru a dezvolta un nou design organizațional.
3. Integrarea unei culturi bazată pe risc în cadrul tuturor proceselor și a abordărilor operaționale:
 - dezvoltarea proceselor de management al schimbării (inclusiv sesiuni de informare, instruire etc.) pentru a sprijini liderii să implementeze abordări bazate pe risc pentru toate zonele de conformare și de resurse umane.
4. Formarea unei echipe de angajați de înaltă performanță, cu accent pe integritate, etică, capacitate/expertiză și consolidarea independenței și raționamentului profesional:
 - identificarea echipelor asociate proiectelor specifice în diferite domenii pentru a le fi asigurată instruirea necesară dezvoltării abilităților care vor contribui la dezvoltarea echipelor cu performanță ridicată;
 - elaborarea unui plan de instruire pe baza analizei nevoilor de instruire stabilite de superiorii ierarhici pentru fiecare grup de lucru identificat la nivelul structurilor ANAF;
 - crearea unui sistem de management al învățării și dezvoltării care să sprijine obiectivele strategice ale ANAF prin asigurarea de angajați pregătiți, calificați și implicați în atingerea obiectivelor propuse;
 - dezvoltarea leadershipului și managementului;
 - crearea unui sistem de atitudini, comportamente, atașamente, așteptări, aspirații și valori prin implementarea unei culturi organizaționale la care să adere personalul Agenției.
5. Elaborarea unei planificări strategice a resurselor umane, cu un accent sporit pe specializarea, abilitățile și recrutarea forței de muncă, precum și dezvoltarea de strategii și planuri pentru a pregăti forța de muncă a viitorului:
 - efectuarea evaluării privind riscurile de resurse umane cu accent pe reliefaarea diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare;
 - elaborarea planului forței de muncă necesară în viitor și analiza diferențelor dintre profilul actual al forței de muncă și forța de muncă viitoare și crearea unui plan de acțiune care va include recrutarea personalului cu competențele necesare și retenția acestuia, pentru a soluționa decalajul identificat, în raport cu, cadrul legislativ în vigoare, respectiv cu premisele/restricțiile pe care le implică.
6. Evaluarea riscurilor operaționale și a planurilor de continuitate, precum și actualizarea acestora:
 - efectuarea analizei și constituirea unui grup de lucru în privința identificării, evaluării și prioritizării riscurilor operaționale de business și realizarea unui plan de gestionare a riscurilor;
 - elaborarea unui plan de continuitate a activității.

✓ *Transformarea digitală:*

1. Valorificarea tehnologiei moderne în vederea maximizării utilizării informațiilor pentru a sprijini procesele decizionale, a dezvolta strategii de răspuns și a oferi servicii de încredere pentru contribuabili:
 - identificarea oportunităților de utilizare a inteligenței artificiale (învățarea automată, analiza datelor, deep learning etc.), pentru a îmbunătăți serviciile pentru contribuabili;
 - oferirea unui nou serviciu public către populație reprezentat de platforma de licitații online prin care să se asigure accesul facil al acestora la achiziția centralizată a bunurilor imobile și a altor proprietăți sau bunuri cu valoare semnificativă, sechestrate sau intrate în proprietatea privată a statului la nivelul întregii țări;
 - darea în exploatarea unui nou sistem informatic care să asigure evidența bunurilor intrate în proprietatea privată a statului și monitorizarea activității prin instrumentul informatic de case, management la nivelul întregii țări;
 - continuarea implementării platformei Big Data;
 - implementarea sistemului național de management al contribuabililor (datawarehouse).
2. Folosirea de instrumente digitale adaptate și integrate (inclusiv sisteme avansate de gestionarea automată a cazurilor) care sprijină eficiența și eficacitatea resurselor existente:
 - utilizarea instrumentului digital pentru implementarea cooperării administrative;
 - curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de profilare 360 de grade a contribuabililor (persoane fizice și companii); interoperabilitate cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor.

Capitolul 5 Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2025

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2025, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2025.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2025, se estimează la 149.967,6 milioane lei, reprezentând 7,84 % din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 118.892,5 milioane lei, reprezentând 6,22 % din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,62 % din produsul intern brut.

Venituri proprii	Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 20.620,1 milioane lei, reprezintă 17,4% din totalul veniturilor bugetelor locale.
Impozitul pe venit	Nivelul impozitului pe venit estimat a fi încasat în anul 2025, care se defalcă bugetelor locale, este de 41.672,3 mil.lei.
Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor	<p>3.553,3 milioane lei, destinate:</p> <p>a) finanțării serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 426/2020 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale cu modificările ulterioare;</p> <p>b) finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2024-2025, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1032/2024 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 652/2023 privind aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, precum și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2023 - 2024, pentru anul școlar 2024 - 2025, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 652/2023 privind aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2023 - 2029, precum și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2023 - 2024, cu încadrarea în sumele prevăzute pentru anul 2025 în fiecare dintre anexele nr.1-3 la această hotărâre;</p> <p>c) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea învățământului preuniversitar nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumul stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 privind stabilirea cuantumului limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor la îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sumele de bani pentru nevoi personale, pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;</p> <p>d) finanțării cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de resurse și asistență educațională din învățământul special;</p> <p>e) finanțării cheltuielilor de funcționare pentru unitățile de îngrijire la domiciliu și pentru căminele pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.12 alin.(3) lit.b) și ale art.18 alin.(5) lit.b) din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii</p>

sociale, aprobate potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020, cu modificările ulterioare;

f) finanțării stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, republicată.

Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor

15.799,1 milioane lei destinate:

a) finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 139 alin. (2) lit. b) și c) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțării drepturilor asistențelor personale ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav, acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru:

- serviciile sociale din sistemul de protecție a copilului;

- implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar, 2024-2025 potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1032/2024, cu încadrarea în sumele prevăzute pentru anul 2025 în fiecare dintre anexele nr. 1 - 3 la această hotărâre;

- cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională;

- drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special și învățământul de masă precum și pentru finanțarea stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată, pentru preșcolarii din învățământul de masă;

d) finanțării stimulentei educaționale, sub formă de tichete sociale, stabilit de Legea nr. 248/2015, republicată;

e) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțării cheltuielilor de funcționare ale unităților de îngrijire la domiciliu, ale centrelor de zi de îngrijire și recuperare și ale căminelor pentru persoane vârstnice, de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art. 12 alin. (3) lit. b) și ale art.18 alin. (5) lit. b) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările ulterioare, în baza standardelor de cost calculate pentru beneficiari/tipuri de servicii sociale, aprobate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 426/2020, cu modificările ulterioare, precum

și pentru plata indemnizației îngrijitorilor informal, potrivit prevederilor art. 13 alin. (7) din Legea nr. 17/2000, republicată, cu modificările ulterioare;

g) finanțarea gratuității acordate elevilor prevăzuți la art.83 alin.(1) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, la transportul public local și metropolitan rutier, potrivit prevederilor art.83 alin.(2) lit. a) din același act normativ;

h) finanțării centrelor de zi licențiate, destinate prevenirii separării copilului de familie, organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor, potrivit prevederilor art. 21 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie, cu completările ulterioare ;

i) finanțării centrelor de asistență socială pentru persoane adulte cu handicap aflate în subordinea/coordonarea direcțiilor de asistență socială organizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor și a măsurilor de protecție de tip centre de zi și centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, la nivelul sectoarelor municipiului București;

j) implementării Programului național "Masă sănătoasă", potrivit prevederilor art.LI alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene.

Finanțarea drumurilor județene și comunale

850 milioane lei, destinate finanțării cheltuielilor privind drumurile județene și comunale, sumă repartizată pe județe astfel: 50% din sumă se repartizează în mod egal tuturor județelor, 15% din sumă direct proporțional cu lungimea drumurilor, 35% din sumă invers proporțional cu capacitatea financiară a județelor. Repartizarea pe unități administrativ-teritoriale se face în funcție de lungimea și starea tehnică a drumurilor, prin hotărâre, de către consiliul județean, după consultarea primarilor.

Echilibrarea bugetelor locale

2.371,7 milioane lei destinate :

a) echilibrării bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor,

b) finanțării cheltuielilor aferente funcționării serviciilor publice de salvare acvatică-salvamar și a posturilor de prim ajutor pe plajele cu destinație turistică, potrivit prevederilor art.4 alin. (2¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 274/2006, cu modificările și completările ulterioare,

c) aplicării prevederilor art. 7 alin. (4) și art. 8 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei "Delta Dunării", republicată, cu modificările și completările ulterioare;

d) finanțării cheltuielilor determinate de achitarea obligațiilor de plată ale unităților administrativ-teritoriale din județul Suceava,

aferente împrumutului extern contractat pentru realizarea Programului "Utilități și mediu la standarde europene în județul Suceava", potrivit prevederilor art. XII alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2009 privind unele măsuri financiar-bugetare, aprobată prin Legea nr. 240/2011, cu modificările ulterioare, detaliate pe destinații și pe unități administrativ-teritoriale;

Finanțarea
învățământului
particular și a
celui
confesional,
acreditate

937,3 milioane lei destinate:

- a) finanțării cheltuielilor cu salariile și cheltuielilor cu bunuri și servicii;
- b) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul particular și confesional, special și de masă, potrivit prevederilor art.70 alin.(5) lit. b) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, în cuantumurile stabilite în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 și ale art. 129 din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- c) finanțării cheltuielilor cu bursele de performanță acordate elevilor din învățământul preuniversitar particular, potrivit prevederilor art.108 alin.(15) din Legea nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Totalul subvențiilor primite de bugetul local este de 27.028,9 mil.lei, din care:

Subvenții de la
bugetul de stat

- a) alte drepturi pentru dizabilitate și adopție (401 mil.lei);
- b) finanțarea sănătății (160 mil.lei);
- c) finanțarea investițiilor în sănătate (280 mil.lei);
- d) acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (640 mil.lei);
- e) retehnologizarea centralelor termice și electrice de termoficare (700 mil.lei);
- f) planuri și regulamente de urbanism (19 mil.lei);
- g) reabilitarea termică a clădirilor de locuit (100 mil.lei);
- h) finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.28/2013 (1.000 mil. lei);
- i) susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale (3.310,5 mil.lei);
- j) finanțarea Programului național de investiții -Anghel Saligny- (10.000 mil.lei);
- k) implementarea investițiilor specifice locale din sume de la bugetul de stat aferente asistenței financiare nerambursabile a PNRR (8.179,8 mil. lei, din care aferente componentei de împrumuturi (4.419,1 mil.lei).

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare, la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor, s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor, spre aprobare Guvernului, a rezultatelor prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative.

La elaborarea proiectului de buget pentru anul 2025, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din O.U.G. nr. 88/2013.

În procesul de prioritizare, 8 ordonatori principali de credite au transmis informații cu privire la 235 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 406.156.578 mii lei și un rest de finanțat pentru finalizarea acestora de 320.948.213 mii lei. Dintre acestea, 173 de proiecte de investiții publice semnificative se află în diferite stadii de implementare a căror valoare actualizată este de 362.272.862 mii lei cu un rest de finanțat în vederea finalizării de 313.001.585 mii lei.

Restul de proiecte în număr de 62, sunt proiecte ale căror lucrări de execuție sunt finalizate (stadiul fizic 100%) însă nu sunt închise financiar, fiind necesare plăți pentru sentințe civile, costuri aferente procedurii DAB, sentințe arbitrale, certificate finale, asistență juridică, audit de siguranță rutieră, litigii, exproprieri, etc., fiind prezentate separat.

Cea mai mare pondere în acest portofoliu de proiecte semnificative, aflate în diferite stadii de implementare, o deține Ministerul Transporturilor și Infrastructurii care administrează 116 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 369.273.366 mii lei, urmat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor cu 12 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 7.123.326 mii lei. La polul opus se situează Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării și Ministerul Afacerilor Interne care derulează fiecare câte un proiect de investiții publice semnificativ.

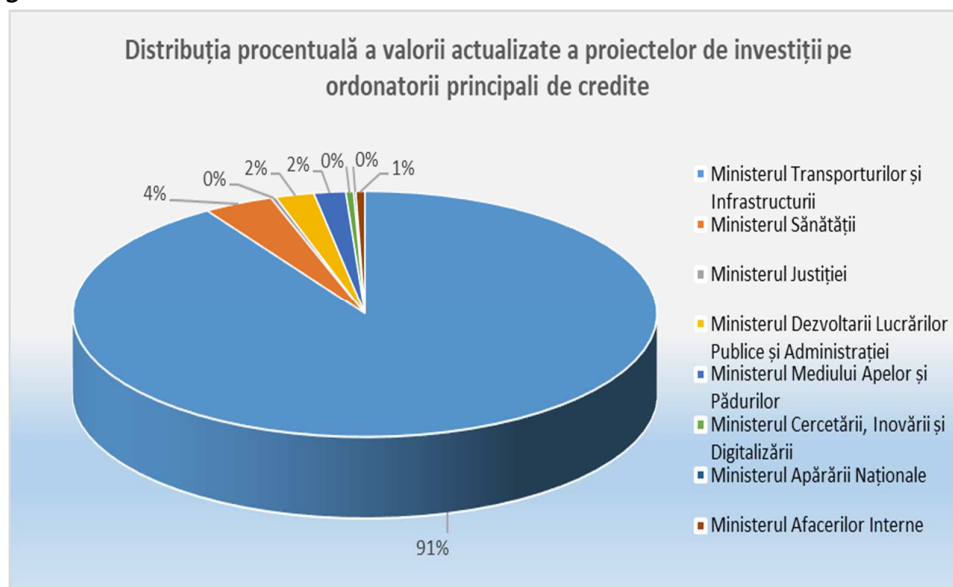
Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare	
	Proiecte aflate în implementare	Proiecte cu stadiul fizic 100%
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	116	59
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	12	2
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	29	-
Ministerul Sănătății	9	1

Ministerul Justiției	2	-
Ministerul Apărării Naționale	3	-
Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării*	1	-
Ministerul Afacerilor Interne	1	-
Total:	173	62

*-reorganizat prin Hotărârea Parlamentului nr. 33/2024 - denumirea actuală fiind Ministerul Educației și Cercetării

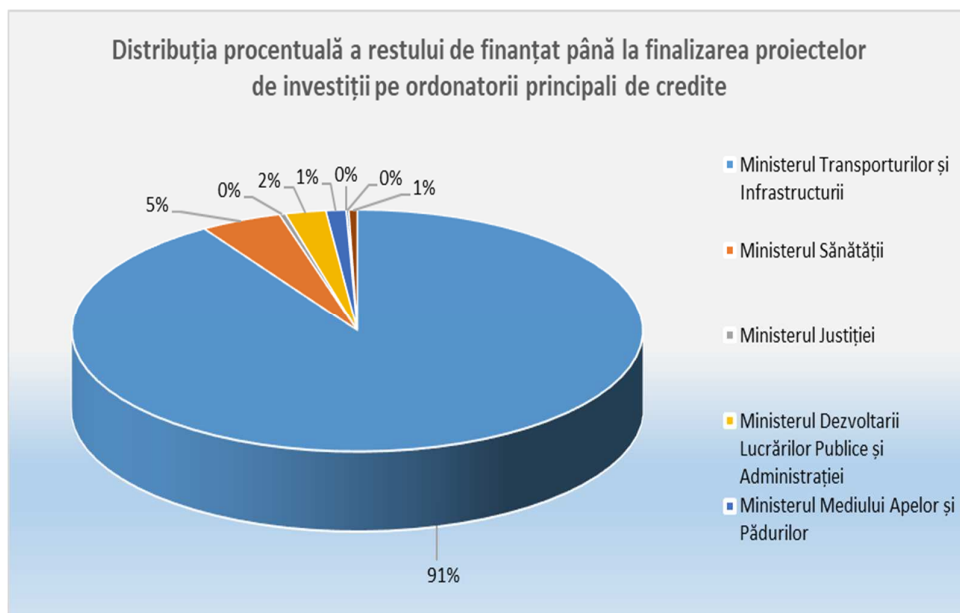
- Din perspectiva valorii actualizate totală a proiectelor de investiții publice semnificative, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii deține cea mai ridicată pondere (91%), urmat de Ministerul Sănătății (4%). Prezentăm mai jos, în Figura nr. 1, distribuția procentuală a acestor valori pe ordonatori principali de credite:

Figura nr. 1

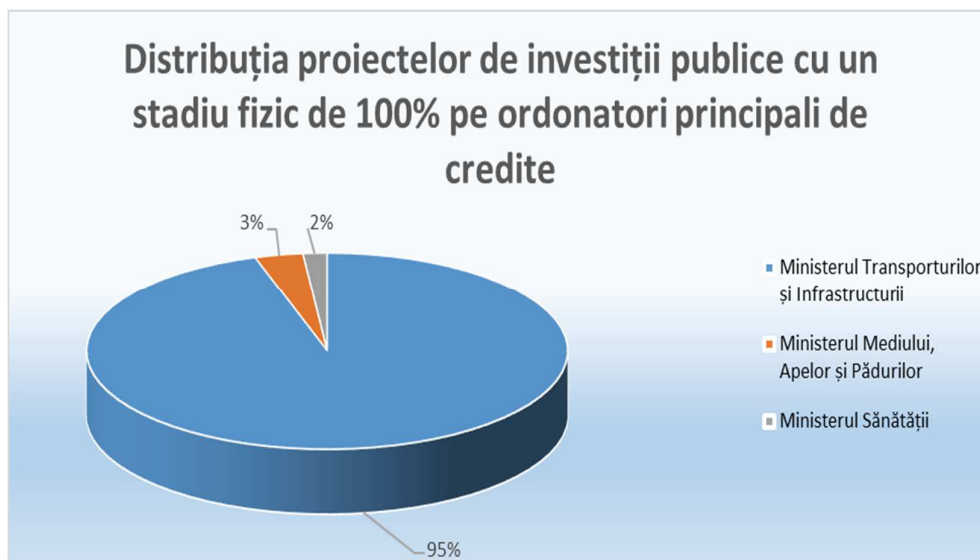
- Din perspectiva valorii totale a restului de finanțat până la finalizarea proiectelor, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii deține, în continuare, cea mai ridicată pondere (91%), urmat tot de Ministerul Sănătății (5%). Prezentăm mai jos, în Figura nr. 2, distribuția procentuală a valorii restului de finanțat pe ordonatori principali de credite:

Figura nr. 2

- Pentru 62 de proiecte de investiții, al căror stadiu fizic de execuție este 100%, necesarul de finanțare până la închiderea financiară reprezintă 2,35% din totalul necesarului de finanțat pentru proiectele de investiții publice semnificative prioritizate. În Figura nr. 3 prezentăm distribuția acestor proiecte pe ordonatorii principali de credite:

Figura nr. 3

În cadrul procesului de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost luată în considerare, ca și criteriu de evaluare, și valoarea economică netă actualizată a proiectelor (VENA). Acest indicator al eficienței economice a proiectului de investiții a fost furnizat de ordonatorii principali de credite pentru un număr de 160 de proiecte din totalul de 173 de proiecte de investiții publice semnificative.

Din analizele efectuate, s-a constatat că cea mai ridicată medie a valorii economice nete actualizate a proiectelor de investiții se înregistrează în sectorul sănătate - 6.221 milioane euro, în sectorul transporturilor și infrastructurii - 372 milioane euro, în sectorul mediului apelor și pădurilor - 329 milioane euro, în sectorul de cercetare și dezvoltare - 117 milioane euro, media valorii economice nete actualizate a proiectelor aferente celorlalte sectoare situându-se sub 100 milioane euro.

La nivelul celor 160 proiecte, media acestui indicator (VENA) este de 623 milioane euro. Dintre cele 160 proiecte, 21 proiecte au o eficiență economică peste media aferentă, ele reprezentând sectoarele transporturilor și infrastructurii și sănătate.

Prezentăm mai jos un sumar al analizei efectuate cu privire la acest indicator la nivel de ordonator principal de credite.

Nr. crt.	Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte de investiții pentru care s-a furnizat VENA	Valoarea medie a VENA (mil. euro)
1.	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	107	372
2.	Ministerul Sănătății	9	6.221
3.	Ministerul Justiției	2	10
4.	Ministrul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	29	34
5.	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	9	329
6.	Ministrul Cercetării, Inovării și Digitalizării	1	117
7.	Ministerul Apărării Naționale	3	21
8.	Ministerul Afacerilor Interne	1	1
	Total/Medie	160	7.105

Dintre proiectele de investiții publice semnificative din domeniul transporturilor și infrastructurii, precum și din domeniul sănătății se remarcă 19 proiecte cu o valoare economică netă actualizată de peste 1 miliard de euro pe proiect.

Notă: informațiile pe baza cărora au fost elaborate sintezele de mai sus au fost comunicate de către ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.

Capitolul 6. DATORIA PUBLICĂ²³, FINANȚAREA DEFICITULUI BUGETAR ȘI ACORDAREA DE GARANȚII

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

La sfârșitul lunii octombrie 2024, datoria guvernamentală a reprezentat 54,0% din PIB²⁴, din care datoria internă a reprezentat 26,4% din PIB, iar datoria externă a fost de 27,6% din PIB.

Nivelul datoriei guvernamentale în PIB include și datoria contractată în nume propriu de companiile reclasificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii octombrie 2024 de 0,08% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

Pentru sfârșitul anului 2024, se estimează un nivel de al datoriei publice guvernamentale de 54,9%²⁵ din PIB²⁶.

Pe termen mediu, pachetul financiar de sprijin al UE, de care beneficiază și România, joacă un rol important atât în realizarea corecției bugetare, cât și în implementarea unor programe și investiții esențiale, care să sprijine reziliența și capacitatea de adaptare a economiei în contextul actual marcat de inflație ridicată și de politici monetare restrictive, precum și potențialul de creștere prin reforme majore și investiții cheie pentru facilitarea tranziției verde și digitală. Utilizarea componentei de împrumut din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență are un impact pozitiv în reducerea costurilor de finanțare la nivel suveran, ținând cont de costurile foarte avantajoase aferente împrumutului (respectiv în termenii financiari la care CE se împrumută în numele UE de pe piețele financiare, la care se adaugă costurile suportate de CE pentru obținerea și gestionarea finanțării respective), ceea ce se va reflecta în reducerea cheltuielilor cu dobânzile aferente datoriei publice și implicit asupra deficitului bugetar în anii următori utilizării tragerilor din acest împrumut.

Luând în considerare nivelul prognozat al deficitelor bugetare pentru perioada 2025 - 2028, dar și cel al prognozelor curente a indicatorilor macroeconomici²⁷, estimăm că la sfârșitul anului 2025²⁸ ponderea datoriei guvernamentale brute se va situa la nivelul de 57,8%. Dacă se au în vedere activele financiare lichide²⁹, nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) nu va depăși 47,9% din PIB.

²³ Datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, SEC 2010

²⁴ conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luând în considerare suma PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre (PIB conform comunicat INS nr.308 din 6 decembrie 2024) (trim. IV 2023 - trim. III 2024) comunicate de către INS. Odată cu publicarea de către INS a PIB-ului pentru trimestrul IV 2024 în data de 8 martie 2025, indicatorul ponderea datoriei guvernamentale în PIB urmează să fie revizuit și se va republica pe site-ul Ministerului Finanțelor la secțiunea Datorie Publică – Statistici și prezentări.

²⁵ Indicatorul a fost calculat pe baza creșterii economice de 1,0% prognozate pentru anul 2024 conform CNSP prognoza de toamnă, decembrie 2024 și nivelului deficitului bugetului general consolidat în execuție.

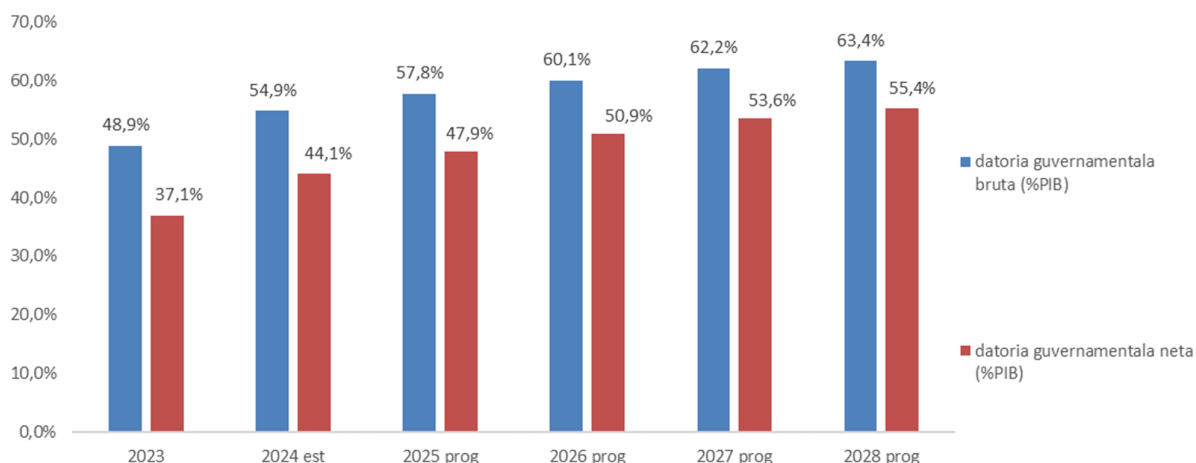
²⁶ Nivelul estimat al datoriei publice guvernamentale pentru sfârșitul anului 2024 include și asigurarea prefinanțării necesarului de finanțare aferent anului 2025 în funcție de deficitul bugetului general consolidat aferent anului 2024.

²⁷ CNSP – Proiecția principalilor indicatori macroeconomici 2023-2028, prognoza de toamnă – decembrie 2024

²⁸ Estimările indicatorului sunt pentru sfârșitul fiecărui an. Pe parcursul anului datoria publică poate fluctua în concordanță cu politica de finanțare a Ministerului Finanțelor privind atragerea în avans a resurselor necesare pentru implementarea planului de finanțare.

²⁹ Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (% PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor

Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2024, planul brut de finanțare a fost revizuit gradual de la 181 mld. lei la aproximativ 250 mld. lei³⁰, luând în considerare evoluția execuției bugetare înregistrate, sumele atrase suplimentar celor necesare finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice urmând a fi utilizate și pentru prefinanțarea nevoilor aferente anului 2025.

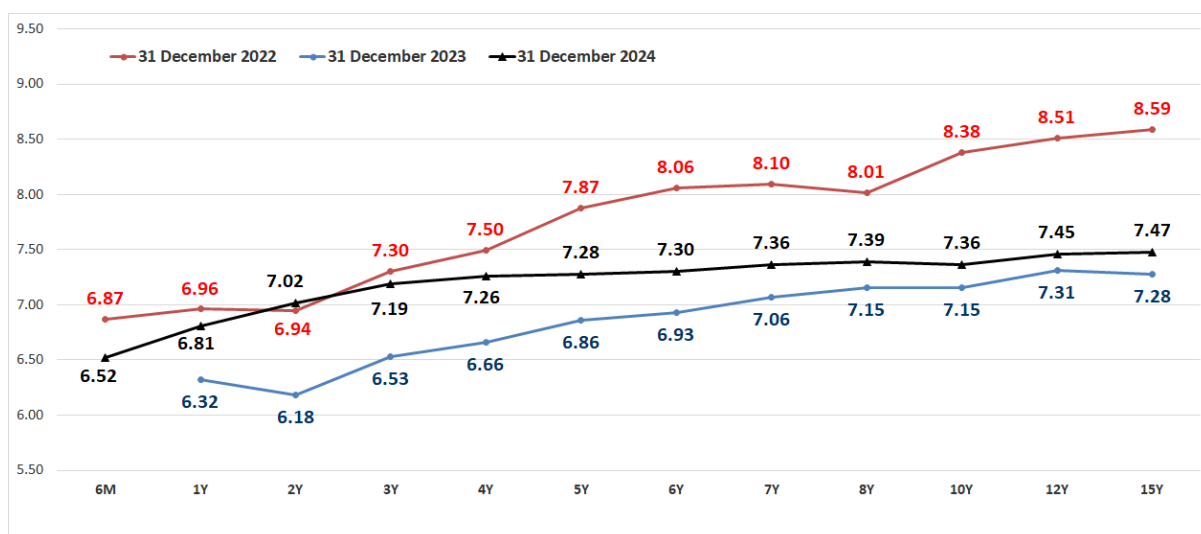
Finanțarea pe piața internă s-a realizat prin organizarea de licitații regulate de titluri de stat pe piața interbancară, cu maturități cuprinse între 3 luni și 15 ani cu un volum total atras de cca 104,5 mld. lei (prin emisiuni de titluri de stat denumite în lei și EUR), cu o structură de 19,4% pe termen scurt, 42,6% pe termen mediu și 38% pe termen lung, la care se adaugă cca 32,7 mld. echivalent lei atrase în cadrul celor 2 programe de titluri de stat destinate populației TEZAUR și FIDELIS.

Deținerile nerezidenților în titlurile de stat emise pe piața internă au înregistrat o scădere în decursul anului 2024 în raport cu deținerile raportate la anul 2023 (26,4%), acestea înregistrând o valoare medie de cca. 22,2%³¹.

Comparativ cu nivelurile înregistrate în anul 2023, în anul 2024 randamentelor titlurilor de stat pe piața internă prezintă o evoluție în creștere cu cca 41 bps, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

³⁰ Suma reflectă planul de finanțare actualizat conform Programului revizuit de emisiuni de titluri de stat aferent anului 2024

³¹ La data de 30 noiembrie 2024

Sursa: Ministerul Finanțelor

Pe piața externă au fost realizate cinci emisiuni de euroobligațiuni în valoare de cca 16 mld. echivalent EUR și treisprezece plasamente private prin redeschideri ale emisiunilor existente, în valoare totală de cca 2 mld. echivalent EUR, cu scadențe cuprinse între 3-20 de ani.

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice

Pe termen mediu, Ministerul Finanțelor va urmări îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2024-2026, respectiv:

- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung,
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale,
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Politica Ministerului Finanțelor este de a asigura finanțarea preponderent în moneda națională, care să faciliteze în continuare dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat și totodată să sprijine diminuarea expunerii la riscul valutar, ținând cont în același timp de capacitatea de absorbție a pieței interne, precum și de necesitățile diversificării bazei de investitori în titlurile de stat. Emisiunile în EUR pe piața internă vor fi avute în funcție de condițiile de piață și de apetitul manifestat de către mediul investițional, în condițiile unui raport maturitate/cost avantajos.

Ministerul Finanțelor va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și la comportamentul investitorilor.

În scopul diversificării bazei de investitori și a creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat, se vor continua emisiunile de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului și officii poștale ale Companiei Naționale “Poșta Română” S.A.) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar).

În funcție de cererea specifică exprimată de mediile investiționale, Ministerul Finanțelor va continua utilizarea operațiunilor specifice de administrare a pasivelor, de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, atât pe piața internă cât și pe piețele externe, în scopul limitării riscului de refinanțare.

În procesul de finanțare externă se va avea în vedere: contractarea de datorii preponderent în EUR și USD, dar și în alte valute, în funcție de oportunitățile identificate, luând în considerare raportul cost/risc asociat acestora și contribuția la diversificarea bazei investiționale; extinderea numărului de contrapartide cu care se vor încheia acorduri-cadru de tip ISDA care va permite și utilizarea instrumentelor financiare derivate de tipul swap-urilor valutare pentru o mai bună gestionare a expunerii la riscul valutar.

În anul 2025, Ministerul Finanțelor va continua emiterea de obligațiuni verzi pe baza Cadrului suveran de obligațiuni verzi, ceea ce determină importanța continuării prioritizării cheltuielilor eligibile verzi, în condițiile în care în prima parte a anului 2025 urmează să fie elaborat primul raport de alocare a emisiunii de euroobligațiuni verzi realizate în luna februarie 2024.

Totodată, împrumuturile contractate de la instituțiile financiare internaționale (BIRD, BEI, BDCE, BERD etc.), precum și sumele aferente componentei de împrumut pentru implementarea Planului Național de Redresare și Reziliența vor contribui la realizarea obiectivului de minimizare a costurilor de finanțare pe termen lung.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea politicii de menținere a rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.

Capitolul 7 PERSPECTIVE BUGETARE PENTRU PERIOADA 2026-2028

7.1 Bugetul general consolidat pe termen mediu

În contextul legislației revizuite privind reforma cadrului de guvernanță economică al UE, intrat în vigoare la 30 aprilie 2024, România a transmis Comisiei Europene, la finalul anului trecut, Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu 2025-2031 (PBSNTM), document programatic ce trasează principalele coordonate ale politicii bugetare și ale unui set de reforme și investiții relevante.

Astfel, politica fiscal-bugetară a României se aliniază angajamentului asumat în PBNSTM, respectiv acela de a reintra pe o traiectorie de ajustare a deficitului bugetar începând cu anul 2025, într-un ritm care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv.

În contextul economic actual, caracterizat de incertitudine, inflație încă ridicată și încetinirea economiilor principalilor parteneri comerciali, politica fiscal-bugetară va

acționa în direcția diminuării dezechilibrelor macroeconomice, însă printr-un efort de consolidare sustenabil și echilibrat, care să nu afecteze capacitatea de susținere a economiei și de promovare a investițiilor.

Astfel, perioada extinsă (de la 4 la 7 ani) de ajustare a deficitului bugetar a fost permisă și va fi folosită pentru implementarea reformelor și investițiilor precizate în PBNSTM.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
VENITURI buget general consolidat (cash)	32,4	32,6	34,9	33,0	31,8	31,5
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5	36,5
SOLD buget general consolidat (cash)	-5,6	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0
SOLD buget general consolidat (ESA)	-6,5	-8,7	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0
SOLD structural	-6,2	-8,2	-6,4	-6,0	-5,5	-5,0

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identitati contabile sa nu se verifice

Veniturile bugetare

Proiecția veniturilor bugetare pe anul 2025 și pe termen mediu are la bază evoluția încasărilor realizate în anul 2024, prevederile legislative în vigoare, inclusiv ținta de îmbunătățire a colectării veniturilor bugetare de către ANAF estimată la 9,7 miliarde lei anual (iar pe categorii de venituri de 5,7 miliarde lei la TVA, 3,1 miliarde lei la contribuții sociale, 0,7 miliarde lei la impozit pe profit și 0,2 miliarde lei la impozit pe venit), precum și indicatorii macroeconomici pentru orizontul de referință din cadrul Prognosei de toamnă 2024 a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Veniturile totale ale bugetului general consolidat sunt estimate la 746,7 miliarde lei în 2028 față de 574,6 miliarde lei în anul 2024, ceea ce raportat la PIB reprezintă o diminuare de 1,1 pp, de la 32,6% din PIB în 2024 la 31,5% din PIB în 2028. Această traiectorie este influențată în principal de diminuarea ca procent în PIB a ponderii categoriilor „Alte venituri”, „Venituri nefiscale”, „Accize” și Sume de la UE”, aceasta din urmă pe fondul încheierii treptate a proiectelor finanțate din PNRR.

Detaliat, metodologia de estimare și evoluția principalelor categorii de venituri este următoarea:

Veniturile din **impozit pe profit** sunt prognozate să crească de la 2,0% în PIB în anul 2024 la 2,2% în PIB în anul 2025, menținându-se la acest nivel pe orizontul de prognoza 2026-2028. Evoluția a fost determinată în principal de anualizarea venitului aferent impozitului minim pe cifra de afaceri (Legea nr. 296/2023) și de impozitul pe profit estimat a fi încasat de la contribuabilii care nu mai îndeplinesc condiția de a fi microîntreprindere începând cu anul 2025, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Veniturile din **impozitul pe venit** înregistrează în 2025 o creștere de 0,2% în PIB față de încasările anului 2024, menținându-se la un nivel constant de 2,9% din PIB pe restul orizontul de prognoza. În estimarea veniturilor pe lângă evoluția prognozată a câștigului salarial mediu brut (+6,2% în anul 2025) și a numărului mediu de salariați (+1,2% în anul 2025) au fost reflectate și influențele din modificările legislative din domeniul impozitului pe venit, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024, respectiv eliminarea facilităților fiscale acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate, ca urmare a desfășurării activității de creare pentru calculator sau de la angajatori din sectoarele construcții, agricol și industria alimentară precum și majorarea cotei de la 8% la 10% în cazul veniturilor din dividende. Evoluția impozitului pe venit din salarii este afectată de anualizarea efectelor măsurii privind menținerea scutirii obligațiilor de plată pentru anumite categorii de salariați pentru suma de 300 de lei iar în cazul veniturilor din pensii de anualizare a măsurii de majorare a plafonului de venit neimpozabil din pensii de la 2.000 lei la 3.000 lei, pe fondul recalculării pensiilor din sistemul public conform Legii 360/2023 privind sistemul public de pensii.

Veniturile din **TVA** au înregistrat în 2024 un nivel de 6,9% în PIB, fiind estimate să crească treptat până la un nivel de 7,1% din PIB spre sfârșitul orizontului de prognoză având în vedere dinamica nominală prognozată a cererii interne și consumului privat, precum și îmbunătățirea colectării.

Veniturile din **accize** estimate la 48,6 miliarde lei în anul 2025, se mențin la un nivel constant de 2,5% în PIB pe întreg orizontul de prognoză 2025-2028. Estimarea veniturilor din accize pe anul 2025 reflectă creșterile de nivel stabilite de la 1 ianuarie 2025 cu +6,1% la produsele energetice și +4,4% la alcool iar la țigarete cu +2,2% de la 1 aprilie 2025. Comparativ cu încasările din 2024 în care s-au regăsit efectele Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 107/2024, veniturile din accize înregistrează o scădere cu 0,1% din PIB.

Impozitele și taxele pe proprietate se mențin la un nivel constant de 0,5% în PIB, similar celui încasat pentru anul 2024, pe întreg orizontul de prognoză 2025-2028. Începând cu anul 2025 estimarea veniturilor include reintroducerea impozitului pe construcții, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane juridice sunt prognozate în scădere de la 0,3% în PIB în anul 2024 la 0,2% în PIB în anul 2025 și 0,1% în anul 2026, menținându-se la un nivel constant de 0,1% în PIB pe orizontul de prognoză 2026-2028. Evoluția a fost determinată în principal de măsura de reducere a plafonului de venituri realizate de către microîntreprinderi de la 500.000 Euro la 250.000 Euro în anul 2025 și respectiv 100.000 Euro în anul 2026 instituită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024.

Alte impozite și taxe generale pe bunuri și servicii sunt estimate în anul 2025 la 0,5% în PIB (8,9 miliarde lei), în scădere pe termen mediu atingând 0,4% din PIB pe orizontul de prognoză 2026-2028, având la bază prevederile legislative în vigoare privind impozitul suplimentar pentru instituțiile de credit și impozitul specific pe cifra de afaceri, cât și menținerea constantă a ponderii în PIB a veniturilor reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2011 privind stabilirea unor contribuții pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății. Comparativ cu veniturile realizate în 2024, se înregistrează o diminuare a ponderii în PIB cu 0,3% în PIB, ca efect al evidențierii în cadrul bugetului de stat a veniturilor din contribuția la Fondul de Tranziție Energetică pe parcursul anului.

Veniturile din taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități se mențin ca procent în PIB de 0,5% pentru perioada prognozată 2025-2028, similar cu încasările din anul 2024.

Veniturile estimate din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacții internaționale** sunt estimate la un nivel de 0,1% în PIB în 2025 și pe termen mediu 2026-2028, similar cu încasările din anul 2024.

Veniturile nefiscale se înscriu pe un trend descendent de la 2,8% în PIB în anul 2025 la 2,5% în anul 2028, deși estimarea veniturilor din dividende are la bază un procent de repartizare a profitului de minim 90% față de 50% așa cum este reglementat prin Ordonanța Guvernului nr.64/2001. În anul 2025 estimările includ suma de 2,0 miliarde lei reprezentând venituri din ajutoare de stat recuperate la bugetul de stat conform prevederilor legii bugetului de stat pentru anul 2025.

Veniturile din **contribuții sociale** sunt prognozate la 10,8% din PIB în anul 2025, menținându-se la nivel constant în perioada 2026-2028 (10,8% din PIB). Evoluția este determinată, în principal, de evoluția prognozată a câștigului salarial mediu brut și a numărului mediu de salariați pentru orizontul de timp și de actualizarea efectelor măsurilor legislative din anul 2024 (majorarea cotei de contribuție la Pilonul II de pensii la 4,75%, menținerea scutirii obligatiilor de plată pentru anumite categorii de salariați pentru suma de 300 de lei).

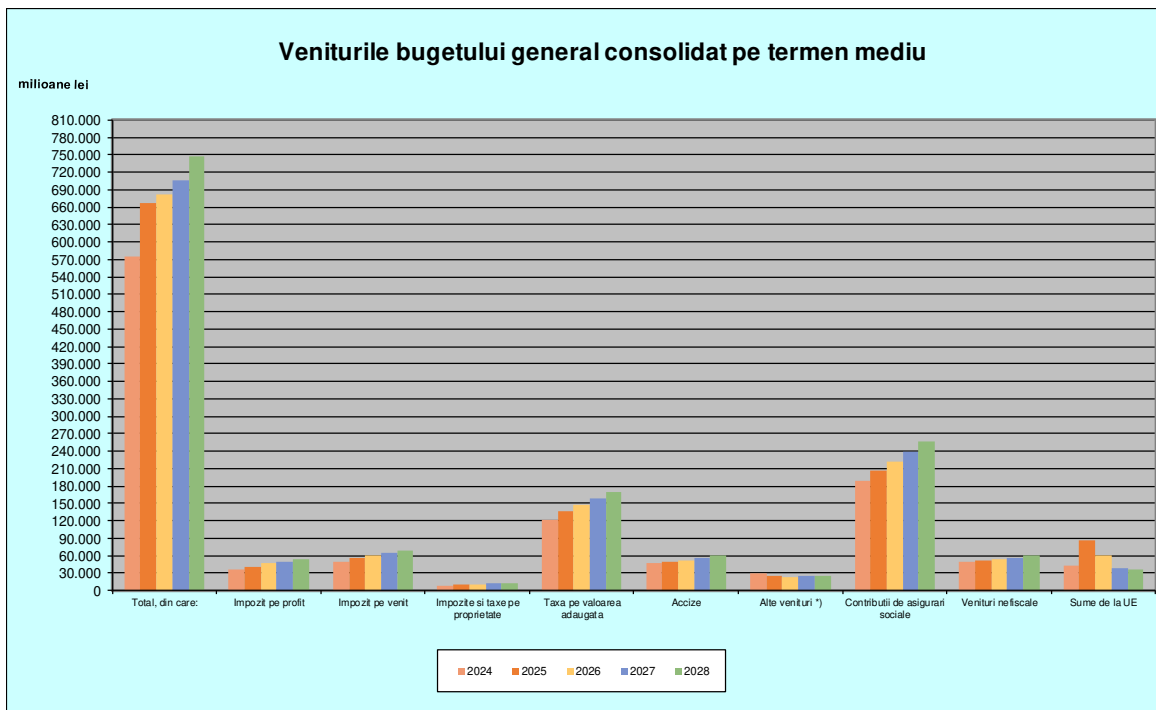
Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -						Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -					
	- mil. lei -						- % din PIB -				
	2024	2025	2026	2027	2028		2024	2025	2026	2027	2028
Total, din care:	574.999	667.523	682.368	705.163	746.745	Total, din care:	32,6	34,9	33,0	31,8	31,5
Impozit pe profit	35.979	41.275	46.352	49.761	53.177	Impozit pe profit	2,0	2,2	2,2	2,2	2,2
Impozit pe venit	49.045	56.552	60.864	64.869	68.915	Impozit pe venit	2,8	3,0	2,9	2,9	2,9
Impozite si taxe pe proprietate	8.287	10.015	10.772	11.509	12.260	Impozite si taxe pe proprietate	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Taxa pe valoarea adaugata	120.946	136.089	148.182	158.670	169.370	Taxa pe valoarea adaugata	6,9	7,1	7,2	7,2	7,1
Accize	46.328	48.589	52.516	56.362	60.287	Accize	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5
Impozit pe comerțul exterior	1.927	2.089	2.257	2.423	2.591	Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri ^{*)}	29.197	25.045	23.966	24.991	26.544	Alte venituri ^{*)}	1,7	1,3	1,2	1,1	1,1
Contributii de asigurari sociale	189.510	205.919	222.445	239.222	256.226	Contributii de asigurari sociale	10,7	10,8	10,8	10,8	10,8
Venituri nefiscale	49.063	52.738	53.925	56.759	59.674	Venituri nefiscale	2,8	2,8	2,6	2,6	2,5
Venituri din capital	1.402	1.499	1.602	1.703	1.804	Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Donatii	13	5	3	3	3	Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE	42.609	87.708	59.483	38.891	35.893	Sume de la UE	2,4	4,6	2,9	1,8	1,5
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat	294,0										

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

*) Include: Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital de la persoane juridice, Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital, Alte impozite si taxe generale pe bunuri si servicii, Taxe pe utilizarea bunurilor autorizarea utilizarii bunurilor sau pe desfasurarea de activitati, Alte impozite si taxe fiscale.

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

*) Include: Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital de la persoane juridice, Alte impozite pe profit, venit si castiguri din capital, Alte impozite si taxe generale pe bunuri si servicii, Taxe pe utilizarea bunurilor autorizarea utilizarii bunurilor sau pe desfasurarea de activitati, Alte impozite si taxe fiscale.

Cheltuielile bugetare

Chiar dacă în valoare nominală cheltuielile totale se majorează pe termen mediu, raportat la PIB se înregistrează o diminuare de 4,7 pp față de nivelul din anul 2024, pentru a susține obiectivul general de ajustare bugetară. Această diminuare a cheltuielilor vizează reșezarea structurală a tuturor categoriilor de cheltuieli publice cu excepția dobânzilor, pentru a permite totuși, în prima parte a orizontului de planificare, pe lângă ajustarea deficitului, și menținerea unui nivel ridicat al cheltuielilor de investiții în vederea stimulării unei creșteri economice robuste.

Prin măsurile de limitare a cheltuielilor curente aplicate pentru anul 2025 (OuG nr.156/2024), s-a creat baza pentru ca în termeni nominali, pentru cheltuielile de personal, bunuri și servicii și asistență socială, să se asigure o creștere nominală temperată, inferioară celei a PIB-ului, până la finele orizontului de planificare (2028).

Cheltuielile de investiții beneficiază în anul 2025 de o alocare record până la un nivel de 7,8% din PIB, urmând ca spre sfârșitul perioadei de planificare aceasta să se diminueze corespunzător pe măsură ce proiectele finanțate prin PNRR se încheie.

În cazul cheltuielilor de personal și a celor cu asistență socială s-a avut în vedere, pentru anul 2025, menținerea salariilor de bază și a pensiilor din sistemul public la nivelul celor din luna noiembrie 2024.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -

- % din PIB -

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Total, din care:	38,1	41,2	41,9	39,5	37,5	36,5
Cheltuieli de personal	8,3	9,3	8,9	8,7	8,5	8,5
Bunuri si servicii	4,8	5,3	5,0	4,8	4,6	4,5
Dobanzi	1,9	2,1	2,2	2,3	2,8	3,0
Subventii	1,1	1,0	0,7	0,6	0,5	0,5
Asistenta sociala	11,9	12,7	12,7	12,4	12,0	11,8
Alte transferuri	3,8	4,1	4,7	3,7	3,3	3,0
Cheltuieli de investitii	6,3	6,7	7,8	6,9	5,7	5,3

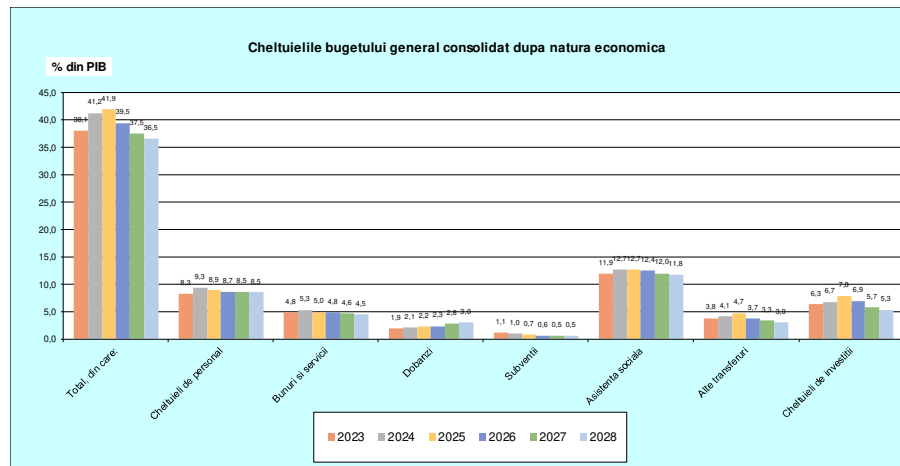
Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica -

- mil. lei -

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Total, din care:	610.657	727.316	802.170	815.489	832.510	866.344
Cheltuieli de personal	132.691	164.595	169.579	178.805	189.422	201.594
Bunuri si servicii	77.149	93.659	94.725	99.806	102.727	106.717
Dobanzi	29.913	36.278	41.861	48.456	61.435	70.014
Subventii	18.012	17.096	13.931	12.594	11.894	12.201
Asistenta sociala	191.014	223.932	242.262	256.267	266.271	279.720
Alte transferuri	61.225	72.950	90.149	76.721	73.986	70.852
Cheltuieli de investitii	100.653	118.805	149.664	142.839	126.774	125.246

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

7.2 FINANȚĂRI DE LA UNIUNEA EUROPEANĂ

A. Fonduri structurale și de coeziune

1. Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2014-2020: Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI)

Stadiul implementării

Programele operaționale³² (PO) gestionate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) sunt finanțate din Politica de Coeziune și Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane (FEAD). Bugetul total lansat pentru apelurile lansate pentru PO este de cca. 30,1 mld. euro, reprezentând 104% din alocarea totală de cca. 29 mld. euro disponibilă pentru implementarea acestor programe. Până în luna ianuarie 2025 au fost semnate 16.825 contracte de finanțare (exclusiv contractele reziliate), în valoare totală de cca. 42 mld. euro, din care cca. 33,8 mld. euro contribuție UE, reprezentând 138% din alocarea UE aferentă acestor PO. Plățile efectuate în cadrul acestor contracte însumează 31,5 mld. euro.

România a primit de la Comisia Europeană (CE) fonduri de prefinanțare în cuantum de cca. 2 mld. euro, reprezentând 8% din alocarea UE de cca. 24,6 mld. euro aferentă PO.

Valoarea aplicațiilor de plată transmise CE (inclusiv suprarezervare), până în prezent, este de cca. 24,9 mld. euro, din care CE a rambursat suma de 22,5 mld. euro.

Suma totală primită de la CE de cca. 34,5 mld. Euro pentru programele finanțate din FESI³³ situează România în rândul statelor membre (SM) UE care au atins rata medie a sumelor primite de la UE de cca. 96,7% din alocarea UE aferentă acestora. Până în ianuarie 2025 la nivelul PO nu au fost dezangajate fonduri, urmând ca, în funcție de implementarea proiectelor și potrivit estimărilor lunare ale sumelor ce vor fi transmise CE în anul 2025, să fie acoperit riscul de dezangajare de fonduri.

Prin Acordul de Parteneriat 2016-2020, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și a îndeplinit toate cele 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016-2024 au vizat desfășurarea următoarelor procese: închiderea programelor operaționale 2007-2013, desemnarea autorităților implicate în gestionarea fondurilor Instrumentul pentru Sprijin de Urgență (ESI), accelerarea implementării fondurilor și, ulterior, închiderea PO aferente perioadei 2014-2020, în paralel cu îmbunătățirea/simplificarea aplicației MySMIS, generarea unui răspuns prompt și eficient în vederea combaterii efectelor negative ale pandemiei

³² PO Infrastructură Mare (POIM), PO Competitivitate (POCA), PO Regional (POR), PO Capacitate Administrativă (POCA), PO Asistență Tehnică (POAT), PO Capital Uman (POCU) și PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate

³³ prefinanțări și rambursări aferente POIM, POC, POR, POCA, POAT, POCU, Programul Național Dezvoltare Rurală (PNDR), PO Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)

COVID-19³⁴ asupra mediului economic și social, precum și a efectelor cauzate de agresiunea rusă împotriva Ucrainei³⁵.

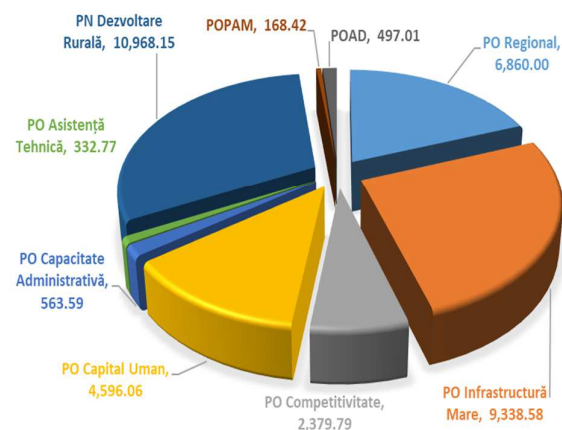
Închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014-2020 se face conform cadrului general unitar adoptat prin Ordonanța de urgență nr. 36/2023. Astfel, pentru asigurarea fluxului financiar necesar finalizării proiectelor finanțate din fonduri europene, au fost adoptate următoarele măsuri:

- asigurarea finanțării proiectelor din bugetul Ministerului Finanțelor în situația indisponibilității fondurilor de la Comisia Europeană și în cazul depășirii sumelor alocate în euro, la nivel de program;
- beneficiarii din cadrul PO 2014-2020 Competitivitate, Regional și Capital Uman pot achita contribuția proprie aferentă cheltuielilor eligibile incluse în cererea de plată până la data depunerii cererii de rambursare aferentă cererii de plată.

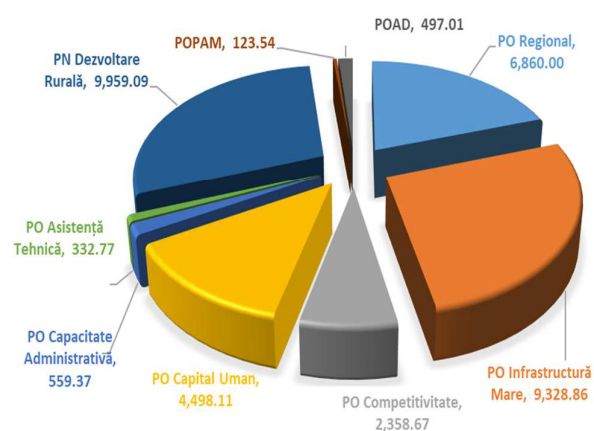
Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune (PC) și pe politica agricolă comună (PAC), pe obiective distincte și programele operaționale finanțate

În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de aprox. 51 mld. euro, din care aprox. 24,6 mld. euro prin PC și FEAD și aproximativ 26,4 mld. euro prin PAC și Politica Maritimă Integrată.

PROGRAME OPERAȚIONALE 2014-2020
ALOCARI [MIL EURO]

PROGRAME OPERAȚIONALE 2014 - 2020
SUME PRIMITE DE LA UE [MIL EURO]

PO sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă POAD, cu finanțare din FEAD, cu o alocare totală de 575 mil. euro (din care contribuția UE este de 497 mil. euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de

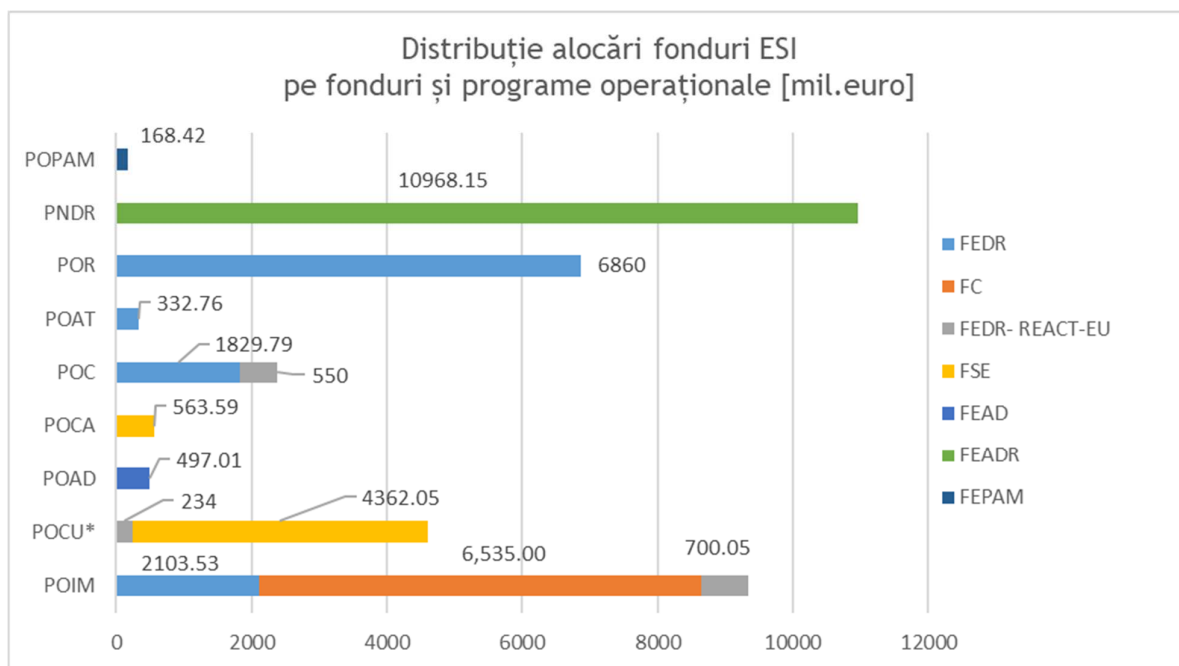
³⁴ Pentru a combate provocările legate de relansarea economică și a valorifica în mod corespunzător facilitățile puse la dispoziție de CE, la nivelul MIPE a fost evaluat impactul pandemiei COVID-19 și au fost aplicate o serie de măsuri în domeniul gestionării fondurilor europene, menite să genereze un răspuns prompt și eficient în combaterea efectelor negative ale crizei asupra mediului economic și social.

³⁵ MIPE împreună cu autoritățile de management au identificat cca 500 mil euro din economiile generate la nivelul proiectelor finanțate din POCU pentru finanțarea cheltuielilor pentru sprijinul refugiaților. Aceasta a determinat modificarea programului pentru a valorifica flexibilitatea prevăzută de Regulamentul nr.562/2022 (CARE), prin realocarea rapidă a fondurilor disponibile pentru acest sprijin de urgență refugiații din Ucraina.

cca.787 mil. euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 mil. euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

Pentru ameliorarea efectelor provocate de criza COVID-19 și a consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiilor statelor membre, a fost aprobată alocarea unor resurse suplimentare cu titlul de Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), în vederea repartizării rapide către economia reală, prin intermediul programelor operaționale existente.

În ceea ce privește REACT-EU, alocarea României pentru anii 2021 și 2022 a fost în valoare de 1,32 mld. euro și respectiv cca.216,2 mil. euro; CE a aprobat modificările de program pentru POIM, POC, POAD, și POCU, iar alocarea pentru anul 2022 a suplimentat bugetul POIM.

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

mil. euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.103,53	0,00	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	251,96	0,00	0,00
	FC	6.535,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	734,60	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	700,05								483,88	216,17
PO Capital Uman	FSE + ILMT	4.362,05	561,79	583,86	575,92	624,85	648,45	672,17	695,02	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	234,00								234,00	
PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	FEAD	497,01	59,32	60,50	61,72	62,95	64,22	65,50	66,80	56,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	563,59	67,22	71,39	75,92	79,53	83,04	86,43	100,06	0,00	0,00
PO Competitivitate	FEDR	1.829,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	736,51	0,00	0,00
	FEDR- REACT-EU	550,00								550,00	
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76	21,28	31,91	28,91	31,91	71,92	31,91	114,92	0,00	0,00
PO Regional	FEDR	6.860,00	0,00	1.671,14	941,39	994,50	1.165,65	1.029,45	1.057,87	0,00	0,00
PN Dezvoltare Rurală	FEADR	10.968,15	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,76	1.454,38
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15	0,00	0,00
TOTAL		35.704,36	866,14	6.660,01	4.904,95	4.521,94	4.671,47	4.776,83	4.922,82	2.709,64	1.670,55

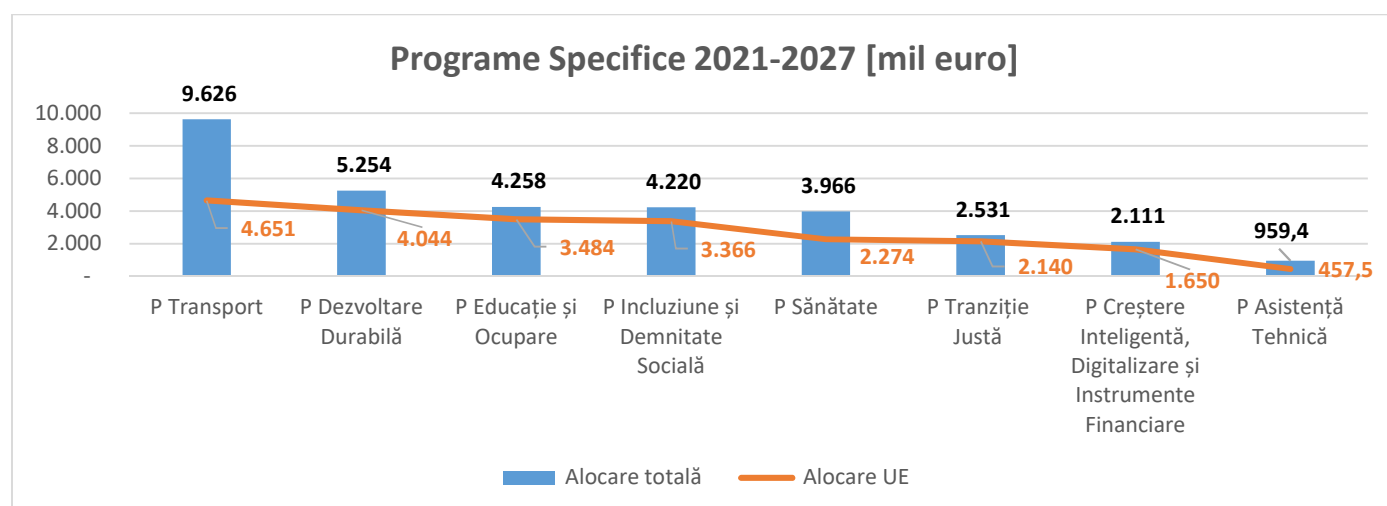
2. Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 : Politica de Coeziune

MIPE a coordonat elaborarea documentelor de programare privind investițiile naționale sprijinite prin fonduri europene în cadrul Politicii de Coeziune (PC) 2021-2027, în cadrul căreia România are alocate fonduri europene în valoare de 30,98 mld. de euro³⁶.

În urma unui amplu proces de consultări, inter-instituționale și cu partenerii sociali și din mediul privat relevanți, Acordul de Parteneriat și programele din cadrul financiar multianual 2021-2027, au trecut prin modificări succesive în baza regulamentelor care guvernează PC în contextul priorităților Semestrului European, Recomandărilor Specifice de Țară relevante pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în analiza socio-economică desfășurată la nivel național.

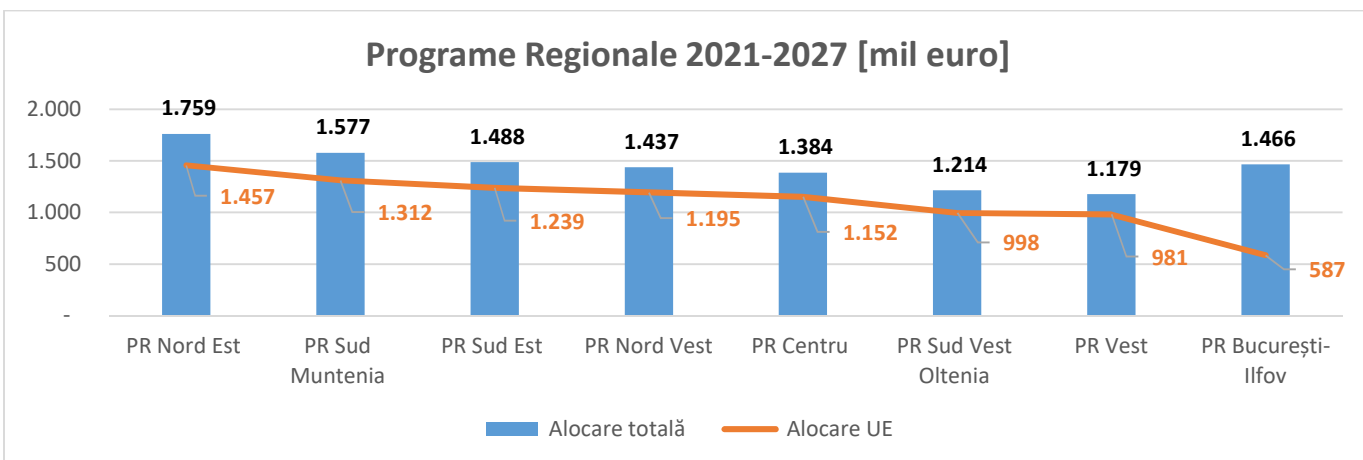
CE a aprobat Acordul de Parteneriat³⁷ 2021-2027 prin Decizia nr. C(2022) 5132/25 iulie 2022, și programele operaționale aferente perioadei 2021-2027 până la finalul anului.

Mixul de Programe specifice și Programe regionale aferente perioadei de programare 2021-2027 se regăsesc în graficele mai jos.

³⁶ prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană

³⁷ Transmis de MIPE în baza Memorandumului cu tema: "Aprobarea versiunii actualizate a Acordului de Parteneriat 2021-2027, în urma finalizării negocierilor informale cu Comisia Europeană și a transmiterii acestuia către Comisia Europeană".

Valoarea totală alocată pentru programele aferente perioadei 2021 - 2027 (specifice și regionale) este de 44.430 mil. euro, din care fonduri UE 30.986 mil. euro. La acestea se adaugă Programele Interreg gestionate de MDLPA³⁸ în calitate de Autoritate de Management, cu un buget total pentru toate statele partenere de 749 mil. euro (din care contribuția UE este de 629 mil. euro) și Programele Interreg gestionate în calitate de Autoritate Națională, cu un buget total pentru toate statele partenere de 1 mld. euro (din care contribuția UE este de 834 mil. euro), finanțate din fonduri Interreg aferente obiectivului cooperare teritorială europeană.

Alături de programele aferente PC, Acordul de Parteneriat 2021 - 2027, care stabilește modalități de utilizare eficace și eficiente a fondurilor, cuprinde referiri la Programele Naționale Afaceri Interne și Programul de Acvacultură și Pescuit.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Regulamentul (UE) nr. 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021, prevede:

- **4 condiții favorizante orizontale** de îndeplinirea cărora depinde finanțarea tuturor obiectivelor specifice aferente Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondului de Coeziune (FC), Fondului Social European Plus (FSE+), Fondului European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură, Fondului pentru Azil și Migrație, Fondului pentru Securitate Internă și, Instrumentului de Sprijin Financiar pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize, precum și
- **16 condiții favorizante tematice**, din care **15 sunt aplicabile României**, de îndeplinirea cărora depinde finanțarea unuia sau mai multor obiective specifice care vizează anumite sectoare de intervenție.

În acest context, MIPE³⁹ împreună cu ministerele responsabile au depus toate eforturile în vederea finalizării documentelor necesare pentru acceptarea și declararea tuturor condițiilor favorizante de către Comisie ca îndeplinite, precum și pentru asigurarea

³⁸ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației

³⁹ având în vedere rolul de coordonator al acțiunilor ce conduc la îndeplinirea condițiilor favorizante specifice perioadei de programare 2021-2027, precum și de monitorizare a menținerii acestora ca îndeplinite pe toată perioada de programare

îndeplinirii condițiilor favorizante și menținerea acestora ca îndeplinite pe toată perioada de programare, cât vor continua să fie monitorizate de către serviciile Comisiei.

În prezent, sunt îndeplinite cele **4 condiții orizontale**⁴⁰ și **13 condiții tematice**⁴¹. Condițiile favorizante aferente sectoarelor sănătății și incluziunii romilor sunt în stadiu avansat de negociere cu Comisia Europeană.

Monitorizarea condițiilor îndeplinite se va face în baza *Metodologiei privind procesul de monitorizare a condițiilor favorizante aferente perioadei de programare 2021-2027* elaborată de MIPE și înaintată tuturor membrilor Comitetului pentru monitorizarea îndeplinirii condițiilor favorizante, spre analiză.

România s-a concentrat pe **lansarea perioadei de programare 2021-2027**, pe planificarea elaborării ghidurilor solicitantului și stabilirea unui calendar al lansărilor apelurilor de proiecte care să ofere o mai bună predictibilitate, cu implicații în creșterea calității proiectelor prin posibilitatea pregătirii din timp a acestora, prevenirea întârzierilor considerabile în procesul de evaluare a proiectelor și crearea premiselor unei implementări eficiente și eficace. Calendarul lansării apelurilor de proiecte, publicat pe site-ul MIPE se actualizează periodic în funcție de modificările intervenite la nivelul autorităților de management care gestionează programele; de asemenea, lansările de apeluri de proiecte estimate sunt publicate și pe website-urile autorităților de management implicate.

Stadiu absorbție

Principalele domenii pentru care au fost lansate apeluri de proiecte sunt: eficiență energetică, infrastructură de transport, mobilitate urbană, educație, biodiversitate, regenerare urbană, IMM și antreprenoriat, combaterea sărăciei, capital uman pentru piața muncii, digitalizare, cercetare, dezvoltare, inovare, cultură, turism.

Până în prezent, s-au lansat apeluri de proiecte în valoare totală de cca. **32,3 mld euro**, din care fonduri UE de cca. **21,4 mld euro**, reprezentând cca. **69%** din alocarea UE aferentă acestor programe. Astfel,

- **au fost depuse 13.502 proiecte, în valoare totală de aprox. 69 mld. euro**, din care aprox. **36 mld. euro contribuție UE** (116% raportat la alocarea UE).
- autoritățile de management au semnat cu beneficiarii **3.589 contracte de finanțare** în valoare totală de **aprox. 35,9 mld. euro**, din care aprox. **18,9 mld. euro contribuție UE** (61% din alocarea UE).
- **706 proiecte** în valoare totală de aprox. **2,2 mld. euro** (aprox. **1,2 mld. euro contribuție UE** - 4% din alocarea UE) sunt în etapa de contractare.
- plățile efectuate către beneficiari totalizează aprox. **2,3 mld. euro**, din care aprox. **2 mld. euro reprezintă contribuție UE** (7%).
- **suma solicitată Comisiei Europene este de aprox. 999,6 mil. euro.**

⁴⁰ achiziții publice, ajutor de stat, Carta Drepturilor Fundamentale a UE și Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap

⁴¹ specializare inteligentă, eficiență energetică, guvernanta în sectorul energetic, energie regenerabilă, management al riscului de dezastru, apă și apă uzată, managementul deșeurilor, conservarea naturii - Natura 2000, transport, piața muncii, egalitate de gen, educație și formare și incluziune socială

Sumele totale primite de la Comisia Europeană până în prezent pentru programele finanțate prin Politica de Coeziune, reprezentând *prefinanțări și rambursări*, se ridică la aprox. 2,3 mld euro, reprezentând aprox. 7,3% din alocarea UE a programelor.

Măsuri implementate și planificate în domeniul fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune vizează:

- asigurarea monitorizării îndeplinirii condițiilor favorizante pe întreg parcursul perioadei de programare;
- utilizarea opțiunilor de costuri simplificate;
- asigurarea cadrului partenerial și funcționarea Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027 și a Comitetelor de monitorizare.
- aprobarea Cadrului legal aferent perioadei de programare 2021-2027.

Cadrul legal 2021 - 2027 vizează stabilirea cadrului instituțional, descrierea fluxurilor financiare, eligibilitatea cheltuielilor și prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor, stabilirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene. Cadrul legal asigură o abordare unitară în punctele cheie ale sistemelor de management și control, astfel încât beneficiarii de fonduri europene să poată să depună proiectele într-un cadru procedural predictibil și considerabil simplificat.

Principalele măsuri sunt:

- predictibilitatea calendarului de lansări la nivel de program pentru prevenirea eventualelor suprapuneri de apeluri cu aceeași tematică în perioade similare de timp;
- asigurarea resurselor necesare pentru evaluarea și selecția proiectelor;
- simplificarea modalității de evaluare a proiectelor;
- simplificarea criteriilor de eligibilitate ale solicitanților prin depunerea declarației unice odată cu cererea de finanțare;
- digitalizarea evaluării conformității administrative;
- o selecție mai rapidă - evaluare tehnico-financiară cu număr redus de criterii și a subcriterii;
- digitalizarea și automatizarea parțială a schimbului de informații între autorități cu efecte pozitive în ceea ce privește reducerea sarcinii administrative a solicitanților de fonduri în etapa de evaluare, selecție și contractare a proiectelor;
- posibilitatea stabilirii unui prag de excelență, care să permită selecția de proiecte de înaltă calitate într-o perioadă scurtă de timp;

Autoritățile de management competente au transmis Autorității de Audit descrierile de sistem aferente celor 16 programe finanțate prin politica de coeziune (8 la nivel național și 8 la nivel regional).

În scopul accelerării procesului de pregătire a sistemului de management și control (SMC), organismul de coordonare din cadrul MIPE a pus la dispoziția autorităților de management principalele instrumente necesare instituirii sistemelor de management și control pentru programele gestionate, inclusiv descrierile de sistem ale organismului care asigură funcția contabilă, sistemului informatic și structurilor suport (i.e. juridic, coordonare sistem, resurse umane, corp control, comunicare etc.).

Cu sprijinul acordat de MIPE pe parcursul procesului de elaborare și negociere, s-au negociat și semnat protocoalele de colaborare orizontale de autoritățile de management DLAF, ONRC, ANI și Inspekția Muncii, fiind în curs de negociere Protocolul de colaborare ANAF.

Acte normative pentru perioada 2021-2027:

- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 195/2024 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 875/2011, ca urmare a aprobării Legii nr. 265/2023 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 *privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.*
- ✓ Obiectivele actului normativ vizează corelarea perioadelor de programare 2014-2020 și 2021-2027, precum și actualizarea competențelor Parchetului European, situațiile de conflict de interese, introducerea formatului standard pentru declarația pe proprie răspundere privind exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor acestora nu este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect.
- ✓ Legea nr. 231/2023 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021 - 2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul pentru o tranziție justă - a vizat, în principal, conformarea cu Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/173 a Comisiei pentru gestionarea Mecanismului pentru Interconectarea Europei și modificarea prevederilor referitoare la limita de supracontractare, stabilită pentru Programul Tranziție Justă.
- ✓ A fost revizuită Ordonanța de Urgență nr. 112/ 2024 privind modificarea și completarea unor acte normative în vederea stabilirii unui mecanism de implementare financiară ca urmare a existenței priorităților finanțate prin sprijin comun din două fonduri, precum și pentru instituirea, în aplicarea art. 95 din RDC (finanțare nelegată de costuri), a mecanismului de implementare a proiectului finanțat din FSE+ prin Programul Educație și Ocupare. Pentru operațiunile care sunt finanțate din două fonduri (Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European+), au fost stabilite elementele specifice de fluxuri financiare în ceea ce privește modalitatea de acordare, justificare și recuperare a prefinanțării primite de beneficiari.
- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 41/2023 privind modificarea și completarea art. 6 din Hotărârea Guvernului nr. 936/2020 *pentru aprobarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri a* - reglementează posibilitatea ca pentru Programul Tranziție Justă, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții către organismele intermediare care se organizează și funcționează la nivelul agențiilor pentru dezvoltare regională (ADR) Vest, Sud Vest, Centru, Sud Muntenia și Sud Est, precum și posibilitatea ca pentru Programul Sănătate, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții către organismele intermediare care se organizează și funcționează la nivelul ADR Vest, Sud Vest, Centru, Sud Muntenia, Sud Est, București-Ilfov, Nord-Vest, Nord-Est, Organismul intermediar regional pentru Programe europene capital uman Regiunea

- București-Ilfov și Organismul intermediar pentru cercetare care se organizează și funcționează în cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării.
- ✓ Suplimentar, prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2023 privind modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 936/2020 a fost reglementată posibilitatea ca pentru Programul Sănătate, autoritatea de management să poată delega exercitarea unor funcții și către Organismul intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale (OIPSI), direcție generală în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României.
 - ✓ Ordinul comun MIPE/MF nr. 4013/5.316/2023 privind aprobarea Instrucțiunilor de aplicare a prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Hotărârea Guvernului nr. 873/2022 privind stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru tranziție justă, reglementează următoarele aspecte:
 - procedura de verificare a eligibilității TVA aferentă cheltuielilor eligibile cuprinse în cererea de rambursare atât pentru operațiunile al căror cost total este mai mic de 5 mil. euro (inclusiv TVA) cât și pentru operațiunile al căror cost total este mai mare de 5 mil. euro (inclusiv TVA)
 - procedura de verificare a dublei-finanțări a TVA aferentă cheltuielilor eligibile cuprinse în cererea de rambursare.
 - ✓ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 113/2023 *privind modificarea unor acte normative în domeniul fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021 - 2027*, prin care au fost revizuite prevederile OUG nr. 23/2023 *privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027*. Principalele modificări s-au referit la clarificarea procesului de elaborare și publicare a ghidului solicitantului; revizuirea prevederilor privind drepturile reale asupra bunurilor imobile care fac obiectul cererii de finanțare; adaptarea duratei procesului de evaluare, selecție și contractare a cererilor de finanțare în acord cu capacitatea de evaluare a autorității de management/organismului intermediar; clarificarea termenului pentru înregistrarea la autoritatea de management/organismul intermediar a contestațiilor depuse de solicitanți; eliminarea acțiunilor și măsurilor de monitorizare consolidate, pentru a se preveni blocarea implementării proiectelor.
 - ✓ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 112/2024 *privind modificarea și completarea unor acte normative*, revizuieste reglementări din OUG nr. 23/2023 pentru o mai bună corelare cu diferitele etape ale implementării perioadei de programare 2021 -2027 și permite autorităților de management să accelereze procesul de contractare în vederea creșterii gradului de absorbție și să gestioneze echilibrat fondurile europene pentru evitarea riscului de dezangajare.
 - ✓ OMIPE nr. 6059/2024 pentru modificarea Anexei la OMIPE nr. 2.041/2023 *pentru aprobarea modelului contractului de finanțare* [...] precum și pentru modificarea Anexei la OMIPE nr. 2.228/2023 *pentru aprobarea modelului deciziei de finanțare* [...] emis în aplicarea legislației primare vizează eliminarea obligației beneficiarului de a comunica cu AM/OI exclusiv prin intermediul MySMIS2021; eliminarea acțiunilor și măsurilor de monitorizare consolidate pentru a preveni blocarea implementării proiectelor; introducerea obligației AM/OI de a aproba notificarea beneficiarului de modificare a contractului/deciziei de finanțare, în situația în care modificarea afectează criteriile sau condițiile de acordare a finanțării; modificarea formatelor standard ale contractului de finanțare și ale deciziei de finanțare prin eliminarea obligației beneficiarilor de a

cuprinde clauze în contractele de achiziții de lucrări care îi obligă pe contractori să transmită AM/OI, lunar, prin MySMIS2021, rapoarte privind stadiul fizic și valoric realizat, comparativ cu cel programat.

Ca urmare a includerii operațiunilor etapizate din perioada 2014-2020 în programele 2021-2027, precum și a altor modificări de context identificate ulterior adoptării deciziilor de punere în aplicare, autoritățile de management vor transmite către CE propuneri de modificare a Programelor 2021-2027.

În ceea ce privește perioada post 2027, sunt avute în vedere următoarele acțiuni:

- ✓ Organizarea de dezbateri publice pe tema viitorului Politicii de Coeziune post 2027;
- ✓ Analiza rapoartelor/orientărilor de politică elaborate la nivel european și formularea pozițiilor naționale.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Descriere

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este elementul central al instrumentului NextGenerationEU (în valoare de 650 mld euro), cu împrumuturi în valoare de 291 mld euro și granturi de cca. 359 mld euro disponibile pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de statele membre UE. Scopul mecanismului este de a atenua impactul economic și social al pandemiei COVID-19, precum și al actualului context geostrategic internațional marcat de agresiunea rusă împotriva Ucrainei, pentru ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și digitală.

PNRR reprezintă un răspuns coerent și integrat la situația economică și socială actuală, inclusiv pentru abordarea aspectelor legate de fiscalitate, având menirea de a conduce la întărirea potențialului de creștere economică, la crearea de locuri de muncă și la reziliența economică, socială și instituțională.

Planul se bazează pe cei șase piloni prevăzuți de MRR, incluzând măsuri privind managementul apelor, deșeurilor, biodiversității, transportului durabil, energiei verzi, educației, sănătății, eficienței energetice a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice, toate fiind coroborate cu măsuri orizontale de digitalizare și întărire a capacității administrației publice.

Prin reformele și investițiile asumate în cadrul PNRR se urmărește realizarea unei dezvoltări economice sustenabile și de anvergură, cu efect stimulator pentru economia și societatea românească, astfel:

- reformele fiscale și a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung, venind în întâmpinarea problemelor demografice și asigurând un traseu fiscal care să nu împovăreze bugetul statului. Reforma sistemului de pensii va asigura pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității;

- realizarea tranziției verzi și a celei digitale, cu impact economic pe termen mediu și lung. În sinergie cu celelalte inițiative ale UE pentru atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, România va contribui la reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%;
- în domeniul energetic, PNRR va contribui la realizarea obiectivului de a stimula tranziția de la utilizarea cărbunelui către folosirea prioritară a surselor regenerabile la începutul deceniului următor, precum și introducerea hidrogenului în mixul energetic. Investițiile masive în eficiența energetică vor putea asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung;
- reformele legislative pentru simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea, prin digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/iesire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc conferă un potențial de creștere a mediului de afaceri. În plus, se are în vedere îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sector.
- investițiile și reformele în domeniul transporturilor vor contribui la o transformare de lungă durată a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electromobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar, în metrou vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport.

În septembrie 2023 România a transmis CE modificarea PNRR printr-un act adițional⁴² care vizează:

1. eliminarea sau diminuarea alocărilor aferente investițiilor finanțate din sprijinul financiar nerambursabil pentru a ține seama de contribuția financiară maximă;
2. modificarea măsurilor, inclusiv a jaloanelor și țintelor aferente, care nu pot fi îndeplinite, în totalitate sau parțial, ca urmare a unor circumstanțe obiective, cu următoarele sub-categorii:
 - modificări de substanță a unor măsuri incluse în PNRR;
 - diminuarea indicatorilor cantitativi aferenți țintelor și jaloanelor cu menținerea alocării financiare pentru investiție, în urma creșterii prețurilor și/sau întreruperii lanțurilor de aprovizionare;
 - decalarea termenelor de realizare a țintelor și jaloanelor ca urmare a creșterii prețurilor și a întârzierilor înregistrate în termenele de livrare sau în procesul desfășurării licitațiilor (ex: contestații);
 - modificarea sprijinului financiar rambursabil prin eliminarea sau diminuarea unor investiții cu risc crescut de nerealizare.

⁴² Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (denumit în continuare Regulamentul (UE) 2023/435)

3. elaborarea noului capitol REPowerEU prin care se urmărește creșterea rezilienței și independenței energetice a României.
4. corectarea erorilor materiale.

Comisia Europeană a evaluat⁴³ pozitiv PNRR, noua valoare a acestuia fiind de 28.511,58 mil. eur, din care: 13.566,06 mil. eur pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și respectiv, 14.942,15 mil. eur pentru componenta de împrumut, planul cuprinzând 66 de reforme și 111 investiții. Planul modificat al României pune un accent puternic pe tranziția verde, alocând 44,1 % (în creștere față de 41 % în planul inițial) din fondurile disponibile pentru măsuri care sprijină obiectivele climatice.

Capitolul REPowerEU cuprinde două noi măsuri și șapte investiții prin care se consolidează în mod semnificativ eforturile României în ceea ce privește tranziția verde. Astfel, una dintre reforme introduce cadrul juridic pentru utilizarea terenurilor neproductive sau degradate aflate în proprietatea statului pentru producerea de energie verde, iar cealaltă instituie ghișee unice care să furnizeze prosumatorilor servicii de consiliere pentru renovările vizând eficiența energetică și pentru producerea de energie din surse regenerabile. Cele șapte investiții au ca scop accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie și a ritmului renovărilor vizând eficiența energetică, precum și recalificarea forței de muncă în vederea dobândirii de competențe verzi.

În ceea ce privește **consolidarea pregătirii digitale și a rezilienței sociale ale României**, PNRR revizuit contribuie la tranziția digitală pentru care alocă 21,8%, în creștere față de 20,5% alocare inițială. Acesta prevede dezvoltarea infrastructurii și digitalizarea unor sectoare specifice, cum ar fi sănătatea, serviciile publice de ocupare a forței de muncă și protecția socială, transporturile, educația, fiscalitatea, cultura, sistemul judiciar și serviciile de mediu. Capitolul privind REPowerEU cuprinde o reformă și două subinvestiții legate de digitalizarea autorităților publice, oferind noi soluții și echipamente digitale. Acestea au ca scop optimizarea rețelei de comunicații, crearea unui centru de date și limitarea riscului de atacuri cibernetice asupra infrastructurii operatorului de sistem de transport de energie electrică.

A fost, de asemenea, consolidată dimensiunea socială importantă a planului. Alături de reformele și investițiile din planul inițial, printre noile măsuri se numără scheme de vouchere pentru a accelera utilizarea surselor regenerabile de energie și pentru a îmbunătăți eficiența energetică a gospodăriilor, cu un accent deosebit pe gospodăriile vulnerabile, formarea pentru dobândirea de competențe în domeniul energiei verzi și accelerarea producerii de energie verde.

Stadiu

Consiliul Uniunii Europene a aprobat decizia⁴⁴ de punere în aplicare, care a fost comunicată României în 3 noiembrie 2021, ulterior fiind încheiate Acordul de contribuție financiară și Acordul de împrumut cu Comisia Europeană.

⁴³revizuit în 21 noiembrie 2023

⁴⁴în conformitate cu prevederile art.20 alin.(1) din Regulamentul (UE) 2021/241 de instituire a MRR

România a primit cu titlu de **prefinanțare** suma de 3.793,64 mil. euro, reprezentând procentul de 13% din valoarea planului, aferentă celor două componente, respectiv suma de **1.851,16 mil. euro** pentru componenta de **asistență financiară nerambursabilă**, conform Acordului de contribuție financiară dintre Comisia Europeană și România în decembrie 2021 și suma de **1.942,48 mil. euro** pentru componenta de **asistență financiară rambursabilă**, conform Acordului de împrumut dintre Comisia Europeană și România în ianuarie 2022.

Ulterior, după modificarea PNRR, România a încasat suma de 288,08 mil. euro în ianuarie 2024 reprezentând valoarea prefinanțării, respectiv procentul de 20% pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă aferentă capitolului Repower EU.

Pentru implementarea PNRR, a fost creat cadrul instituțional și financiar, prin:

- OUG nr.124/2021 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar pentru gestionarea fondurilor europene alocate României prin MRR precum și pentru modificarea și completarea OUG nr.155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de redresare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul MRR, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr.209/2022 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a OUG nr.124/2021;
- OUG nr.70/2022 privind prevenirea, verificarea și constatarea neregulilor/dublei finanțări, a neregulilor grave apărute în obținerea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile/rambursabile alocate României prin MRR și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora și recuperarea creanțelor rezultate, cu modificările și completările ulterioare.
- HG nr. 1235/2022 privind aprobarea distribuției bugetului aferent reformelor și investițiilor prevăzute în PNRR, cu modificările și completările ulterioare

Îndeplinirea jaloanelor și țintelor asumate prin PNRR se realizează prin implicarea a 20 de coordonatori de reforme și/sau investiții la care se vor adăuga încă doi noi coordonatori responsabili pentru componenta REPowerEU. MIPE⁴⁵ a încheiat acorduri de finanțare cu coordonatorii de reforme și/sau investiții pentru monitorizarea și controlul fondurilor alocate și pentru a asigura centralizarea informațiilor și transmiterea cererilor de plată la CE. Pentru perioada 2024-2026 sunt prevăzute două cereri de plată în trimestrele I și III ale fiecărui an, cuantumul lor fiind stabilit prin Decizia Consiliului de punere în aplicare a evaluării planului României.

Plata tranșelor din componenta nerambursabilă și respectiv din cea de împrumut se realizează numai după constatarea îndeplinirii satisfăcătoare a tuturor jaloanelor și țintelor asociate fiecărei cereri de plată, cu ocazia evaluării din partea CE.

Distribuția sumelor aprobate României din PNRR, pe componente (asistența financiară nerambursabilă/împrumut) și a termenelor aferente cererilor de plată înaintate CE de Romania, este următoarea:

⁴⁵coordonatorul național al PNRR

Anul	Nr. cerere de plată	Termen transmitere	Valoarea componentei "nerambursabile" [mil. euro]	Valoarea componentei „împrumut” [mil. euro]	TOTAL [mil. euro]	Nr. Jaloane
2024	4	Q1 2024	1.003.031.904	1.677.245.690	2.680.277.594	46
	5	Q3 2024	1.351.912.566	3.287.401.552	4.639.314.118	71
2025	6	Q3 2025	1.809.818.435	1.744.335.517	3.554.153.952	79
2026	7	Q1 2026	1.548.157.938	1.610.155.862	3.158.313.800	68
	8	Q3 2026	1.809.818.435	3.824.120.173	5.633.938.608	108

Sumele încasate efectiv aferente Cererii de plată nr.1 sunt în cuantum de 1.772,32 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 789.67 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă, rezultând un total de 2.561,99 mil. euro.

Sumele solicitate CE prin cea de-a doua cerere de plată au fost în cuantum de 2.147,49 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 1.080,20 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă.

Cea de-a doua cerere de plată a fost condiționată de îndeplinirea a 51 de ținte și jaloane. Ca urmare a neîndeplinirii parțiale a unui jalona două jaloane⁴⁶, Comisia a redus tranșa de asistență financiară rambursabilă cu suma de 10,77 mil. euro.

Astfel, ținând cont de deducerea prefinanțării, sumele aferente Cererii de plată nr. 2 încasate efectiv sunt în valoare de 2.798,72 mil. euro (1.868,32 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 930,40 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă).

Sumele solicitate CE prin cea de-a treia cerere de plată înainte de deducerea prefinanțării au fost în cuantum de 1,858.68 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 811,03 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă, rezultând un total de 2.699,71 mil. euro.

Cea de-a treia cerere de plată a fost condiționată de îndeplinirea a 74 de ținte și jaloane și a fost transmisă de România în data de 15 decembrie 2023. În urma evaluării pozitive a COM, au fost considerate îndeplinite 68 de ținte și jaloane, în timp ce 6 jaloane au fost considerate parțial îndeplinite sau neîndeplinite.

Până în prezent România a încasat de la COM suma totală de 9.442,43 mil. euro, din care 5.779,88 mil. euro pentru componenta de asistență financiară nerambursabilă și 3.662,55 mil. euro pentru componenta de asistență financiară rambursabilă.

⁴⁶ jaloanul 129 - Semnarea contractelor pentru construirea unei capacități de electrolizoare noi de cel puțin 100 MW

B. Fonduri din politica agricolă comună

1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) - Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 (extins 2021-2022 pe baza normelor de tranziție).

Alocarea financiară din FEADR, acordată pentru implementarea PNDR în perioada 2014-2022 este de 10.968,15 mil. euro. La aceasta, se adaugă contribuția națională, de la bugetul de stat, în valoare de 1.735,47 mil. euro, astfel ca **bugetul total PNDR este de 12.703,62 mil. euro**. Alocarea financiară FEADR pe ani pentru PNDR 2014-2020, extins pe baza normelor de tranziție și în 2021-2022 este următoarea:

An	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alocare FEADR [mil. euro]	0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	1.385,77	1.454,38

1.1. Rata de absorbție PNDR:

Au fost efectuate plăți⁴⁷ (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **11.310,12 mil. euro**, din care doar valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor PNDR este de 9.785,76 mil. euro (grad de absorbție 89,22%). Dacă la acestea se adaugă și pre-finanțarea primită, rezultă un **grad de absorbție FEADR de 92,18%**. Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3, neexistând dezangajari pentru sumele alocate din FEADR în perioada 2015 - 2020.

1.2. Implementare⁴⁸ PNDR

Măsuri ce se desfășoară pe principiul depunerii de proiecte: urmare sesiunilor derulate⁴⁹ numărul proiectelor depuse este de 129.705 cu o valoare publică 13.136,96 mil. euro. Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 91.289 în valoare publică de 7.575,06 mil. euro, din care au fost contractate 85.926 proiecte în valoare publică de 6.935,74 mil. euro. Prin procedura de tranziție au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020 în vederea finalizării acestora, 18.636 proiecte cu o valoare publică de 405,53 mil. euro.

Programul conține și o componentă de plăți compensatorii pe suprafață, respectiv animale, pe bază de angajamente anuale/multianuale și ulterior depunerea de cereri de plată în cadrul Campaniilor anuale de depunere cereri la APIA. În cadrul acestor măsuri au fost efectuate plăți în valoare publică de 5.347,59 mil. euro.

⁴⁷conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2024-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în perioada 16 octombrie - 31 decembrie 2024.

⁴⁸ stadiu cumulativ la 16.01.2025

⁴⁹ În zece ani de implementare⁴⁹conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2024-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în perioada 16 octombrie - 31 decembrie 2024.

⁴⁹ stadiu cumulativ la 16.01.2025

⁴⁹ în zece ani de implementare

2. Planul Strategic PAC (PS PAC) 2023-2027:

PS⁵⁰ PAC 2023-2027 a fost elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/2115⁵¹, conform căruia României i-au fost alocate fonduri FEADR, FEAGA plăți directe și FEAGA intervenții sectoriale, după cum urmează:

Exercițiul financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
FEAGA ⁵² Plăți directe	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Alocări ajustate pentru plăți directe [mil. euro]	NA	1.897,05	1.924,61	1.952,17	1.979,73	2.029,60	9.783,15
FEAGA sectoriale	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total
Vin [mil. euro]	2,00	8,34	10,65	45,84	45,84	NA	112,67
Apicultura [mil. euro]	6,08	6,08	6,08	6,08	6,08	NA	30,41
FEADR	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total
Alocari ajustate [mil. euro]	967,05	1.016,92	1.016,92	1.016,92	1.016,92	NA	5.034,73

2.1 Implementare Plan Strategic PAC:

În cadrul FEADR, au fost depuse 8.444 cereri de finanțare, cu o valoare publică 3.511,98 mil. euro, din care au fost selectate pentru finanțare 4.600 cereri în valoare publică 1.403,93 mil. euro și contractate 3.409 cereri în valoare publică 681,55 mil. euro

În perioada 15 decembrie 2023 - 22 ianuarie 2024 s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală din cadrul DR-36 LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, urmare căreia, au fost depuse și selectate pentru finanțare 246 strategii cu o valoare publică de 500,00 mil. euro.

În perioada 4 aprilie - 12 iunie s-a desfășurat Campania 2024 pentru depunerea cererilor unice de plată pentru intervențiile de mediu și clima (DR-01, DR-02, DR-03, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10 și DR-11), s-a solicitat suma de 395,90 mil. euro fiind autorizate 225,55 mil. euro.

⁵⁰ aprobat în data de 7 decembrie 2022 de către CE prin Decizia C(2022) 8783.

⁵¹ Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de FEAGA și de FEADR și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.

⁵² În cazul FEAGA, An calendaristic N=An financiar N+1

În perioada 09 ianuarie - 10 februarie 2025, se desfășoară campania de depunere a cererilor de plată pentru intervenția DR-06 - Bunăstarea animalelor.

Au fost efectuate plăți (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **485,71 mil. euro** (conform declarațiilor de cheltuieli transmise către COM și plăților către beneficiari în perioada octombrie 2024 - ianuarie 2025), din care doar **valoarea plăților efectuate din FEADR** către beneficiarii tuturor măsurilor este **432,82 mil. euro**.

Asistența tehnică rambursată ca finanțare forfetară (procent raportat la totalul cheltuielilor FEADR declarate) este de **7,99 mil. euro**. Gradul de absorbție FEADR este de **8,76%**.

În anii 2023-2024 s-a primit din bugetul FEADR prefinanțarea de **10,69 mil. euro**, în vederea asigurării bugetului necesar demarării și derulării Planului. Această sumă se adaugă plăților efectuate și conduce la un **grad de absorbție FEADR de 10,76%** (plăți efectuate și prefinanțare FEADR).

In cadrul FEGA plăți directe, intervențiile implică depunerea cererii de plată în cadrul campaniilor anuale, în Campania 2023, au fost efectuate plăți în valoare de **1.869,60 mil. euro**, din alocarea de **1.897,05 mil. euro**, aferentă anului financiar 2024.

În perioada 4 aprilie - 12 iunie s-a desfășurat **Campania 2024** pentru depunerea cererilor unice de plată pentru intervențiile din sectoarele vegetal și zootehnic, suma totală solicitată este de **1.880,28 mil. euro** (calculată pe baza cuantumului unitar programat) fiind autorizate **1.384,68 mil. euro**.

In ceea ce privește FEGA intervenții sectoriale:

- în sectorul vitivinicol, în cadrul IS-V-01 - *Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole*, au fost depuse și aprobate la nivelul APIA cereri de finanțare în valoare de **45,07 mil. euro** și au fost efectuate plăți în valoare de **7,76 mil. euro**.
- în cadrul IS-V-03 - *Asigurarea recoltelor*, au fost depuse cereri de finanțare în valoare de **0,97 mil. euro** și au fost efectuate plăți de **0,85 mil. euro**.
- în sectorul legume-fructe, a fost depus un Program Operațional cu o valoare totală a sprijinului de **0,71 mil. euro**.
- în sectorul apicol în anul financiar 2023 s-au plătit din FEGA **6,03 mil. euro** din alocarea de 6,08 mil. euro, iar în anul financiar 2024 au fost efectuate plăți de **6,08 mil. euro**.

2.2 Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA):

APIA⁵³ funcționează în subordinea MADR⁵⁴ și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din FEGA, FEADR și Bugetul Național (BN).

Începând cu Campania 2023, în conformitate cu Planul Strategic PAC 2023-2027, APIA derulează următoarele intervenții finanțate din FEGA:

PD-01 - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)

⁵³ Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

⁵⁴ Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

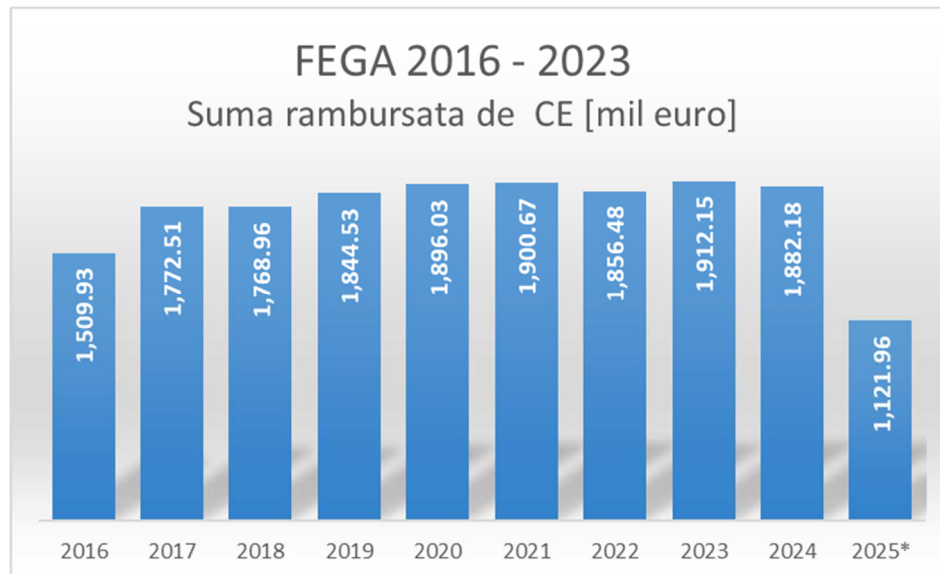
- PD-02 - Sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)
- PD-03 - Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (CIS - YF)
- PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil
- PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, respectiv gospodăriile tradiționale
- PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști
- PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte
- PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat
- PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit - soia
- PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit - Lucernă
- PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit - Leguminoase pentru industrializare
- PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit- Cânepă
- PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit - Orez
- PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit - Sămânță de cartof
- PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit - Hamei
- PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit - Sfeclă de zahăr
- PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)
- PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în sere și solarii
- PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)
- PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere
- PD-21 - Sprijin cuplat pentru venit - Vaci de lapte
- PD-22 - Sprijin cuplat pentru venit - Carne vită
- PD-23 - Sprijin cuplat pentru venit - Bivolite de lapte
- PD-24 - Sprijin cuplat pentru venit - Ovine - caprine
- PD-25 - Sprijin cuplat pentru venit - Viermi de matase

Alocarea FEAGA plăți directe 2023-2027:

Alocare FEAGA	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL ALOCAT 2023-2027
Plăți directe [mil. euro]	1.897,05	1.924,61	1.952,17	1.979,73	2.029,59	9.783,15

*La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se adaugă și cele pentru măsuri de piață, comerț exterior și promovare produse agricole în suma de 143,60 mil. euro pentru perioada 2023-2027

Sumele rambursate de către CE în anii financiari 2016 - 2025, din FEAGA până la această dată se ridică la valoarea totală de 17,46 mld. Euro, astfel:

*Suma FEGA aferentă anului financiar 2025 reprezintă rambursările efectuate de CE aferente declarației de cheltuieli 16.10.2024-30.11.2024.

De asemenea, în perioada 16 octombrie 2024 - 16 ianuarie 2025, APIA a autorizat la plată din FEGA și FEADR + cofinanțare de la bugetul național suma de **1.714,87 mil. euro**, din care pentru:

- Campania 2024 în sumă de 1.635,91 mil. euro și
- Măsuri de piață, comerț exterior, promovarea produselor agricole și ajutoare de stat în suma de 78,97 mil. euro.

Scheme noi de sprijin destinate susținerii fermierilor în 2024 ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei:

- Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole vegetale (OG nr. 5/2024)
- Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității crescătorilor din sectoarele suin și avicol, în perioada 1 august 2022 - 31 august 2023 (OG nr. 12/2024)
- Schema de ajutor de stat pentru susținerea activității crescătorilor din sectorul bovinelor de carne și al bubalinelor, pentru pierderile aferente perioadei 1 octombrie 2022 - 31 martie 2023 (OG nr. 13/2024)

Campania de primire a cererilor de plată 2024

În Campania de primire a cererilor de plată aferente anului 2024, în perioada **4 aprilie - 12 iunie 2024** au fost depuse **730.395 cereri de plată**, pentru o suprafață de **9.962.885 ha**.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai intervențiilor din PS PAC 2023-2027 cu sprijin din FEGA, FEADR + cofinanțare de la BN.
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și băncile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor intervenții implementate, încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;

- participarea la misiunile de audit ale CE, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra intervențiilor derulate din fonduri europene (FEGA și FEADR) și de la BN;
- identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente.

Pentru creșterea gradului de accesare a intervențiilor, AM PNDR, APIA și AFIR au avut în vedere campanii ample de informare a potențialilor beneficiari, derulate prin diferite canale de comunicare, incluzând publicații pe site-urile instituțiilor responsabile, pe portalul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală, comunicate de presă, informații furnizate prin formularul cererii de plată și Ghidul solicitantului, precum și caravane și campanii de informare și promovare înainte de demararea depunerii cererilor de plată.

Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 102,86%, stadiul plăților la data curentă (sume justificate de beneficiari): 87,96% iar gradul de absorbție⁵⁵ la data curentă: 80,43%.

Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027 a fost aprobat în data de 30.11.2022, cu o alocare de 232,07 mil. euro, din care 162,45 mil. euro contribuție UE și 69,62 mil. euro contribuția publică națională.

Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2021-2027, pe ani:

An	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
Alocări FEPAM 2021-2027 [mil. euro]	0,00	31,51	30,46	29,38	26,62	22,07	22,41	162,45

7.3 Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene.

Aceste sume pot suferi modificări, datorate ajustărilor tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori

⁵⁵ În baza sumelor declarate la CE

macroeconomici estimați de Comisia Europeană și altor influențe din piața internă și internațională.

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025 - 2027					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.03.01	Contributii din taxe vamale	1.413.972	2.000.000	2.040.000	2.080.800
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0	0	0	0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	1.413.972	2.000.000	2.040.000	2.080.800
55.03.04	Contributii din resursa TVA	1.879.397	2.063.754	2.105.029	2.129.843
55.03.06	Contributii din resursa VNB	8.386.036	10.365.291	10.510.872	10.635.551
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos, Suediei, Austriei și Germaniei	858.609	935.696	965.794	977.179
55.03.11	Contributii din deșeurile de ambalaje de plastic nereciclate	1.316.701	1.366.160	1.410.105	1.426.727
	Total contribuții din resurse proprii	13.854.715	16.730.900	17.031.800	17.250.100
55.03.07	Contribuții suplimentare și neprevăzute	932.280	1.155.000	2.146.950	2.087.329
55.03	Contribuția României la bugetul UE	14.786.995	17.885.900	19.178.750	19.337.429

În contextul războiului de agresiune purtat de Rusia împotriva Ucrainei, Uniunea Europeană (UE), împreună cu statele membre (SM), au decis să ofere un sprijin suplimentar prin acoperirea costurilor privind rata dobânzii la împrumutul acordat de UE Ucrainei în 2023, în valoare de 18 miliarde euro. Subvenția pentru dobândă urmează să fie suportată de către SM prin contribuții voluntare suplimentare, calculate de serviciile Comisiei Europene (CE), conform cheii VNB aferente fiecărui SM.

Prin Ordonanța de urgență nr.95/2023, publicată în 3.11.2023, în Monitorul Oficial al României nr. 1.344, Guvernul României a aprobat participarea României la Acordul de contribuție în temeiul art. 7 din Regulamentul (UE) 2022/2.463 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 de instituire a unui instrument pentru acordarea de sprijin financiar acordat Ucrainei pentru 2023, (asistență macrofinanciară+), în vederea autorizării efectuării plăților, pentru perioada 2024-2027 potrivit Acordului de Contribuție.

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la bugetul UE în contul sprijinului financiar acordat Ucrainei în ceea ce privește subvenționarea dobânzii, în cadrul Instrumentului pentru acordarea de sprijin financiar Ucrainei (asistență macrofinanciară+):

Contribuția României în cadrul Instrumentului MFA+ pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025 - 2027					
mii Lei					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.04.04	Contribuția financiară către UE în contul sprijinului microfinanciar acordat Ucrainei	52.838	64.700	65.500	66.200
55.04	Alte plăți către UE	52.838	64.700	65.500	66.200

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific (ACP), pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, România contribuie la cel de-al 11-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 11).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2024-2026:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2024 și estimarea pentru anii 2025-2027					
mii Lei					
Cod	Denumirea	2024	2025	2026	2027
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	53.581	29.400	25.700	18.700
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	53.581	29.400	25.700	18.700

Poziția financiară netă în relația cu UE:

Fluxuri financiare în relația cu UE [mil. euro]	Alocari / perioada de programare	2007-2023	Estimări	2024	2007-2024
		execuția la 31.12.2023	2024	execuția la 31.12.2024	execuția la 31.12.2024
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C)	165,913.40	92,105.91	14,289.59	7,182.42	99,288.33
1. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	40,254.23	36,685.40	X	X	36,685.40
2. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	52,906.44	48,272.53	4,501.03	2,792.86	51,065.39
3. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2021-2027	55,745.58	1,533.31	6,138.93	4,101.49	5,634.79
4. NextGenerationEU 2021-2023	17,007.16	5,614.67	3,649.63	288.08	5,902.75
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	33,491.21	29,589.28	3,252.21	3,014.14	32,603.42
1. Contributia României la bugetul UE	32,839.82	28,981.06	3,207.38	2,972.42	31,953.48
2. Alte contribuții	651.38	608.22	44.83	41.72	649.94
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	132,422.20	62,516.63	11,037.38	4,168.29	66,684.91

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor europene și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, eficientizarea cheltuielilor, reducerea deficitului bugetar pe orizontul de referință, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2025 și perspectiva 2026-2028.

VICEPRIM-MINISTRU, MINISTRUL FINANTELOR

TÁNCZOS Barna

AVIZAT,

VICEPRIM-MINISTRU

Marian NEACȘU

**SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
pentru SECRETARUL GENERAL AL GUVERNULUI
SECRETAR DE STAT**

Mihnea-Claudiu DRUMEA

Comisia Națională de Strategie și Prognoză,

Președinte,

Cristian Nicolae STĂNICĂ

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Radu MARINESCU